

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 26

Poznań, piątek dnia 17 stycznia 1930

Rok XXV

Z za kulis porozumienia genewskiego

Informacje, nadchodzące z Genewy z źródła polskiego, a przede wszystkim depesze do warszawskiego „Kurjera Porannego” p. Erenberga, adlatasa prasowego polskiej delegacji, głoszą oczywiście znowu o rozmowach min. Zaleskiego z podsekretarzem stanu Rzeszy Schubertem, że — „wszystko jest w porządku” i „na jak najlepszej drodze”. Według tych informacji ma być „w porządku” sprawa interpretacji układu likwidacyjnego, miało się bowiem „wyjaśnić, iż obie strony są zupełnie zgodne co do znaczenia poszczególnych punktów traktatu, i że obawy co do możliwości nadawania innego znaczenia niektórym jego ustępom przez stronę niemiecką czy polską są nieuzasadnione”. A „na jak najlepszej drodze” ma być sprawa pertraktacji o umowę handlową, tak, że przewiduje się wznowienie obrad delegacji w Warszawie w przyszłym tygodniu.

Jeżeli chodzi o kwestię pertraktacji handlowych, to optymizm polski ma widocznie uzasadnienie swe w tem, o czym podaliśmy w wydaniu porannem wiadomość radiową z Genewy, a mianowicie, że „w całości została utrzymana ochrona cel politycznych po stronie niemieckiej”, i że „również nie nastąpi podwyższenie kontyngentu wwozowego polskich świń”. Przy takich znowu ustępstwach z polskiej strony nie dziw, że Niemcy są skłonni do przyspieszenia obecnie obrad.

W sprawie zaś układu likwidacyjnego zapytać należy, o ile po rozmowach genewskich p. Schuberta z p. Zaleskim wszystko jest „w porządku”. Z polskiej strony i tym razem nie otrzymujemy w tej kwestii żadnego wyjaśnienia. Musimy się z uczuciem wielkiej przykrości uciec znowu do informacji prasy niemieckiej, by się dowiedzieć, o co chodzi.

A mianowicie „Germania” donosi — jak nam telegrafują z Berlina (zob. depeszę na 4 łamie tej strony), że p. Schubert zażądał nowej interpretacji nie umowy likwidacyjnej jako takiej (wypływającej z zaleceń planu Younga), lecz wymiany not, dołączonej do umowy (a dotyczącej — zdala od planu Younga — rezygnacji z prawa odkupu w stosunku do osad, stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną itp. kwestyj). Otóż w odniesieniu do tej wymiany not p. Schubert — jak stwierdza „Germania” — wysunął ośm punktów, między innymi interpretację słowa „delit” (występek). Punkt stoi prawdopodobnie w związku z zastrzeżeniem, zawartem w wymianie not, że rezygnacja Polski z prawa odkupu nie będzie wchodziła w rachubę wobec takich spadkobierców pierwszego i drugiego stopnia, którzy dopuścili się występków. Bliższych szczegółów „Germania” nie podaje, powiada tylko, z zadowoleniem, że „doszło do sformułowania, które bardziej odpowiada interesom osób, przynależących do niemieckiej mniejszości narodowej, niż dotychczas”.

Min. Zaleski ze swej strony wysunął

Druga konferencja haska

Rokowania polsko - austriackie — Sprawy wschodnio-europejskie — Ograniczenia dla Banku Międzynarodowego — Siedzibą Banku będzie Bazylea — Prasa niemiecka w sprawie sankcyj — Opinia prasy paryskiej — „Daily Herald” o sankcjach

Haga, 16. 1. (PAT.) Rokowania między delegacją polską a austriacką obejmują m. in. sprawę rozrachunków z tytułu udziału Polski w przedwojennym długu publicznym austriackim. Ponieważ ta ostatnia sprawa dotyczy pośrednio austriackich towarzystw asekuracyjnych, które posiadają duże pakiety galicyjskich pożyczek kolejowych, ze strony austriackiej podjęto próby związania tej sprawy ze sprawą waloryzacji polskich pretensyj do austriackich towarzystw asekuracyjnych z tytułu polic ubezpieczeniowych.

Strona polska na to rozwiązanie się nie zgodziła, nie chcąc wkraczać w dziedzinę rokowań asekuracyjnych polsko - austriackich, prowadzonych od dłuższego czasu w Warszawie i Wiedniu. Omawiano natomiast szereg innych spraw, pozostających w zawieszeniu między Polską a Austrią.

Haga, 17. 1. (Radio wł.) Dotychczas nie wiadomo, czy państwa wschodnio-europejskie a zwłaszcza państwa Małej Ententy podpiszą protokół konferencji haskiej. W sprawie wschodnio-europejskich reparacji nie doszło dotychczas do porozumienia. Jeżeli nie dojdzie do porozumienia do soboty, t. j. do dnia zamierzonego zakończenia konferencji, to prawdopodobnie będzie przyjęty kompromisowy projekt przewodniczącego komisji państw wschodnich p. Loucheura, który proponuje, ażeby Anglja, Francja, Włochy, Belgja i Japonja dały państwom Małej Ententy piśmienne zapewnienie, iż uregulują zagadnienia wschodnio-europejskie w zakresie ich łączności z planem Younga. Na podstawie tego zapewnienia państwa Małej Ententy wątpliwie podpiszą w sobotę protokół konferencji haskiej. Być może, że delegacje państw wschodnio-europejskich pozostaną w Hadze jeszcze na przyszły tydzień w celu uregulowania spraw reparacyjnych.

Haga, 16. 1. (PAT.) Komisja odszkodowań niemieckich postanowiła, że Niemcy będą obowiązane przedstawić Bankowi Wypłat Międzynarodowych każdy projekt zmiany statutu Banku Rzeszy. O ile Bank Wypłat Międzynarodowych uzna, że projekt jest niezgodny z planem Younga, wówczas będzie mógł wszcząć akcję przed arbitrem lub Trybunałem haskim, którego orzeczenie będzie ostateczne.

Haga, 17. 1. (AW.) Komisja prawnicza komitetu organizacyjnego Międzynarodowego Banku odszkodowań zawarła z przedstawicielami szwajcarskiej Rady Związkowej ostateczny układ, na mocy którego siedzibą Banku będzie Bazylea. Układ zawarto narażenie na lat 15.

Berlin, 16. 1. (PAT.) Prasa niemiecka w tonie podnieconym komentuje tekst not w sprawie sankcyj „Berliner Tageblatt” pisze: „Porozumienie w sprawie bezpieczeństwa jest zupełne i że stanowiska niemieckiego zadowalające. Sankcje, któremi traktat wersalski groził dotychczas Niemcom, zostały ostatecznie uchylone”. Centrowa „Germania” podkreśla, że Niemcy, ja-

ko państwo dłużnicze, traktowane będą odąd narówni z innymi państwami i na podstawie normalnych umów dłużniczych. Demokratyczny „Börsen Kurier” atakuje porozumienie w sprawie sankcyj, nazywając je pohańbieniem wszelkich dążeń pokojowych w okresie ostatniego 10-ciolecia.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” pisze o „pętlicy sankcyj”. Porozumienie, zdaniem dziennika, nie wyklucza zupełnie możliwości marszu wojsk sojuszników oraz zastosowania represyj gospodarczych, lecz tylko je utrudnia. Według porozumienia haskiego każdy przyszedł rząd niemiecki musiałby uznać istniejące umowy i przyjęte przez dawne rządy zobowiązania.

Paryż, 17. 1. (PAT.) Prasa dzisiaj przyznaje jednoznacznie, że konferencję w Hadze można uważać za faktycznie zakończoną. Delegacja francuska uczyniła wszystko, co było możliwe, aby uratować resztki tych korzyści, których Francję pozbawiła dyplomacja kartelu lewicowego i pierwsza konferencja haska. Dziennik „Figaro” oświadcza, że jedyną rzeczą, którą udało się Francji zdobyć w Hadze, jest prawo ewentualnego wystąpienia czynnego po ewakuacji Nadrenji. Na to jednak, aby móc wystąpić czynnie, należy uprawiać odpowiednią politykę, posiadać dobrą sytuację finansową i wojskową, oraz mieć w kraju należycie przygotowaną opinię publiczną, popierającą rząd, zdecydowany na czyn.

Paryż, 17. 1. (PAT.) „Figaro” oświadcza, że z uczuciem smutku i niepokoju patrzy naród francuski na to, co pozostało z Traktatu Wersalskiego po upływie 10 lat. Francja zgodziła się na zmniejszenie należnej jej sumy, zgodziła się na ewakuację Nadrenji przed rokiem 1935, lecz otrzymanie przez nią jej należności pozostaje pod znakiem zapytania. Największym błędem polityki likwidacyjnej było ustalenie takiej formuły, która przewiduje ogólnie dobrą wolę i szczerą chęć dotrzymania warunków zawartego kontraktu. Czy jednak rzeczywistość odpowiada duchowi tej formuły? Panujące w Niemczech nastroje nie zdają się dawać na to pytanie odpowiedzi zadowalniającej. Niemcy nie przestają uważać się za obarczonych ciężarami, które ich zdaniem są niesprawiedliwe. Wobec tego trudno przypuścić, aby zmienili oni zdanie z tytułu jedynie złożenia swego podpisu pod różnymi protokołami. Naród francuski płaci zbyt drogo za błędy, popełnione w r. 1924 i narazi się na zapłacenie za nie jeszcze drożej, o ile nie podejmie polityki narodowej.

London, 17. 1. (Radio wł.) Przyszły dla Niemców haski korespondent „Daily Herald’a” twierdzi, iż jest rzeczą bardzo wątpliwą, czy sankcje zawarte w formule kompromisowej będą kiedykolwiek stosowane w praktyce. Określenie, czy Niemcy zawinęły, będzie należało do międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości — instytucji neutralnej, o powolnej maszynierji, nie skłonnej do szybkich postanowień.

się, iż dla (Niemców) tego rodzaju iunctim jest nie do przyjęcia”. Krótko i lakonicznie. Bo Niemców nauczono ze strony polskiej zarówno, jak międzynarodowej, że tylko oni mają prawo robić wciąż nowe trudności i wciąż nowe wyszantażowywać ustępstwa.

Zobaczmy, z czym minister Zaleski przyjdzie do Sejmu. W Warszawie

krążą wersje, jakoby ministerjum spraw zagranicznych zamierzało starać się o ratyfikację tylko umowy likwidacyjnej w ścisłym znaczeniu tego słowa bez uzupełniającej ją wymiany not. Wątpimy, czyby się Berlin tem zadowolił, bo w takim razie wymiana not obowiązywałaby tylko rząd obecny, a nie obowiązywałaby państwa na stałe. Niezależnie od wątpliwości tej po stronie niemieckiej, nasz Klub Narodowy postara się ze względów zasadniczych o to, by cała sprawa dostała się na światło dzienne, i parlament polski mógł zająć stanowisko zarówno wobec niej, jak wogóle wobec całej naszej oficjalnej polityki zagranicznej, oraz kierunku rozwojowej linii stosunków międzynarodowych.

Jakie ustępstwa jeszcze zrobił minister Zaleski Niemcom

Berlin, 17. 1. (Tel. wł.) Organ Centrum katolickiego „Germania” stwierdza w depeszy swego korespondenta z Genewy, że o wiele ważniejszą od porządku obrad Rady Ligi Narodów są rokowania w sprawie ewentualnej zmiany znanego układu likwidacyjnego polsko - niemieckiego, które toczą się obok właściwych posiedzeń Rady Ligi Narodów. Możliwość tego rodzaju rozmów była przyczyną, że niemiecki minister spraw zagranicznych Curtius projektował podróż z Hagi do Genewy, co jednak rozbiło się z powodu zaostrzenia się sytuacji w Hadze. W związku z tem zapanowała opinia, że także kontakt z Polakami w Genewie nie będzie posiadał tak wielkiej wagi, jednak obecność posła Rauschera w Genewie wskazuje na to, że zamierza się prowadzić rokowania mimo nieobecności Curtiusa.

„Sekretarz stanu v. Schubert i minister Zaleski — czytamy dalej w „Germanii” — o ile wiadomo raz tylko w niedzielę rozmawiali o bieżących sprawach. Jest jednak rzeczą możliwą, że tymczasem nastąpiło nowe spotkanie, o którym opinia publiczna wogóle się nie dowiedziała, gdyż w stosunku do niej z obu stron jest zachowywane najgłębsze milczenie. W każdym razie jest rzeczą pewną, że obaj posłowie: Rauscher i Knoll odbywają codziennie rozmowy. Jak słychać ze sfer dobrze poinformowanych, rokowania toczą się nie o zmianę samego układu likwidacyjnego, ale o skorygowanie przynależnych do niego not wymienionych przez oba rządy — i że w związku z tem rozmowy dotyczą ośmiu punktów. Dłuższe rokowania toczyły się podobno w sprawie interpretacji słowa francuskiego „delit”, które, jak wiadomo, odgrywa rolę w wymienionych przez prasę warunkach odkupu osad kolonizacyjnych przez rząd polski. W sprawie tej doszło do sformułowania, które bardziej odpowiada interesom osób, przynależnych do niemieckiej mniejszości narodowej, niż dotychczasowe.

„Ponadto — pisze „Germania” — Polska życzy sobie otrzymać zapewnienie, że układ likwidacyjny wspomniany zostanie w protokół końcowym konferencji haskiej — w związku z czem przedstawiciele Niemiec w dniu 15 stycznia zwrócili się z odpowiednim zapytaniem do delegacji niemieckiej w Hadze. Jak się więc zdaje, Polska podjęła znowu próbę, uczynioną już podczas inauguracji, a zmierzającą do stworzenia ścisłego więzła prawnego między obu układami. Rozumie się samo przez się — kończy „Germania” — że dla nas tego rodzaju iunctim jest nie do przyjęcia”.

Program bez programu

Przemówienie posła Winiarskiego w dyskusji nad exposé prezesa Rady Ministrów Bartla

Oświadczenie swoje zaczął p. premier Bartel od stwierdzenia, że znamy się nie od dziś, i ten fakt, któremu nie myślę przeczyć, zwolniłby mój klub od przedstawienia swoich poglądów na obecny gabinet p. premiera Bartla, gdyby nie to, że pragnęlibyśmy przy tej sposobności wyświecić nieco wytworzoną obecnie sytuację.

P. premier zapowiedział, że chciałby „zwrócić się twarzą do teraźniejszości i przyszłości i tam szukać środków rozwiązania zasadniczych, stojących przed państwem zagadnień”. Gdybyśmy jednak chcieli w całym jego długim przemówieniu szukać tych zasadniczych zagadnień, spotkaliby nas bardzo poważne rozczarowanie. P. premier z cechującą go troskliwością o szczegóły omówił bardzo dużo spraw, ale nie przedstawił w sposób syntetyczny położenia państwa, ani też nie wskazał drogi naprawy, gdy mówił o niedomaganiach, wśród których z trudnościami niesłychanymi nasza Rzeczpospolita walczyła musi.

Jego exposé nie stanowiło całości organicznej i, aczkolwiek statystyki nalaudunków albo kwestja hamulców automatycznych, czy bilansów spółek akcyjnych są rzeczami bardzo ważnymi, to niewątpliwie społeczeństwo spotkał jednak zawód, ponieważ pragnęlibyśmy raczej usłyszeć o zagadnieniach bardziej zasadniczych.

Ciężka sytuacja gospodarcza

Sytuacja gospodarcza jest ciężka, p. premier to wyraźnie stwierdził, przyznając jednocześnie, że konjunktury dobrej z 1926 — 1928 r. nie można było wyzyskać; budżet jest naciągnięty do niemożliwości. P. premier powiedział, że rząd uczynił „bardzo wielki wysiłek, doprowadził budżet do równowagi bardzo napiętej”, ale przecież to inny rząd (przedmający) z wielkim wysiłkiem doprowadził budżet do równowagi bardzo napiętej jeszcze z początkiem roku 1926; wtedy podnosiliśmy się w górę, a po kilku latach, w których sytuacja skarbową była zupełnie niezła, gdy się twierdzi, że dzisiejszy rząd doprowadził budżet do równowagi bardzo napiętej, to wygląda tak, jak gdybyśmy z sytuacji wcale niezłej zeszli do sytuacji o wiele gorszej.

Zło rzeczywiste widzi p. premier w „strukturze gospodarstwa naszego, w brakach organizacyjnych, rozpiętości sytuacji społecznej człowieka, w niemożności wyzyskania pracy produkcyjnej przez miliony ludzi, w niedostateczności kapitału obrotowego i rezerwowego”. Zwróć uwagę mimochodem, że sytuacja jest o wiele poważniejsza, aniżeli z cyfr, które p. premier przytoczył. Wymienił cyfrę 186.000 bezrobotnych wtedy, kiedy następnego dnia czytaliśmy cyfrę 206.000. (Prezes Rady Ministrów Bartel: I tyle wymieniłem). — Sprawdź, czy istotnie ja się pomyliłem. Ważniejszym byłoby zbadać rzeczywisty stan zatrudnienia w naszym przemyśle, i wtedy okazałoby się, że te cyfry nie malują całej rzeczywistości.

Zdawałoby się, że w tej sytuacji zastanowiliby się trzeba nad zagadnieniem wytwórczości, nad zagadnieniem stworzenia własnego rodzimego kapitału, skoro nie możemy się niestety spodziewać napływu kapitału obcego, i kto wie, czy nie dla tego, że zaciągaliśmy pożyczkę stabilizacyjną, a tymczasem zamiast tego bardzo ważnego zagadnienia słyszeliśmy o „bardzo znacznym dalszym rozszerzeniu ubezpieczeń społecznych”. Te ubezpieczenia społeczne są odczuwane obecnie przez całe społeczeństwo jako nieznosny ciężar, nie dlatego, abyśmy chcieli kwestjonować prawo ubezpieczonych do otrzymywania tego, co się im należy, ale dlatego, że te same rezultaty, a nawet o wiele lepsze możnaby osiągnąć — i trzeba — przy mniejszych kosztach administracyjnych.

Przerzucanie odpowiedzialności

Ogromny kryzys sroży się w przemyśle, rzemiośle i handlu, ale p. premier większą uwagę poświęcił tylko kryzysowi w rolnictwie, starając się część odpowiedzialności za ten kryzys zrzucić na sfery rolnicze, które zepsuły dobrą konjunkturę przez zmienność opinii. Sfer rolniczych nie można krzywdzić w ten sposób, że się im insynuuje, że pragnęli sprowadzania zboża z Niemiec po 57 złotych za metr, wtedy kiedy mówiły o tworzeniu rezerw zbożowych. Dużo mówił p. premier o zagadnieniach koniunkturalnych i wyjątkowo dużo o społeczeństwie i radzi byłoby słysząc nareszcie, że po tylu latach,

kiedy mówiono tylko: rząd i rząd, a nie mówiono nigdy społeczeństwo, p. premier Bartel odezwał się z apelem do społeczeństwa.

Nie wiem, czy można wiele sobie rokować z tego odezwania, bowiem 3 1/2 lat temu, 15 lipca 1926 r. p. premier mówił podobnie, przypisując rządowi rolę cząstkową: „Zdaniem naszym istotnym źródłem wysiłku twórczego jest społeczeństwo samo, zadaniem zaś rządu jest budzenie inicjatywy wysiłku twórczego społeczeństwa”. Izba oceni, czy 3 i pół lat polityki obecnego systemu, nie mówię obecnego rządu, zrealizowało te zapowiedzi.

Reforma podatkowa i sprawa urzędnicza

Nie słyszeliśmy nic o zagadnieniu reformy podatkowej, które jest jednym z czynników, mogących umożliwić wyjście z obecnego położenia. Jeżeli chodzi o sprawy urzędnicze, p. premier Bartel powiedział i przyklaskujemy z serca temu oświadczeniu, że rząd „rozpatrzy życzliwie wszystkie projekty, zmierzające do podniesienia uposażeń urzędniczych, jeżeli projekty te nie będą zagrażały równowadze budżetu”. — Jednak jeżeli 3 i pół lat temu p. Bartel zapowiedział polepszenie płac urzędników, teraz musimy wyrazić zdziwienie, że stanowisko rządu ograniczyć się ma tylko do życzliwego rozpatrzenia cudzych projektów, gdyż jest obowiązkiem rządu wystąpić z inicjatywą w tej sprawie. Podobnie, jeśli chodzi o reformę ustroju.

Zmiana ustroju

Podobnie jeżeli chodzi o reformę ustroju. P. premier powiedział, że na pierwszym miejscu stoi sprawa rewizji konstytucji. Ale znowu przypomnieć muszę, że 3 i pół lat temu podobne oświadczenie znalazło się w exposé p. Bartla. Jeżeli teraz p. premier oświadcza, że to zagadnienie, jak ciężka kłoda na drodze dalszego rozwoju postępu państwa leży, że to zagadnienie trzeba usunąć przez jego rozwiązanie, to niepodobna zrozumieć, w jaki sposób z tem przekonaniem p. premier godzi dalsze oświadczenie: „Rząd z największą uwagą śledzić będzie przebieg prac komisji konstytucyjnej nad wnioskami poselskimi”. Sądze, że zadaniem rządu nie jest i nie było przyglądać się biernie temu, co będzie się działo w komisji, ale zadaniem rządu było i jest wystąpić z inicjatywą, ażeby ta rzecz szybko do końca doprowadzona została.

Samorząd i administracja

Podobnie, jeżeli chodzi o samorząd. Polityka rządu — mówi p. premier — polegać będzie na „tendencji oszczędnościowej w dziedzinie budżetów komunalnych i zahamowaniu nie mogących być zrealizowanymi w obecnej konjunkturze inwestycji samorządowych”. Szkoda, że tak późno przychodzi to oświadczenie, albowiem samorządy, zachęcane do szeregu inwestycji, znalazły się w tak ciężkiej sytuacji, że położenie ich nie polepszać się, ale pogarszać się będzie w najbliższym czasie.

Co do administracji, pozwolę sobie zacytować jedno tylko zdanie p. premiera: „Jedynie fachowo i sprawnie funkcjonująca administracja, pozbawiona tendencji popierania poszczególnych stronnictw politycznych nie wnieśli w wir walk partyjnych, zdolna jest do pełnienia swego szczytnego i wyjątkowo odpowiedzialnego w państwie zadania”.

Ale proszę Panów, w jak rażącej sprzeczności z temi słowami jest rzeczywistość, bo nigdy jeszcze administracja państwowa nie była w tej mierze, co obecnie, zaprzagnięta do zadań politycznych w celu popierania jednego stronnictwa. Setki i setki przykładów przytaczano w dyskusji na komisji budżetowej, zwłaszcza w dyskusji nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych. Ja pozwolę sobie przytoczyć jeden przykład, który przedkładał Panu Premierowi. (Mówca przytacza przykład urzędowego wywierania nacisku na sołtysów w sprawie „sanacyjnego” „Dnia Pomorskiego”).

P. Premier Bartel będzie miał więc w tym kierunku bardzo dużo pracy.

Polityka zagraniczna

Teraz parę słów o polityce zagranicznej, bo w tej dziedzinie p. premier był bardzo skąpy. Wprawdzie niema p. ministra spraw zagranicznych, i mam nadzieję, że gdy p. minister wróci, to Izba będzie mogła przystąpić do szczegółowej

dyskusji nad naszą polityką zagraniczną, albowiem trzeba stwierdzić, że w dzisiejszym stanie rzeczy parlament za mało jest poinformowany o kierunku i zadaniach naszej polityki zagranicznej, o pracach i posunięciach w tym kierunku wykonywanych. Społeczeństwo wogóle za mało jest interesowane przez rząd zagadnieniami polityki międzynarodowej. Wskazówki, które znajdujemy w przemówieniu p. premiera Bartla są bardzo interesujące. Powiedziame jest tam, że stanowisko Polski wzrosło i wzmocniło się bardzo. Dowodem ma być wybór Polski do Rady Ligi Narodów i podniesienie szeregu poselstw do rangi ambasady. Proszę Panów, wybór do Rady Ligi Narodów był zgóry zapewniony, a podniesienie poselstw do rzędu ambasady jest rzeczą bardzo ważną, cieszymy się z tego niezmiennie, jednak to nie jest miara, którą należałoby przykładać do oznaczenia sukcesu Polski na terenie międzynarodowym.

Ustępliwość wobec Niemców

Jeżeli chodzi o traktat z Niemcami, to p. premier powiedział, że będziemy musieli poczynić pewne koncesje w dziedzinie przemysłowej, a dbać powinniśmy, aby strona przeciwna w dostatecznej mierze uwzględniła charakter rolniczy naszego kraju. Proszę Panów, Niemcom i innym państwom wysoko przemysłowym, o nie innego nie chodzi, jak tylko o to, aby traktować Polskę, jako kraj wyłącznie rolniczy — Pragną one sprowadzić Polskę do roli dostawców produktów rolnych, aby zasilać nas płodami swego przemysłu. Sądze, że ze względu jednak na naszą ludność robotniczą i wiejską, jak na bezpieczeństwo państwa na tego rodzaju koncepcje traktowane zgodzić się nie możemy. A, jeżeli p. premier Bartel uważa, że kompromi-

sy, prowadzące do rezygnacji z jakichkolwiek praw, są niebezpieczne dla państwa, to muszę zapytać, jak będzie z umową likwidacyjną polsko-niemiecką. Sprawę tę opinia publiczna, a zwłaszcza ziemie zachodnie odczuwają nie jako wielkie ustępstwo, ale jako groźbę dla przyszłości naszego państwa (Głos: A co robił Karasiewicz?). De mortuis nil nisi bene — o zmarłych mówi się tylko dobrze.

Konkordat i sprawy religijne

Jeżeli chodzi o sprawy Kościoła, to sądzę, że należałoby wyjść z tego impasu, w jakim państwo znajduje się od lat pięciu, to jest chwili podpisania konkordatu i przystąpić do tego, ażeby zostały wydane odpowiednie ustawy i zarządzenia.

Natomiast większą uwagę chciałbym zwrócić na zagadnienie, które p. premier pominął milczeniem. Mówił p. premier o wyznaniu ewangelicko-augsburskim, to jest stare wyznanie w Polsce, z tej strony brak uregulowania nie grozi nam niebezpieczeństwem, natomiast warto byłoby się zastanowić nad Kościołem pruskim unijnym w b. zaborze pruskim, który po 10 latach istnienia państwa polskiego ma monopol jako wyznanie ewangelickie i walczy z Kościołem ewangelicko-augsburskim. Nie wiem, czy rząd wie, czy może istnieje porozumienie poufne z władzami tego Kościoła w Berlinie, ilu obywateli niemieckich jest pastorem w Polsce? W każdym razie to są rzeczy, które wymagają uregulowania pilniejszego chyba, aniżeli kwestja Kościoła ewangelicko-augsburskiego. Sądze też, że stosunek państwa do Cerkwi prawosławnej powinien być w sposób zgodny z interesami państwa i Cerkwi ułożony. (Dokończenie nastąpi).

Klub Narodowy w sprawie urzędniczej

Na środowym posiedzeniu sejmowym Klub Narodowy zgłosił do łaski marszałkowskiej dwa wnioski w sprawie urzędniczej. Jeden dotyczy nowelizacji pragmatyki urzędniczej, a drugi — nowelizacji ustawy uposażeniowej.

Ze względu na ważność sprawy przez nie poruszonej podajemy je w całości:

1. O nowelizację pragmatyki

Art. 1. W ustawie z dnia 17 lutego 1922 o państwowej służbie cywilnej wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

1. W ustępie czwartym art. 14 skreśla się słowa: „w czasie służby prowilozycznej lub bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej”.

2. W ustępie piątym art. 14 skreśla się słowo: „Bezpośredniego”.

3. W ustępie trzecim art. 37 skreśla się słowa: „w miarę możliwości”.

4. w ustępie drugim art. 38 stawia się zamiast słów: „sześć miesięcy”, słowo: „rok”.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się prezesowi rady ministrów, oraz właściwym ministrom.

W uzasadnieniu czytamy: „Ad. 1 i 2. Dotychczasowe uwarunkowanie zaliczenia służby przygotowawczej, przygotowawczej i kontraktowej do służby stałej od bezpośredniego przejścia do stałej służby państwowej uniemożliwia dokonanie tego zaliczenia w tych licznych wypadkach, gdy między służbą przygotowawczą, przygotowawczą, względnie kontraktową, a służbą stałą zaistniała przerwa z powodów, od woli interesowanych urzędników zupełnie niezależnych (np. redukcja).

Ad. 3. Dotychczasowe brzmienie art. 36 i 37, dopuszczające ewentualność odmowy urlopu wypoczynkowego przez nieograniczoną ilość lat, wymaga korektury, zapobiegającej dotychczasowemu zbyt dowolnemu stosowaniu przez władze prawa odmowy, lub skrócenia urlopu wypoczynkowego.

Ad. 4. Ustawa z dnia 1. 7. 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli dopuszcza trwanie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia przez okres roczny (art. 53). Względny słuszości wymagają zrównania pod tym względem praw urzędników państwowych z prawami nauczycieli”.

2. O zmianie ustawy uposażeniowej

Art. 1. Art. 6 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska uzupełnia się ustępem szóstym w brzmieniu następującem:

„Czas państwowej służby kontraktowej, zaliczonej do stałej służby państwowej, wlicza się w całości do cza-

sokresu w szczeblach tej grupy uposażenia, do której przyrównane było wynagrodzenie państwowego pracownika kontraktowego”.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się prezesowi Rady Ministrów, ministrowi skarbu, oraz właściwym ministrom.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W uzasadnieniu wnioskodawcy piszą:

„Wynagrodzenie państwowych pracowników kontraktowych przyrównane jest do poszczególnych grup uposażenia urzędników państwowych. Zaliczenie czasu służby kontraktowej do służby powodowało dotychczas jedynie uwzględnianie zaliczonego okresu pracy kontraktowej przy wymiarze urlopu wypoczynkowego, jako też przy ustalaniu listy starszeństwa. Względny słuszości przemawiają za uwzględnieniem czasu pracy kontraktowej, zaliczonej do stałej służby państwowej na podstawie art. 14 ustawy państwowej o służbie cywilnej, — również przy wymiarze uposażenia, tembardziej, że zasada ta przyjęta została w stosunku do nauczycieli szkół państwowych (art. 15 i 41 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli)“.

Dyrektorzy banku skazani

Wilno, 17. 1. (AW.) Wśród wielkiego podniecenia licznie przybyłej na rozprawę publiczności w dniu wczorajszym sąd okręgowy odczytał wyrok w sprawie 4 był. dyrektorów wileńskiego rolniczo-przemysłowego banku. Mocą wyroku zostali skazani: były naczelny dyrektor Banku. Rozwadowski na 2 lata więzienia (po zastosowaniu amnestji zmniejszono mu karę na 1 rok 4 mies.), Jankowski na 1 rok (po zastosowaniu amnestji na 6 m.), dyr. Ciecierski i Kozieł-Pokleński po 6 mies. każdy, po zastosowaniu amnestji po 3 miesiące. Wobec 2 ostatnich sąd postanowił zawiesić karę na 2 lata. W końcu prezes sądu okręgowego złożył oświadczenie, iż wobec stwierdzenia współudziału w akcji Banku Rolniczego dyrektora Oddziału Banku Polskiego Białasa, sąd postanowił przekazać sprawę prokuratorowi przy sądzie okręgowym celem wszczęcia przeciwko dyr. Białasowi sprawy z art. 240 k. k.

Bilans handlowy w grudniu

Warszawa, 17. 1. (AW.) Według prowizorycznych oliczeń bilansu handlowego za grudzień wartość wwozu handlowego w grudniu przewyższa wartość wwozu o 40 milj. zł.

Sesja Rady Ligi zakończona

Genewa, 16. 1. (PAT). Po min. Zaleskim przemawiał Quinones de Leon. Jest on wśród obecnych członków Rady Ligi jedynym, który brał udział w pierwszym posiedzeniu Rady Ligi przed 10 laty.

Sekretarz generalny Ligi Drumond

oświadczył, że odbędzie się w Genewie konferencja między przedstawicielami rządu szwajcarskiego, a przedstawicielami Ligi Narodów celem omówienia spraw, dotyczących budowy radjostacji Ligi Narodów, poczem 58 sesja Rady Ligi została zamknięta.

Przeciw prohibicji

Nowy York, 16. 1. (PAT). Walka pomiędzy „suchymi” a „mokrymi” w Stanach Zjednoczonych zaostrza się coraz bardziej i będzie przedmiotem zaciętych dyskusyj w Kongresie. Sprawozdanie „Ligi Umiarkowania”, która zwalcza prohibicję, wykazuje, że w r.

1927 dokonano 704.000 aresztowań z powodu pijaństwa. Cyfra ta w roku 1926 wzrosła do 743 tysięcy. Ilość nieletnich, aresztowanych za pijaństwo wzrosła od czasu zaprowadzenia prohibicji o 800 procent.

Wykrycie organizacji szpiegowskiej

Grodno, 17. 1. (AW). Wykryto tutaj organizację szpiegowską na rzecz Litwy. Na czele organizacji stał M. Siniłło, były kapitan armii rosyjskiej. Aresztowano również brata Siniłły — Jerzego, również b. kapita- na armii rosyjskiej oraz Kostielicza, dostawcę wojskowego Berezowskiego

i Goździeja. Organizacja zbierała wiadomości z zakresu wojskowości, ponadto planowała szereg aktów dywersyjno-politycznych. Kostielicz w roku 1929 otrzymał od wywiadu litewskiego polecenie zamordowania Pleczkajtisa. Do zamachu nie doszło jedynie z powodu wyjazdu Pleczkajtisa.

Z Banku Polskiego

Warszawa, 17. 1. (PAT). Dnia 16 bm. odbyło się zwyczajne posiedzenie Rady Banku Polskiego pod przewodnictwem prezesa dr. Wróblewskiego. Po wysłuchaniu sprawozdania dyrektora, oraz 3 komisji, Rada zatwierdziła sprawozdanie roczne wraz z bilansem, oraz podział zysków za r. 1929. Z osiągniętego czystego zysku przypada na dywidendę od akcji 1-ej emisji 20 proc., t. j. 20 milionów zł., udział zaś skarbu w zyskach wynosi 23 mil. zł. Następnie Rada uchwaliła zwołać zwyczajne walne zebranie akcjonariuszów na 13 lutego rb. oraz uchwaliła szereg wniosków administracyjnych. M. in. postanowiono mianować p. Dobrzeńskiego, urzędnika oddziału poznajskiego, zastępcą dyrektora oddziału w Inowrocławiu.

Rozłam w Zjednoczeniu wsi i miast

Warszawa, 17. 1. (Tel. wł.). Rozłam Zjednoczenia miast i wsi nie pociągnie za sobą żadnych konsekwencji politycznych. Dokonał się on na tle osobistym. Zarówno jedni jak i drudzy, Związek Naprawy i Partja Pracy, posiadają, jak się wyrażono, przekonania „na użytek prywatny”, a w wspólnym szeregu stają na baczności przed pułkownikiem Sławkiem.

Katastrofa w kopalni

Bytom, 16. 1. (PAT). Z kopalni „Heinitz” pod Bytomiem, gdzie nastąpiło t. zw. lokalne trzęsienie ziemi, do- tychczas wydobyto jednego zabitego. Bezpośrednio po wstrząsie zatelefono- wano do kopalni „Florentyna”, leżącej już na polskim G. Śląsku w odleg- łości 150 m od miejsca katastrofy, z prośbą, aby natychmiast wstrzymano wszelkie roboty, związane z użyciem środków wybuchowych. Zarząd ko- palni uczynił zadość tej prośbie.

Równouprawnienie kobiet w Norwegji

Oslo, 17. 1. (AW). Wielkie poru- szenie wywołała zapowiedź całkowitego równouprawnienia kobiet, zawarta w mowie tronowej, ogłoszonej na otwarciu sesji stortingu. W myśl tej zapowiedzi kobiety mogłyby zajmować stanowiska we wszystkich urzędach publicznych, przyczem teoretycznie brana jest nawet pod uwagę możli- wość zajmowania przez kobiety stano- wisk duchownych i oficerów w armji norweskiej. Z ostrym sprzeciwem spotkał się projekt powierzania kobie- tom stanowisk duchownych.

Bunt w zakładzie poprawczym

Berlin, 17. 1. (AW). W zakładzie poprawczym w Nowym Szczecinie wybuchł dziś bunt wychowanków, wzorowany zupełnie na znanej sztuce Lampy „Rewolta w zakładzie wychowawczym”. Wychowankowie zdemo- lowali urządzenie zakładu, meble, po-

wyrywali witryny okienne, porozrzucali akta na dziedzińcu i spalili je. Zaalarmowano telefonicznie policję w Nowym Szczecinie, która przybyła samo- chodami. Rozegrały się tragiczne sceny. Policja wtargnęła brutalnie do wnętrza zakładu i tam pałkami i szablami zaczęła płażować chłopaków, urządzając formalną masakrę. Jeden z wychowanków wskutek pobicia, po- stradał zmysły. Przyczyną buntu było złe traktowanie i wyzyskiwanie pracy.

Plaga szarańczy

Paryż, 16. 1. (AW). Północna Afry- ka, zwłaszcza Algier i Marokko, zo- stała ostatnio nawiedzona plagą sza- rańczy.

W r. b. wielkie ilości szarańczy spadły w pobliżu Rabatu, niszcząc wielkie pola uprawne. Szarańcza wy- rządziła ogromne szkody również w okolicach stolicy Marokka, przyczem ulice osiedli ludzkich są pokryte tak grubą warstwą szarańczy, iż ludność niszczy owady przy pomocy smoły.

Obecnie plaga szarańczy nawiedzi- ła znów okolice, położone na północ od Rabatu. Straty są ogromne.

Trzęsienie ziemi, mrozy i powódzie

Nowy Jork, 16. 1. (PAT). W po- łudniowej części Kalifornji odczu- to trzęsienie ziemi.

W stanach północno - zachodnich panują dawno nie notowane mrozy, na południu zaś nastąpiły powódzie.

Następca posła Posta

Wiedeń, 16. 1. (PAT). Kierownic- two poselstwa austriackiego w War- szawie obejmie dotychczasowy poseł austriacki w Moskwie Robert Hein. Pos. Hein pełnił od r. 1909 do 1911 funkcje wicekonsula austriacko-wę- gierskiego w Warszawie.

Nowy poseł estoński

Warszawa, 17. 1. (PAT). Dzisiaj przybywa do Warszawy o godz. 3 pp. nowomianowany poseł republiki estońskiej w Warszawie Karol Tofer.

Napad bandycki

Warszawa, 17. 1. (Tel. wł.). Do mieszkania artystki Jerzewskiej za- pukało jakichś 2 jegomości i przedsta- wiwszy się jako kontrolerzy elektrow- ni, terroryzowali ją rewolwerami i za- żądali wydania pieniędzy i biżuterji. Gdy odmówiła, skrupowali ją i zaczęli szukać kosztowności po szafach i szu- fladach. Dopiero wejście służącej spło- szyło bandytów, którzy uciekli. (w)

Żyd z trupem w walizce

Warszawa, 17. 1. (Tel. wł.). W Wilnie na dworcu aresztowano Żyda, niejakiego Wolfa Sulkira, u którego w walizce znaleziono poćwiartowane- go trupa młodego chłopca. (w)

Piraci chińscy

Londyn, 17. 1. (Radio wł.). Dono- szą z Szanghaju, że na statek „Tukfo”, należący do angielsko - indochińskiego

towarzystwa, napadli piraci rzeczni, kiedy płynął po Jangse. Rozbójnicy podpiłyneli do parowca na łodziach i po gwałtownej strzelaninie wdarli się na pokład pod pozorem poszukiwania ja- kichś złoczyńców. Ostatecznie zrabo- wali z okrętu wielką ilość opium, po- czem odpłynęli na łodziach.

Znowu krematorja

Katolicka Agencja Prasowa prze- słała następujący komunikat:

Co pewien czas departament sani- tarny min. spraw wewnętrznych wy- stępuje z projektem ustawy o budowie krematorjów. Dowiadujemy się, że o- becnie znowu wystąpił z takim pro- jektem do uzgodnienia z min. wyznań rel. i ośw. publ., traktując sprawę kre- matorjów jako nagłą.

Podziwiamy niezwykłą troskę M. S. Wewn. Wygląda to tak, jak gdyby większego zmartwienia nasza biuro- kracja ministerjalna nie miała. Polsce brak jest obecnie co najmniej 200 ty- sięcy mieszkań, większość miast w państwie nie ma kanalizacji, niema łaźni ludowych, ludność żyje w nie- słychanie niehigienicznych warun- kach, a departament sanitarny naj- więcej się martwi o budowę pieców do palenia nieboszczyków. Niema pienie- dzy nietylko na budowę domów no- wych, ale na dokończenie już rozpo- czętych, Polska przeżywa ciężki kry- zys budowlany. Na krematorja jed- nak pieniądze gotowe są się znaleźć.

Podziwiamy politykę państwową niektórych naszych dykasteryj!

Kongres Eucharystyczny w Kartaginie

Kancelarja Prymasa Polski w Po- znaniu organizuje pielgrzymkę na Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny w Kartaginie. Pielgrzymka wyjdzie około 1 maja b. r. z Katowic. W drodze powrotnej przewidziany po- byt w Palermo, Neapolu, Rzymie, Flo- rencji i Wenecji. Koszty wyniosić bę- dą przypuszczalnie około 1.600 złotych od osoby.

Zgłoszenia pisemne przyjmuje Kan- celarja Prymasa Polski, Poznań, O- strów Tumski 1. Blższych informacji udziela ks. dyrektor Czeszewski, ul. Ostrów Tumski 9, Telefon 15-03.

Polacy w Niemczech

Obchód gwiazdkowy katolickiej szko- ly polskiej w Zakrzewie

W ostatnim dniu przed wakacjami Bożego Narodzenia mieliśmy w naszej miejscowości wspaniały obchód gwiazdkowy, urządzony przez tutej- szą szkołę polską. Był to pierwszy występ działu szkolnej, obliczony na szerszą skalę, o bardzo bogatym pro- gramie, to też obywatelstwo Zakrze- wa i okolice gremjalnie stawilo się na ten obchód, wypełniając obszerną sa- łą po brzegi.

W skład programu wchodziły róż- ne atrakcje jako to: deklamacje, prze- mówienia, śpiewy, żywe obrazy, wre- szcie przedstawienie bajki p. t. „Kop- ciuszek”. Pomimo półrocznego istnie- nia polskiej szkoły w naszej miejsco- wości, wszelkie atrakcje wygłaszane były przez działkę szkolną najczyst- szą mową ojczystą, a wykonanie tych- że znakomite, to też nie szczędzono grającym oklasków. Na sali można było słyszeć zdania np. „mam wraże- nie, że znajduję się nie w Niemczech ale w Polsce”, bo śpiewy, mowy i stro- je występujących były polskie.

Była to dla Zakrzewa nielada a- trakcja, która głęboko zapisze się w pamięci obecnych, a zarazem w histo- rji naszej miejscowości, jako pier- wszy obchód gwiazdkowy, urządzony pod kierownictwem nauczycieli Pola- ków. Obchód ten wywołał pełne za- dowolenie i uznanie dla szkoły pol- skiej. Z drugiej strony przyznać trze- ba, że tutejsza ludność bardzo przy- chylnie odnosi się do szkoły polskiej, gdzie też posyła swe dzieci, wiedząc o tem, że tylko szkoła polska może dać im i daję pełną gwarancję należytego wychowania i nauczania w duchu re- ligijnym i narodowym. Nawet ci, któ- rzy dawniej byli obojętni lub wahali się z posyłaniem swych dzieci do pol- skiej szkoły, nareszcie przejrżeli, po- czucie narodowe u nich zwyciężyło, a zatem liczba dzieci w szkołach pol- skich w Niemczech stale wzrasta.

Prasa niemiecka na pograniczu, widząc, że na niczem spełzły wysiłki germanizacyjne Niemców, uderza na alarm i ostro atakuje katolickie szko- ly polskie w Niemczech.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,87 3/5 zł. w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płaćć dziś za 100 mkn. w dewizach 212,50 do 212,80 zł, gotówką 212,10 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł, gotówką 172,72 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań 17 stycznia 1930.

Giełda dzisiejsza wykazała w dalszym ciągu tendencję utrzymaną nawet z odcie- niem nieco mocniejszym Ruch więcej oży- wiony. Papiery państw. wyłącznie w po- szukiwaniu, a mianowicie 5 proc. pożycz- wers. po 50 proc., pożycz. inwestycyjna 120,— i premj. dolarowe, które dzisiaj wybitnie zwyżkowały 80—82,— (za sztukę 5-dol.). Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. ro- biono transakcje 8 proc. listami dolarowe- mi ziemskimi po 91,50—91,75 proc. (przy dew. 8,896) i oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 39,50 proc.

Z akcji bankowych wzgl. przemysło- wych poszukiwano silnie Bank Polki po 178,— bez oddawców. Cegielskim robiono transakcje po 43,—, zaś R. Maya oddawa- no po 85,—, poza tem robiono mniejsze transakcje Herfeldem po 46,— w płaceniu bez notowania. Naogół zauważyła się więk- sze zainteresowanie przy słabej podaży z małemi wyjątkami.

Cedula urzędowa z dnia 17 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt.
91,50—91,75% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred.
39,50% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premj. serja II 80—82,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 120,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 43,— +
Dr. Roman May I em. zł. 85,— O.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 17 stycznia 1930 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. 11 8,87,9 sp. 8,89,9 kup. 8,85,9

De - izw:

	trans	sprzed.	kup.
London	043,39 1/2	043,50 1/2	043,29
Nowy Jork	008,89,8	008,91,8	008,87,7
Nowy Jor' kabel	008,91,6	008,93,6	008,89,6
Parvz	035,02 1/2	035,11	034,94
Praga	026,36 3/4	026,43	026,3 1/2
Sz. ajcarias	172,32	172,75	171,89
Sztokholm	239,20	239,90	238,80
Wlochy	046,66	046,78	046,54

Tendencja: niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	000,00	123,00	124,00
5% pożycz. premj. dol.	080,00	082,00	079,50
5% pożycz. konw.	000,00	000,00	000,00
10% pożycz. kol.	000,00	000,00	002,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	180,00—179,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—077,50
Elektrownia w Dabr.	000,00—060,00
W. T. F. Cukru	000,00—026,20
Lilpop	000,00—036,50
Ostrowieckie zakłady	000,00—066,00
Starachowice	000,00—021,00

Tendencja: niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg.

Berlin dnia 17 stycznia 1930.

Pszennica march od st. załad	
76-77 kg przeciętn. jakości	242,50—245,50
Tendencja mdła.	
Zyto march od stacji załad	
72 kg przeciętn. jakości	153,00—154,00
Tendencja słaba.	
Owies march od stacji załad	133,00—141,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	178,00—192,00
Tendencja mdła.	
Jęczmień pastewny i prze- mysłowy	160,00—168,00
Tendencja mdła.	
Maka jzenna	29,50—35,00
Tendencja słabsza.	
Maka żytnia	21,50—24,75
Tendencja mdła.	
Orpaz psz. tona	10,25—10,75
Tendencja cicha.	
Orpaz żytnia	08,75—09,25
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	25,00—34,00
Groch dr. laa.	23,00—26,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	18,25—19,50
Wyka	22,00—25,00
Łubin niebieski	14,00—15,00
Łubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	26,00—31,00
Makuch rzepakowy	17,40—17,90
Makuch lniajny	22,40—22,80
Wyłoki suszone	07,80—08,00
Srót Soy.	15,10—15,30
Płatki ziemniaczane	13,80—14,30
Ogólna tendencja mdła.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 17 stycznia 1930.

Wyplaty na Warszawę 46,875—47,075
Noty wielkie. 46,725—47,125

**W pierwszych
10-ciu latach**
winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego
**MYDŁA
DLA DZIECI NIVEA**
Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

KREM NIVEA

stosować można zarówno we dnie, jak w nocy

Podczas dnia ochrania on skórę przed szkodliwymi wpływami słońca. W przeciwieństwie do tłuszczyści Gold-Kremów wnika całkowicie w skórę, nie pozostawiając połysku. Nadaje się przytem doskonale jako podkład pod puder, zapobiegając zatkanu porów skóry, utrzymując jednak puder i umożliwiając później łatwe usunięcie go. W nocy działa zawarty wyłącznie w Kremie Nivea Euforyt odżywczo, zara em zmacniając i odmładzając skórę i wygładza fałdy i zmarszczki.

Cena za opakowanie w pud. 40 i 75 gr. 1.40 i 2.60
w tubkach czysto cynowych zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

Znaczenie dyskusji w sprawie art. 25 konstytucji

Na bojowe przemówienie p. ministra Matuszewskiego, przeciwstawiające się nadaniu artykułowi 25 konstytucji jaśniejszej treści, odpowiadali, jak już krótko zaznaczyliśmy wczoraj, posłowie Komarnicki i Rybarski z Klubu Narodowego i poseł Rataj z P. S. L. Piast.

Posel prof. Komarnicki odparł przede wszystkim z oburzeniem zupełnie nieuzasadniony zarzut, jakoby wniosek Klubu Narodowego mógł uniemożliwić pobór rekruta.

„W swoim lirycznym przemówieniu — mówił p. Komarnicki — minister twierdzi, że my skreślamy przepisy, dotyczące kontyngentu rekruta. Gdzie Rzym, gdzie Krym? Jeżeli minister zarzuca nam niechlujną redakcję, to my jemu zarzucamy niechlujne czytanie naszego wniosku. Nie tylko nie skreślamy ustępu o kontyngencie rekruta, lecz nie skreślamy też przedostatniego i 3-go z końca ustępu art. 25, ponieważ te ustępy zawierają materje inne.

„P. minister użył słów niegodnych, że wniosek nasz nadaje się do zakwalifikowania go przez kodeks karny, ale powinien był zapoznać się z projektem konstytucyjnym naszego stronnictwa, gdzie co do kontyngentu rekruta jest postanowienie, że się skreśla ostatni ustęp, ale robimy to w innym sensie. My bowiem uważamy, że uchwalanie coroczne kontyngentu rekruta jest niepotrzebne i powinien on być raz na zawsze ustalony ustawowo, a tylko zmiany miałyby być uchwalane w drodze ustawodawczej. Uważamy, że podatek krwi jest naturalnym obowiązkiem obywateli, więc nie potrzebna jest ta coroczna demonstracja uchwalania go“.

Posel Rybarski wskazał przede wszystkim na niestosowność tonu przemówienia p. Matuszewskiego.

„Jest to pierwsza konkretna dyskusja nad sprawami konstytucyjnymi — mówił p. Rybarski. — Ośmielam się powiedzieć, że gdybyśmy mieli przyjąć taki sposób traktowania tych spraw, jaki zastosował p. minister skarbu, to dyskusja byłaby wszystkim innem, tylko nie rzeczową, a nawet nie byłaby poważną polityczną debatą. Nie odpowiem p. ministrowi w ten sam sposób, bo nie posiadam tych literackich zdolności i tej inwencji. Oczywiście ta inwencja jest wykształcona dzisiejszym systemem szukania wszędzie wątpliwości i interpretacji przez prawników. Otóż są prawnicy i prawnicy. Są tacy, którzy słuchają prawa, ale są i tacy, którzy wykonują wolę jego królewskiej czy cesarskiej mości.

„Wątpliwości istnieją już w samym art. 25, o którym mówił p. minister z takim entuzjazmem. Artykuł ten powiada, że w danym razie rząd ogłasza budżet w brzmieniu projektu rządowego.

Otóż projekt budżetu został wniesiony na pięć miesięcy przed początkiem roku budżetowego. Czy więc rząd po pięciu miesiącach ma tylko ten preliminarz ogłosić, czy też z temi zmianami, jakie proponował podczas obrad komisji. W takim razie będzie to rzecz bardzo trudna, a jeżeli będziemy szeroko interpretowali to prawo, to rząd nie będzie związany nawet swoim projektem. To, że Sejm będzie obradował o miesiąc dłużej nad budżetem, to nie podkopie równowagi budżetu, przeciwnie, może w pewnych razach zabezpieczyć równowagę. Nie jestem zwolennikiem bardzo szerokiego praw parlamentu, ale jestem zwolennikiem szczegółowej kontroli i ujawnienia wszystkich dochodów i wydatków, oraz tego, ażeby uposażenie urzędników było w całości przewidziane przez budżet, ażeby urzędnicy nie dostawali remuneracji w zapieczętowanej kopercie“.

Posel Rataj tak odpowiedział p. Matuszewskiemu:

„Gdy słuchałem przemówienia p. ministra, zdjął mnie strach, w tak czarnych barwach mówca odmalował skutki uchwalenia wniosku. W obrazie przez niego namalowanym ujrzalem Prezydenta odartego z władzy, budżet nieuchwalony, robotnika głodnego... (Okłaski). Powiedziałem sobie, że widocznie stało się coś strasznego.

„Sądzę, że sprawę podciągnięto zbyt wysoko. Art. 25 konstytucji wymaga rewizji; stwierdza to nawet projekt BB. W ust. 1 tego artykułu znajdują się wymagające interpretacji terminy „zwoluje“ i „otwiera Sejm“. Przypominam również, że marszałek Sejmu oświadczył, iż bieg terminów zaczyna się 6-go grudnia, a minister skarbu stoi na innym stanowisku. Jest więc różnica w interpretacji.

„Wartość przedłożonego wniosku polega na tem, że stwierdza on, iż Sejm musi mieć na rozprawę budżetową określony czas i czas ten oznacza na pięć miesięcy, t. j. daje go tyle, ile przewidziano w sierpniu konstytucja. Pozostaje więc kwestja odroczenia na miesiąc i tu robi się krzyk, że ograbia się Prezydenta z możliwości ograniczenia sesji budżetowej o miesiąc. Cóż jednak znajdujemy w projekcie zmiany konstytucji, złożonym przez BB? Otóż na stronie 4 teza 34, ust. 2 stanowi, że okresu przezw, spowodowanej odroczeniem sesji nie wlicza się do okresu danego Sejmowi do rozpatrzenia budżetu. (Okłaski na prawicy i lewicy). Zamiast więc tworzyć nowy tekst, wnioskodawcy mogli dosłownie przepisać ten ustęp z projektu Bloku Bezp. i narazić go na ten sam zarzut ograbienia Prezydenta z jego uprawnienia. Po cóż ta argumentacja, że dokonywa się niemal zamachu? Ma tu zastosowanie powiedzenie: „Si dous fa-

ciunt idem, non est idem“. Nie znaczy to, bym był przeciwny ścisłym ograniczeniom czasu, ale na całym świecie rozważa się takie sprawy jak na ludzi przystało, a nie robi się z tych rzeczy melodramatu, katastrofy i zamachu. — (Okłaski) Zapewnienia o współpracy wzajemnej nie będą miały zbyt wielkiej wartości, jeśli się jednocześnie nie zachowa pewnej dozy kultury i dobrego wychowania“.

Przemówienie posła Rataja ostatecznie pogrzebało argumentację p. Matuszewskiego, a zwłaszcza wykazało niestosowność jego zachowania. Inna rzecz, że p. Rataj oddał wielką usługę p. Bartłowi, bo nie zsolidaryzował się całkowicie z Klubem Narodowym i uznał jego wniosek jedynie za materiał do dyskusji konstytucyjnej w komisji. Stanowisko pp. Rataja i Matuszewskiego dyktowane było względami taktycznymi. P. Matuszewski pragnął zdobyć reputację „bojowego pułkownika“, która była dość zachwiana po poprzednich jego spokojnych wystąpieniach, a p. Rataj spełniał jedynie warunki współpracy centrolew z p. Bartłem. P. Matuszewski zaprezentował się jako kandydat na następcę po p. Bartlu, p. Rataj — jako pomocnik taktyki p. Bartla.

Nowa rada miejska w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 15 stycznia.

Wczoraj odbyło się tutaj posiedzenie inauguracyjne nowowybranej rady miejskiej, która składa się z 60 członków. Zagali je w myśl ordynacji miejskiej prezydent miasta dr. Śliwiński, przyjmując następnie od członków ślubowanie.

Czynnikami sanacyjnymi ubiegali usilnie o utracenie znienawidzonych endeków przy wyborach prezydium rady miejskiej, a poznański organ sanacyjny donosił już, że „zarysowuje się blok stronnictw polskich z wyłączeniem endecji i socjałów“. Nic podobnego. W ścisłym porozumieniu występowały grupy narodowe Ch. D., N. P. R. i Narodowe Koło Gospodarcze, a na uboczu pozostała właśnie grupka „sanacyjna“ z socjalistami i Niemcami.

Do prezydium rady miejskiej zostali wybrani głosami narodowej większości pp.: Kazimierz Beyer — prezes, Jan Faustyniak — pierwszy wiceprezes, red. Konrad Fiedler — drugi wiceprezes, dr. Marjan Maryński i trzeci wiceprezes, Kazimierz Karow i Władysław Wnuk — sekretarze.

Większość narodowa w radzie miejskiej rozporządza 34 głosami.

Uchwała Związku Hallerczyków w Poznaniu

Zarząd Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków, wobec ten-

dencji Federacji rozbiła naszej jednolitości ideowej i organizacyjnej przez próby powołania do życia t. zw. Związku Błękitnych, postanowił na nadzwyczajnym zebraniu w dniu 14 stycznia 1930 r., co następuje:

1) Przestrzega wszystkich tych b. Hallerczyków, którzy dążą do stworzenia na naszym terenie „sanacyjnego“ Związku Błękitnych, że spotkają się z naszej strony z potępieniem i zdecydowanym przeciwstawieniem się.

2) Wzywa swych członków do stałego czuwania nad ideą hallerowską oraz do karnego stosowania się wobec zarządzeń swych władz.

3) Postanawia usunąć ze swych szeregów wszystkich tych, którzy podjęli się rozbijackiej roboty lub tę robotę popierali.

4) Solidaryzuje się w całej rozciągłości ze stanowiskiem do Federacji zajmowanym przez zarząd główny Związku Hallerczyków z pułk dr. I. Modelskim na czele.

5) Wzywa wszystkich członków do współdziałania na terenie lokalnym z Legionem Wielkopolskim, skupiającym w sobie organizację b. wojskowych o narodowych przekonaniach.

6) Apeluje do Hallerczyków niezrzeszonych, wiernych przekonaniom ideowym swego wodza generała Józefa Hallera, do wstępowania w nasze szeregi pod sztandary czystej narodowo-katolickiej idei hallerowskiej.

Zarząd Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków w Poznaniu

Gen. Sikorski na G. Śląsku

Katowice, 16. 1. (AW.) Na Górnym Śląsku bawi gen. Wład. Sikorski który zwiedził kopalnię „Blücher“ koło Rybnika, poczem odbył krótką rozmowę z ks. Panasiem, współredaktorem „Polonii“.

Nowy holownik w Gdyni

Gdynia, 17. 1. (AW.) Do Gdyni sprowadzono nabyty w Królewcu nowy holownik. Obecnie Gdynia posiada już 4 holowniki nie licząc holowników należących do firm prywatnych.

Znawcom
herbata Lyons'a
daje pełne zadowolenie

HERBATA LYONS'a

DO NABYCIA

we wszystkich pierwszorzędnym handlach kolonialnych.

Tw. 964

**Dla swej doskonałości oraz wszechstronnej wytworności
perfumy nasze
cieszą się uznaniem w kraju i zagranicą**

Dla zwolenników perfum fantazyjnych

OMA

Ostatnia niedościgniona kreacja — dopełnia toaletę modnej pani
Flakony: 16.—, 6.—, 2.50

BELTISTAN

zapach ulubiony — czaruje wszystkich dla swej przepięknej woni
Flakony: 10.—, 7.—, 3.75, 1.10

Kalia
wytwór oryginalny
i niezrównany
FLAKONY:
10- 7- 3.25 2.50
1.25 -75

Dla zwolenników perfum kwiatowych

RÓŻA-ISTE

Cudowny zapach kwitnącej królowej kwiatów
Flakony: 8.—, 4.25, 0.90

BEZ-ISTE

zwraca uwagę swą sułtelnością i zachwycającym zapachem
Flakony: 10.50, 5.—, 1.—

J. & S. Stempniewicz — Poznań

Poincaré wraca do zdrowia

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.

Paryż, w styczniu.
Sześć miesięcy upływa od chwili, kiedy p. Poincaré zmuszony został z powodu stanu zdrowia opuścić ster rządów Francji. Po dwóch, dokonanych szczęśliwie operacjach, były prezes ministrów jest obecnie na rekonwalescencji na Riwierze w pałacyku „Villala“, należącym do jego przyjaciela, p. Hanotaux. Willa ta, położona obok miejscowości Roquebrune, wznosi się wśród lasów oliwnych, pomarańczowych i cytrynowych.

P. Poincaré jednak nie zadawał sobie spacerem po ogrodzie, ale odbywał już dalsze wycieczki w okolice. Jest to najlepszy dowód, że łagodny klimat południa przyczynia się skutecznie do ostatecznego usunięcia choroby.

B. premier nie spędza jednak czasu tylko na wypoczynku. P. Poincaré w dalszym ciągu pracuje nad wielkim dziełem „Au Service de la France“. Pomimo ciągłego niemal pozostawania przy władzy bynajmniej nie dysponuje on milionami. Przeciwnie. Skromny tryb życia państwa Poincaré jest powszechnie znany, a żonę byłego premiera można było widywać w Paryżu, gdy wsiadała do metra, czyli do podziemnej kolei, tego najbardziej demokratycznego środka komunikacyjnego w Paryżu.

P. Poincaré, który jest niezmordowanym pracownikiem, zaraz niemal po chorobie wziął się do roboty nie tylko pisarskiej, ale również i dziennikarskiej. Dwa razy na miesiąc pisuje długie, bo 1.800 wierszowe artykuły do dziennika argentyńskiego „La Nacion“, wychodzącego w Buenos-Ayres. Artykuły te, odnoszące się do wszystkich aktualnych zagadnień, mają naturalnie rozgłos światowy. Są potem przedrukowywane przez prasę międzynarodową. Paryż jednak z pewną zazdrością je śledził, gdyż nie posiadał pierwszeństwa na prozę wielkiego męża stanu. Teraz sytuacja ma się zmienić. Paryski dziennik „Excelsior“ (dotąd posiadający jedynie informacje ilustracyjne, będąc własnością „Petit Parisien“) zawarł umowę, na mocy której będzie drukował artykuły p. Poincaré dwa razy na miesiąc tego samego dnia, co argentyńska „La Nacion“. Nie potrzeba dodawać, że z tego powodu nakład „Excelsiora“ poszedł już w górę.

Dla informacji zaznaczyć należy, że w tejsze „La Nacion“ zostanie wydrukowana książka p. Clemenceau p. n. „Wielkość i Nędza Zwycięstwa“. Tłumaczenia tego dzieła rozrywają sobie nie tylko kraje europejskie, ale cały świat.

Jeżeli p. Poincaré zdecydował się spędzić czas jakiś na południu Francji,

to nie znaczy, aby mu brakowało innych zaproszeń. I tak między innymi, prezydent republiki Libanu zwrócił się do niego z gorącą prośbą, by zechciał udać się na wschód. Lud libański byłby szczęśliwy, gdyby mógł okazać z racji jego pobytu uczucia głębokiej wdzięczności wzajemian za oddanie, z jakim były premier bronił jego praw i interesów.

Wątpliwem jest, by p. Poincaré zaproszenie to przyjął. Nie jest natomiast wykluczone, że zgodzi się na inne propozycje pochodzące z Argentyny, z którą pozostaje w ścisłych stosunkach. Tamtejsze Muzeum Społeczne zaprosiło byłego premiera do udania się do Buenos-Ayres, celem wygłoszenia szeregu politycznych odczytów.

Inicjatywa ta spotkała się z ogólną aprobatą i entuzjazmem tamtejszych kół zarówno politycznych, jak i intelektualnych. Rzecznikiem zaś ich stał się wobec p. Poincarégo p. Fernando Ortiz Echague, generalny reprezentant na Europę dziennika „La Nacion“. On to bawił właśnie w Buenos-Ayres, kiedy projekt ten został powzięty. Data podróży nie jest jeszcze ustalona. Ponieważ jednak p. Echague jedzie podobno w najbliższych dniach do Nicei, przeto najprawdopodobniej uda się do willi „Villala“, gdzie wraz z p. Poincaré będą mogli bliżej omówić szczegóły tego planu.

Znaczenie polityczne i intelektualne ewentualnej podróży byłego premiera do Argentyny byłoby oczywiście dla Francji ze wszechmiar doniosłe. Chodzi jej bowiem o jak największe zaciśnienie węzłów przyjaźni z Ameryką łacińską, a tem samem o sparaliżowanie tam propagandy niektórych innych państw. Niemcy bowiem ani na starym, ani na nowym kontynencie nie zasypiają swoich interesów czy to, gdy chodzi o politykę, czy to wogóle o wyprzedzanie innych w propagowaniu wszelakiego rodzaju interesów niemieckich. Szczegół mało znany, a jednak znamienity: sławny „Graf Zeppelin“ był pierwotnie przeznaczony do utrzymywania komunikacji pomiędzy Europą a Ameryką łacińską!

Krają wreszcie pogłoski, że p. Poincaré mógłby w bliższej, czy dalszej przyszłości, w razie ewentualnych zmian w gabinecie p. Tardieu, powrócić do czynnego życia politycznego. Niektórzy utrzymują, iż p. Briand z niezbyt wielkim zadowoleniem godził się w Hadze na rolę „de brillant second“, odgrywaną przy boku p. Tardieu. Są to naturalnie jeszcze tylko przewidywania i pogłoski. Przyszłość dopiero wykaże, czy miały realną podstawę.

I. Briares.

W tym interesie o zaabonowanie „Dnia Pomorskiego“ i przesłanie na ręce moje prenumeraty na grudzień wzgl. I kwartał 1930 r.
Z poważaniem
(—) Rzycki.

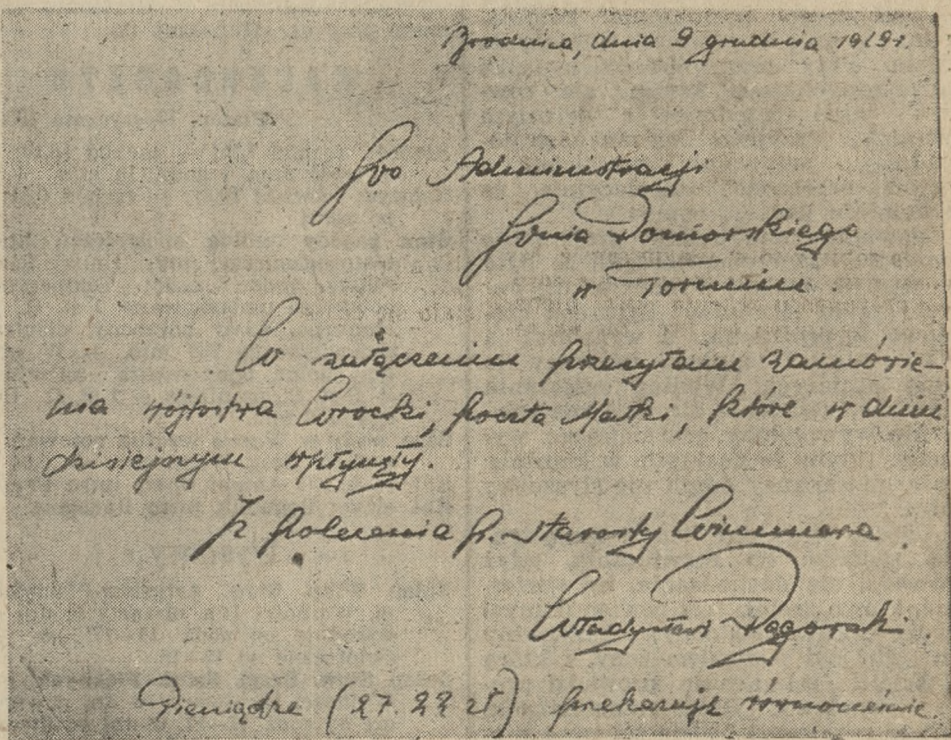
Jakoś jednak mieszkańcy wójtostwa Wrocki inaczej zapatrywali się na „właśny dobrze zrozumiały interes“ niż dzierżawca domeny państwowej p. Rzycki, bo nie kwapili się z zaabonowaniem „sanacyjnego“ pisma.

Widzimy to z następującej korespondencji, którą podajemy w ilustracjach wykonanych z odbitek fotograficznych.

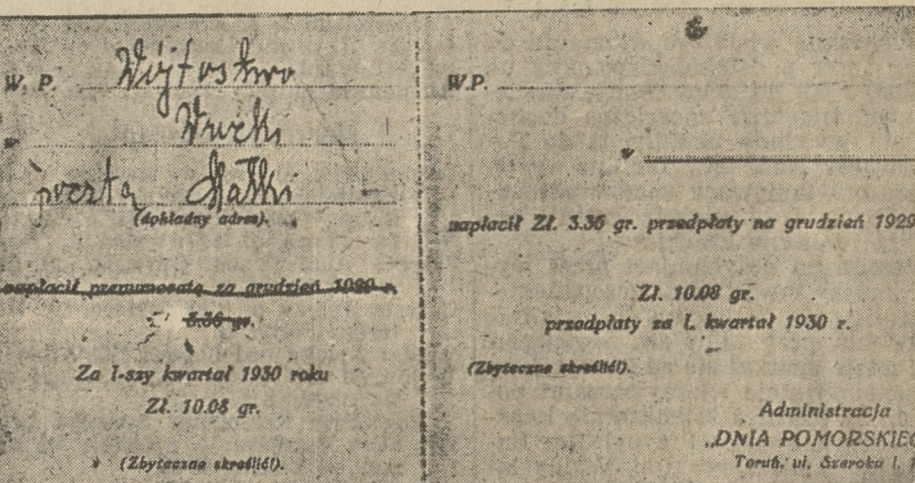
Warto im się przyjrzeć, jest tu więc najpierw koperta zaadresowana dość nieczytelnie do administracji Dnia Pomorskiego. Wskutek tego doręczono list naszej administracji, która — stwierdziwszy omyłkę — list oddała adresatowi.

Na kopercie czytamy wyraźnie: „Sprawa urzędowa... wolna od opłaty pocztowej“. W miejsce znaczka pocztowego — urzędowy stempel „Wydział Powiatowy Brodnica — Pomorze“. Ten sam stempel widnieje na drugiej stronie koperty.

Jaka to „sprawa urzędowa“ wydziału powiatowego, niech czytelnicy nas sami osądzą.
Z załączonych kilku kwitów zamieszczamy tylko jeden:

Tak wygląda — urzędowanie pewnych urzędników; oto są „urzędowe“ sprawy, które się zajmują i które przesyła się jako „wolne od opłaty pocztowej“.

Demonstracje komunist. w Poznaniu

W nocy z 15 na 16 b. m. przez nieznaną sprawców zostały zawieszone tu i owdzie czerwone szmaty komunistyczne z hasłami tej międzynarodówki. Ponieważ nazajutrz komuniści obchodzili rocznicę śmierci Róży Luksemburg, Liebknechta i Lenina, napisy więc i do nich się odnosiły. Szmaty takie wywieszono na przewodach elektrycznych przy ul. Towarowej,

za mostem kolejowym przy ul. Dębieckiej i między Zawadami a Główną.

W związku z obchodem wspomnianej rocznicy nazajutrz 16 b. m. przebywał w Poznaniu poseł komunistyczny Roszak, który przed państwowym urzędem pośrednictwa pracy przy pl. Drwęskiego począł wygłaszać podburzającą mowę do zebranych tam bezrobotnych.

Sprawy... urzędowe

wolne od opłaty pocztowej

„Słowo Pomorskie“ zamieściło następujący artykuł:

P. premier Bartel, zapowiadając ukrócenie niewłaściwego postępowania urzędników administracyjnych, którzy „służbowo“ zajmują się sprawami nie wspólnego nie mającymi z urzędowaniem, wzywał pp. posłów, aby dostarczali mu konkretnych danych.

Sądźmy zatem, że i nam wolno będzie dopomóc w tej pożytecznej pracy przez zacytowanie kilku (nie wszystkich!) dokumentów, jakie posiadamy, dotyczących działalności władz administracyjnych na Pomorzu. Są one zarazem wymowną ilustracją przemówienia marsz. Trąpczyńskiego. Oto dokumenty:

Wydział Powiatowy powiatu wąbrzeskiego
Wąbrzeźno, dn. 4 grdnia 1929 r.
L. dz. 8392/29 I.

„Dzień Pomorski“
Do
Wszystkich PP. Sołtysów w powiecie.

Nakładem Pomorskiej Spółdzielni Wydawniczej w Toruniu zaczęła wychodzić w ostatnim czasie gazeta pod tyt. „Dzień Pomorski“. Główny dział tego dziennika obejmuje artykuły ogólne i szczegółowe ze wszystkich zagadnień wewnętrznej i zewnętrznej działalności państwa szczególnie na Pomorzu, zawiera rady i wskazówki ważne dla działaczy państwowych jak i samorządowych w ich codziennej pracy.

Jak z powyższego wynika, zawiera dziennik „Dzień Pomorski“ szereg pożytecznych wiadomości praktycznych z różnych działów administracji państwowej poszczególnych dzielnic a zwłaszcza Pomorza co jest najlepszą propagandą idei państwowej. Z tego powodu uważałem za

pożądane, aby dziennik ten znajdował się w ręku każdego sołtysa jako działacza samorządowego. Kierując się zasadami mającymi na celu jak najdalsze i najintensywniejsze propagowanie idei państwowej na Pomorzu, jako najbardziej zagrożonej jednostce administracyjnej państwa ze strony wrogich nam elementów, zamówiłem gazetę „Dzień Pomorski“ zbiorowo dla wszystkich gmin wiejskich tut. powiatu.

Abonament miesięczny w kwocie zł. 3.36 przekażę PP. Sołtysy bezzwłocznie do Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu wąbrzeskiego w Wąbrzeźnie na konto „Dzień Pomorski“. Na dalsze miesiące zamówić można „Dzień Pomorski“ we wszystkich agencjach pocztowych.

Przewodniczący Wydz. Powiatowego
(—) Dr. E. Prądyński.
starosta powiatowy.

Jak widzimy pan starosta zarządził poprostu przymusowe zaabonowanie „chrześniaka“ pana wojewody przez wszystkich wójtów swego powiatu.

Inaczej zabrano się do dzieła w powiecie brodnickim; tam starosta rozesłał wójtom kwity i wezwania, aby zajęli się zbieraniem prenumeraty „Dnia Pomorskiego“.

Istotnie też zabrali się oni do tego bardzo skwapliwie, jak widzimy z następującego pisma:

Wójtostwo Wrocki
L. dz.
Pusta-Dąbrówka, dnia 19. 11. 1929.
W-ny Pan

N. N.

W załączeniu przesyłam nadesłane mi przez pana starostę kwity na prenumeratę „Dnia Pomorskiego“. Ze względu na doniosłe znaczenie państwowe rozpoznawanie tejsze gazety zalecam łask. Panu w Jego własnym dobrze zrozumia-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tydzień Propagandy Trzeźwości

Trwać będzie od 1 do 8 lutego b. r. — Serja ciekawych odczytów

Dorocznym zwyczajem Polska Liga Przeciwalkoholowa organizuje t. zw. „Tydzień propagandy trzeźwości”, który rozpocznie się 1 lutego uroczystym nabożeństwem u Fary. Tydzień trzeźwości trwa zwykle osiem dni, a więc w tym roku zakończy się 8 lutego.

W roku bieżącym w czasie wspomnianego Tygodnia usłyszymy staraniem Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej następujący cykl wykładów: W sobotę, 1. 2. „Działanie alkoholu na charakter człowieka”, dr. P. Gantkowski, prof. U. P. i prezes Katolickiego Związku Abstynentów; w niedzielę 2. 2. „Dom rodzinny jako wychowawca trzeźwego pokolenia”, prof. R. Dediowa, przewodnicząca Okr. Wlkp. Filareckiego Związku Elsów; w poniedziałek, 3. 2. „Życie gospodarcze a trzeźwość społeczeństwa”, ks. prał. Niesiołowski z Pleszewa, prezes Polskiego Związku Księży Abstynentów i Zw. Bractw Wstrzemięźliwości;

wtorek, 4. 2. — „Kościół a sprawa alkoholizmu w Polsce”, ks. T. Gałdyński, sekr. gen. Kat. Zw. Abst.; środa — 5. 2. — „Szkoła w trosce o trzeźwość młodzieży”, dr. J. Dobrowolski, prof. U. P. i prezes poznańskiego Zw. Nauczycieli Abst.; czwartek, 6. 2. — „Organizacja młodzieży pozaszkolnej a trzeźwość narodu”, Cz. Wolniewiczówna, red. „Młodej Polki”; piątek, 7. 2. — „Z Międzynarodowego Kongresu katolickiego dla wychowania bezalkoholowego młodzieży” w Monasterze, ks. Cz. Michałowicz, gen. sekr. Związku Katolickich Tow. Rob. Polskich; w sobotę 8. 2. — „Akcja katolicka i zagadnienie alkoholizmu”, ks. Tadeusz Gałdyński.

Odczyty te zostaną wygłoszone przez Radjo Poznańskie. Dokładne dni i godziny wykładów poda się ostatecznie w programie radiowym. Ponadto odbędą się odczyty w organizacjach młodzieży i towarzystwach abstynenckich. tr.)

Bomba w kominie

Niespodziewane odkrycie kominarczyka

Przed kilku dniami do pewnego mieszkańca przy ul. 27 Grudnia przyszedł kominarczyk, by tradycyjnym zwyczajem złożyć noworoczne życzenie. Ponieważ obok brzęczącej podziękki spotkały go wymówki z powodu nieakuratnego wymiatania komin, wziął się więc ze zdwojoną energią do dzieła. Przy pracy wydobyl nietylko sadze zapychające komin, ale również jakiś przedmiot o dziwnym kształcie. Przyjrzał się mu więc dokładniej, przywołał właściciela i wkrótce orzeczoneo bezapelacyjnie, że w kominie jest... bomba.

Powiadomiono policję, przywołano znawców, którzy stwierdzili, że była to istotnie bomba z rodzaju używanych przez lotników. Była ona częściowo wypróżniona, a wypełniał ją tylko materiał zapalny, wypełniany do bomb lotniczych. Według orzeczenia znawców, zapalenie się tego materiału nie wywołałoby groźniejszego wybuchu. Gdyby to nastąpiło w kominie, może mieszkańcy domu nie słyszeli by huk.

Obecnie czynnik śledczy mają trudną zagadkę do rozwiązania, gdyż prowadzi się dochodzenia, by stwierdzić, kto to zrobił. Jest pewien domysł bardzo prawdopodobny; karygodny ten figiel był pomysłem żony, z którą właściciel mieszkania prowadzi proces rozwodowy. Rzecz sama nabrała dużego rozgłosu i będzie zapewne niezadługo przedmiotem rozpraw sensacyjnego bardzo procesu. (k)

Niebezpieczna szajka

Już aresztowano złodziei futer

W sprawie wielkiego włamania do składu futer p. Michalskiego przy ul. Szkolnej 3 jak już donosiliśmy, wszczęto natychmiastowe energiczne dochodzenia i wywiady ustaliły, iż do Poznania przyjechał na „gościnne występy” znany włamywacz warszawski Ludwik Szczepański, niejednokrotnie karany za rozliczne kradzieże.

Zarządzona natychmiast przez wydział śledczy inwigilacja Szczepańskiego ustaliła, iż udał się on do restauracji Heichla przy ulicy św. Wojciecha 26-27, gdzie spotkał się ze znanymi na tutejszym gruncie włamywaczami poznańskimi również kilkakrotnie karanymi, a mianowicie: Przybylskim Ludwikiem, Andrzejewskim Władysławem i Adamczewskim Alfonsem. Dalsze śledzenie doprowadziło policję do znanej „meliny” (nory) złodziejskiej przy ul. Strumykowej 30, znajdującej się w posiadaniu paserki Drzewieckiej Heleny, która posiada jeszcze drugie mieszkanie przy ul. Gen. Kosińskiego nr. 12.

Ustalono, że w nocy do wspomnianej „meliny” przywieziono jakiś bagaż. Nie ulegało wątpliwości, że musiały to być lupy pochodzące z kradzieży, dokonanej u p. Michalskiego.

Kiedy już do tej meliny wszedł również i Szczepański, wówczas policja otoczyła dom a urzędnicy śledczy wkroczyli do mieszkania z bronią w ręku. Zastali tam przy podziale łupu

wszystkich wyżej wymienionych. Przeobrażeni w łamywaczy na energiczną komendę „ręce do góry” — natychmiast bez oporu wykonali rozkaz policji, która ich okula i odtransportowała do aresztu. Wszystkie futra i drogocenne skóry zostały zwrócone właścicielowi. Sprawców przekazano władzom sądowym, które wobec wszystkich zastosowały jako środek zapobiegawczy bezwzględne osadzenie w więzieniu śledczym przy ul. Młyńskiej. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 17 stycznia 1930.

Słońce: wschód 7,55; — zachód 16,10; — długość dnia 8 godz. 15 min
Księżyc: wschód 19,41; — zachód 0,51; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C.; pochmurno, wiatr północny, ciśnienie atmosferyczne 769 mm. — W ubiegłą dobę temperatura najwyższa + 5 st. C., najniższa — 1 st. C. Ilość opadu 6 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych: + 0,64 m. Kal. rz.-kat. Antoni Opat; jutro Pryska. Kal. słow.: Bogumil; jutro Radogost.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14a. otwarty w dni powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od 12-15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18. otwarty w dni powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od 12-15.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9, II ptr., otwarta codziennie od godz. 11-13 i od 16-19. Oplata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12-1 i od 4-7, w soboty od 12-3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp. Alfons Jan Senfleben z Wrześni, w woj. poznańskim i Tomir Kazimierz Starzonek z Berlina; dyplom magistra filozofii z zakresu fizyki uzyskali pp. Wacław Szygula z Hern (Niemcy) i Eryk Arendt z Hermanowa, pow. Starogard, w woj. pomorskiem.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Młodzież Wszechpolska.** Zebranie ogólne odbędzie się dnia 18 bm. o godzinie 20 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 (podwórce prawa i ptr.). W programie **sprawozdanie z VI Zjazdu O-**

gólnego Polskiej Młodzieży Akademickiej, z 13 sesji Centrali Bratnich Pomocy oraz ze Zjazdu Kół Naukowych. Poza tem szereg ważnych spraw organizacyjnych. Obecność członków i kandydatów obowiązkowa.

— **Młodzież Wszechpolska.** Zebranie kandydatów odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 20 w lokalu własnym przy św. Marcynie 65 (podwórce, prawa i ptr.). P. docent dr. Strojnowski wygłosi referat na temat: „Zagadnienie ekspansji narodu polskiego.” Goście mile widziani.

— **Zarząd Wielkopolskiego Koła Chyliczanek** donosi, że następne zebranie z referatem p. radcy Chorzemskiego odbędzie się w niedzielę, 2 lutego o godz. 16 w mieszkaniu p. Szumskiej, ul. Chełmońskiego 9.

— **Wolny Cech Krawiecki** urządza roczne walne zebranie dnia 21 bm. o godz. 20 w lokalu Domu Rzemieślniczego z następującym porządkiem obrad: sprawozdanie członków zarządu, udzielenie pokwitowania, wybór czterech członków zarządu, uchwalenie budżetu na r. 1930 oraz inne ważne sprawy. — Zebranie Kasy Pogrzebowej odbędzie się zaraz po zakończeniu walnego zebrania w tym samym lokalu.

— **Wydział apologetyczny - pedagogiczny** urządza walne zebranie w piątek, 17 bm. o godz. 17 w sali Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. I. Na porządku obrad wykład ks. dr. Abta: „Polski układ z Rzymem”.

— **Konferencja Męska św. Wincentego a Paulo** przy parafii Zmarłychwstania Pańskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 14 na salce parafialnej swe roczne walne zebranie. O gremialny udział wszystkich członków honorowych i czynnych prosi Zarząd.

— **Ze Zw. Młodych Polek.** W dniu 1 lutego br. urządza Związek Młodych Polek na sali Szkoły Społecznej, ul. Podgórną 12 b zjazd pań kierowniczek i członków Patronatu Stowarzyszenia Młodych Polek. Początek obrad o godz. 3-ciej. Na porządku obrad ważne sprawy i aktualne dotyczące zagadnień młodzieży żeńskiej. O jak najliczniejsze przybycie na zjazd prosi Zarząd.

WYKŁADY

— **Wykłady krajoznawcze.** Staraniem oddziałów poznańskich Polskiego Tow. Krajoznawczego, Touring Klubu i Polskiego Tow. Tatrzńskiego będą się odbywały w Collegium Minus (sala 22) w soboty o godz. 8,15 wiecz. następujące wykłady: 18. 1. J. Czekalski, asystent U. P.: „Pod słońcem Afryki” — 25. 1. prof. dr. St. Dedio: „Z wódczki po Tatrach”. — 1. 2. dr. T. Smoluchowski: „Z wycieczek górskich w Jugosławiji”. — 8. 2. dr. K. Stecki, prof. U. P.: „Krainy roślinne Polski” część I. — 15. 2. dr. K. Stecki, prof. U. P.: „Krainy roślinne Polski” część II. — 22. 2. J. Dylak, stud. U. P.: „Krajoznawstwo krasowe Dalmacji i Hercegowiny”. — 1. 3. M. Kietrzewska, stud. U. P.: „Od Żelaznej Bramy po Margitte”. — 15. 3. dr. A. Wodziecko, prof. U. P.: „Zieleń miast”. — 8. 3. ks. inf. J. Kłos: „Obecny stan wychodźstwa polskiego w Ameryce i jego widoki na przyszłość”. — 12. 3. B. Gardulski, sekr. S. O.: „Krajoznawstwo a fotografia”. — 29. 3. E. Zagadłowicz: „W błękitach Beskidu”. — 5. 4. dr. Pawłowski, prof. U. P.: „Wrażenia z podróży po Danji”. — Wszystkie wykłady z przeziernymi. Wstęp 50 gr. dla członków obu Towarzystw i młodzieży szkolnej 25 gr. — Wpisy na członków obu Towarzystw z grzeczności przyjmuje księgarnia Arcta (pl. Wolności).

— **Wykłady filozoficzno-teologiczne** odbywają się w poniedziałki, środy i piątki o godz. 20,30 w sali 17 Collegium Minus. Dzisiaj wykłady ks. infułata dr. Hozakowskiego i ks. prof. dr. Baranowskiego.

ZYCIE SOKOLE

— **Baczność Sokolice!** Wzywa się drużny wszystkich gniazd poznańskich z sztabami umundurowane i nieumundurowane do stawienia się dnia 19 bm. o godz. 8,30 rano na Nowym Rynku, celem wzięcia udziału w nabożeństwie żałobnym za duszę śp. żony prezesa Związku dhny Zamoyskiej. — Okręgowy Wydział Sokolice.

— **Roczne walne zebranie gniazda jeżyckiego** odbyło się w dniu 14 bm. przy bardzo licznym udziale członków pod przewodnictwem prezesa dzielnicy dha. Antoniego Wolskiego. Przedłożone sprawozdania zarządu wykazały bardzo pomyślny rozwój gniazda, co z uznaniem przyjęto do wiadomości, a prezes gniazda dh. Bartkowiak złożył zapewnienie dalszej wytrwałej pracy. Okręg poznański reprezentował dh. prezes Kapela. — Obserwujemy referat podamy w dziale tygodniowym.

— **Plenarne zebranie gniazda w Wągrowcu** odbyło się w sali p. Zjawieńskiego przy udziale 40 członków. Zagaił je wiceprezes p. dr. Modrzejewski. Na członków przyjęto pp. Rakowicza, Kaczmarka, Adamowicza i Łażewskiego K. i J. oraz na kandydata p. Andrzejewskiego. W dalszym ciągu p. prof. Sobczak wygłosił bardzo ciekawy referat na temat udziału Wielkopolski w powstaniu styczniowym.

Wieczorek z okazji obchodu listopadowego przyniósł 94,05 zł dochodu. (ek.)

WIECZORY, KONCERTY

— **Bal kupiectwa** zapowiada się według dotychczasowych przygotowań doskonale. Zaproszenia są wysyłane. Kto by nie otrzymał, zechce swe życzenia skierować pod adresem p. prezesa Majewicza, Stary Rynek 77.

— **Koncert orkiestry banżystów.** — Pierwsza Wlkp. orkiestra banżystów (firmy H. Cegielski) urządza w niedzielę, dn. 19 bm., koncert o godz. 12 w południe w kinie „Słońce”. Nie wątpimy, że koncert ten cieszyć się będzie liczną frekwencją słuchaczy.

KRONIKA FILMOWA

— **Kino Parafjalne przy kościele Zmarłychwstania Pańskiego.** W sobotę dnia 18 bm. o godz. 19 urządza Pierwsza Wielkopolska Orkiestra Bandurzystów przy firmie H. Cegielski koncert na cele tutejszego kościoła. W niedzielę, 19 bm. i w poniedziałek, 20 bm. wyświetlany będzie wielki film z Charlie Chaplinem p. t. „Brzdąc”. Początek seansów w niedzielę o godz. 16, 18 i 20, w poniedziałek o godz. 20. Czysty dochód przeznaczony na wypłatę organów kościelnych.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **W sprawie kontumacji psów.** — Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego z dniem 16 bm. zniósł swoje rozporządzenie z dnia 16. 10. 1929 r., którym została zarządzona kontumacja psów w mieście Poznaniu. Zwraca się jednakoż uwagę zainteresowanych, że niezależnie od powyższego rozporządzenia istnieje i nadal obowiązuje rozporządzenie Wojew. Pozn. z dnia 15. 10. 1928 r., którym cały obszar Województwa Poznańskiego został uznany jako obszar zagrożony wścieklizną. Według przepisów tegoż rozporządzenia, wszystkie psy (także czasowo wprowadzone, przenoszone lub przewożone) o ile nie są tak pomieszczone w lokalu, obficie i zagrodzie itd., że nie mogą wydostać się i wejść w styczność z obcymi ludźmi lub zwierzętami, mają być trzymane dniem i nocą na zupełnie pewnej uwięzi, albo zaopatrzone w trwałe i gęste kagańce, wykluczające możliwość kasanja. Poza tem według par. 60 rozporządzenia policyjnego z dnia 15. 2. 1928 r. dot. ochrony dróg publicznych oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz. Urz. Woj. nr. 7a poz. 67), właściciele psów winni dbać o to, by ich psy nie biegły luzem na ulicy i publicznych placach. Puszczanie psów luzem na miejscach publicznych jest zakazane. Również jest surowo zabronione wprowadzanie psów na cmentarze, do ogrodów koncertowych itp.

— **Pociągi drobnicowe.** Dyrekcja Okręgowa Kolej Państwowych zaprowadziła z dniem 13 bm., narazie tytułem próby, osobne pociągi drobnicowe, i to jeden okrężny dla zabrania przesyłek z poznańskich stacji podmiejskich dla Poznania loco i poza Poznaniem, oraz drugi na linię Poznań — Rokietnica — Szamotuły — Wronki — Drawski Młyn — Czarnków — Rychywoł. Pociągi te przeznaczone są wyłącznie dla przewozu przesyłek drobnicowych z przyspieszoną szybkością jazdy i nie załatwiają po drodze żadnych innych manipulacji przetokowych itp. Pociągi te mają na celu jak najrychlejsze dostarczenie przesyłek drobnicowych do stacji odbiorczych, i tak np. nadane w ciągu dnia przesyłki drobnicowe w Poznaniu względnie w poznańskich stacjach podmiejskich dla stacji w powyżej podanym kierunku, zabierane będą w następnym dniu rychto rano pociągami drobnicowymi, tak, że już w godzinach porannych będą mogły być w stacjach docelowych awizowane i wydane odbiorcom. Również zabierać się będzie przesyłki z stacji pośrednich biegu pociągu dla Poznania loco i tranzyt, przez co przewóz także będzie znacznie przyspieszony. Inowacja powyższa ma narazie charakter próbn. w razie zaś osiągnięcia wyników dodatnich, Dyrekcja zaprowadzi pociągi takie również i na dalszych szlakach.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Nie konfiskata lecz zajęcie.** Pan Franciszek Bartoszkiewicz donosi nam, że nieprawdą jest, jakoby nastąpiła kon-

Dzisiaj w kinie

Aurora: „Siepacz Carski i Katorgi Sybiru”

Bajka: „Szkariatne Róże, Czerwone usta”.

Casino: „Dama w czarnym dominie”.

Corso: „Walka o smaragd”.

Colosseum: „Skandal w Szczawnicy”.

Edison: „Upiorne oczy”.

Kapitol: „Ucieczka od miłości”.

Metropolis: „Żelazna maska”.

Odion: „Powrót z niewoli”.

Renaissance: „Władca stepów”.

Słońce: „Tancerka”.

Stylowe: „Gwiazda Alhambry”.

Wilsona: „Ostatni Walc”.

fiskata broszury „Dziwy w Ubezpieczalni Krajowej”, jak to podano w nr. z 14 bm. Natomiast prawdą jest, że na podstawie art. 73 dekretu prasowego zostały zajęte przez władzę administracyjną obowiązujące 13 egzemplarzy, przeznaczone dla władz i bibliotek.

General brygady Stanisław Taczak prezesem Zw. Straży Pożarnych. Pod przewodnictwem wiceprezesa Zw. Straży Pożarnych na Woj. Poznański, burmistrza Scholla z Szamotuł odbyło się dnia 15 bm. posiedzenie Rady Związku. Obszerne sprawozdanie z prac związku za rok 1929 zdał p. inspektor Busza. Następnie zdali naczelnicy okręgowi wyjaśniające sprawozdanie z swej działalności w okręgach. Plan działalności na r. 1930 przyjęto do wiadomości, zatwierdzając równocześnie budżet na rok 1930. Z kolei przystąpiono do wyboru prezesa. Jednocześnie wybrano prezesem generała brygady Stanisława Taczaka, który przechodzi z dniem 15 lutego w stan spoczynku i sprowadza się do Poznania. Obszerne dyskusja wywiązała się nad zmianą statutu związku i okręgów. Główny związek w Warszawie wypracował bowiem nowy jednolity statut dla całej Rzeczypospolitej. W końcu przyjęto statut jednolity, jednakże z tym zastrzeżeniem, że zarząd wniesie do głównego związku wnioski o zmiany, jakie będzie uważał dla naszego województwa za stosowne. (o.)

Z Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. Józefa Hallera Poznań-Jeżyce. W dniu 7 bm. odbyło się w sali p. Kasperkowej roczne walne zebranie. Zebraniu przewodniczył wiceprezes okręgu dr. Grzelak. Nowy zarząd tworzą: prezes — por. Wiesław Swinarski, I. wiceprezes — por. Podgórski, II. wiceprezes — dr. Grzelak, sekretarz — dh. Gwizdek, zast. — dh. Janowicz, skarbnik — dh. Kanikowski, komendant — dh. Konewka. W skład komisji rewizyjnej wchodzi: dh. Rosada, Przybylski i Panowicz. Delegatami na zjazd wybrano: por. Chałupkę Konst., dh. Odziejewskiego i Jankowskiego. W sprawozdaniu poszczególnych członków zarządu wykazały intensywną pracę dla rozwoju Tow. Kilkunastu członków dekorowano odznaką „Polska Swemu Obrońcy”.

Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Skorupki na Wildzie odbyło swe roczne walne zebranie przy licznych udziałach członków. Po przedłożeniu sprawozdań zarządu, dokonano wyboru nowych władz w następującym składzie pp.: Deja — prezes, Kismanowski — wiceprezes, Otworowski — drugi wiceprezes, St. Handschuh — sekretarz, Wachowiak — zast. sekretarza, Konkol — skarbnik, Adamczewski — komendant, Stiller — komendant oddziału młodzieży. Radni: Szczepański, Wieloch, B. Handschuh. Rewizory pp.: Kasprzyk, Szymura i Olejniczak. Delegaci do Komitetu Tow. Dzielnicy Wildkiej: Piechowiak i Olejniczak. Obszerniejsze sprawozdanie podamy wkrótce. (z.)

Z targu. Dnia 17 b m. na pl. Sądowym płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 4,00—5,00 zł; masła mleczarskiego 6,40—6,80 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; miodu 2,00—3,20 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalec 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuńczy gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; para kuropatwek 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zając 12,00—13,00 zł; za ryby: 1 kg. szczypana 5,20—5,60 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lisa 5,00—6,00 zł; karasia 4,40—6,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; sumy 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,80—2,00 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; selera 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; miodrej i wiośkiej kapusty 60—70 gr; 1 peczęk kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. ziórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,40—1,00 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 1,30—1,40 zł; olej jadalny litr 2,40 zł; makowy 2,80 zł. — Targ bardzo ożywiony, dowoży duże. Ceny nabiału niżkowały znacznie. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

Echa burzliwej nocy Sylwestrowej. W związku z bestialskim napadem na posterunkowego P. P. Wittiga Kazimierza w nocy na 1 bm. dochodzenia Komendy Policji ujawniły napastników w osobach: Grabarza Stanisława, ul. Półwiejska 17, Gostyńskiego Stefana, ul. Długa 3, Mateckiego Sylwestra, ul. Strzelecka 20, Majchrzaka Feliksa, Rybaki 3 i Judka Stefana, ul. Długa 18. Judek podczas napadu na posterunkowego Wittiga został postrzelony w brzuch i znajduje się dotychczas w szpitalu. Wymienieni wyżej przyznali się do winy i zostali wraz z aktami przekazani do dyspozycji władz sądowych. Wobec Gostyńskiego Stefana, Grabarza Stefana i Judka Stefana władze sądowe zastosowały jako środek zapobiegawczy, bezwzględny areszt w więzieniu na ulicy Młyńskiej. Wymienieni są znani jako awanturnicy. (z.)

Kradzieże i włamania. Z mieszkania p. Bączkowskiej Marii przy ulicy Długiej 4 skradziono z zamkniętej szafy

suknię, halkę i inne rzeczy wart. 100 zł. Podejrzana jest pewna kobieta bez mieszkania, którą poszkodowana przyjęła na nocleg, a która się ulotniła. — P. Wiśniewskiemu Antoniemu, ul. Marsz. Focha 4 od dłuższego czasu systematycznie kradziono bieliznę. Obwiniona o to była pracownica Andrzejewska Jadwiga, Chwali-szewo 58-59, u której część skradzionych rzeczy znaleziono i zwrócono poszkodowanemu. — P. Drobinkowi Kazimierzowi, ul. Staszica 16, skradziono cukier, makę i próżne worki. Obwiniony był uczeń Ratajezak Czesław, który częściowo przyznał się do winy. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Kradzieże drobiu i świń. W nocy na 14 bm. w Ratach w powiecie szamotulskim włamano się do zabudowań rolnika Ludwika Młynarskiego, któremu skradziono 3 świnię wartości około 400 zł. — W Chomęcicach w powiecie poznańskim, włamano się do p. Pelagii Zawadkowej, skąd włamywacze, wytłoczywszy okno do kurnika, zabrali kury wartości około 150 złotych. — Przypuszczalnie ta sama szajka wtargnęła do zabudowań rolnika Florjana Herzoga. Włamywacze wytłoczyli szybę okna na strychu, dokąd weszli po drabinie i zabrali pierze, wartości około 900 zł. — Również w tych dniach włamano się do zabudowań rolnika i właściciela oberży p. Jana Bogumiła Jahnsa w Zakrzewie w powiecie poznańskim i skradziono wieprza, kilka kaczek i kur. (k.)

Wypadek samochodowy. Na szosie, prowadzącej z Inowrocławia do Bydgoszczy koło Janaszkowa Kujawskiego zdarzył się wypadek samochodowy, spowodowany defektem kierownicy. Samochód wpadł na przydrożne drzewo, przy czym właściciel p. Fisch z Gniewkowa i sofer odnieśli na szczęście tylko lekkie obrażenia i zostali przewiezieni do szpitala w Inowrocławiu. (cm.)

Olbrzymi pożar wybuchł we wsi Radojewice pomiędzy Pieraniem a Górą powiatu inowrocławskiego. W płomieniach stanęły wszystkie zabudowania gospodarskie p. Fritza Benzina, a częściowo i sąsiednie budynki gospodarza M. Staheupla. Mimo natychmiastowej akcji ratowniczej powstały dość znaczne szkody. Wynoszą one bowiem przeszło 50 tys. zł. Podczas ratowania płonących budowli robotnik Jan Zuchowski zaczął się tak silnie, że mimo pomocy lekarskiej nie zdołano go docucić. (cm.)

Ujęcie oszusta. Donosiliśmy niedawno o ujęciu szajki złodziejskiej, która grasowała w powiecie inowrocławskim. Fakt ten postanowił wyśledzić niejaki Antoni Marulewski z Inowrocławia. Udając woźnego sądowego, udał się do żony zamieszkałej w afery złodziejską gospodarza Gluchowskiego z Balczewa. Oszust wyludził od żony aresztowanego kilkakrotnie, celem oddania ich jakoby adwokatowi. Podstęp jednak nie udał się. Marulewski wraz z swym współpracownikiem Józefem Witkiem z Balczewa powędrowali do więzienia, a pieniądze oddano właścicielce. (cm.)

Stodoła spłonęła w nocy na 16 bm. w Czatkowicach niedaleko Tczewa. Przywołana straż pożarna musiała wobec braku wody ograniczyć się do zlokalizowania pożaru i ochrony sąsiednich zabudowań. Stodoła spłonęła doszczętnie, a wraz z nią maszyny rolnicze, siano oraz około 100 centnarów surowego tytoniu. Właściciel p. Hiersz ponosi bardzo dotkliwe straty, tem bardziej, że był nisko ubezpieczony. (dt.)

Tajemnicze morderstwo popełniono w Starych Polaszkach w powiecie kościerzyńskim. Do zagrody rolnika Jana Tochy przybyło dnia 15 bm. dwóch mężczyzn, a zapukawszy do okna, prosili, by ich wpuszczono do domu. P. Tocho, nie podejrzewając niczego, otworzył drzwi. W tej chwili padł strzał, który ugodził gospodarza w pierś. Siostra napadniętego uciekła do wsi, by zawezwać pomocy. Skoro sąsiedzi przybyli na miejsce wypadku, zastali tylko zwłoki zamordowanego, a po mordercach ani śladu. Śledztwo wykaże, czy morderstwo było aktem zemsty. (dt.)

JARMARKI

Mogilno. Jarmark na konie i bydło odbędzie się we wtorek, dnia 21 bm. Spęd bydła dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

Kwilecz, pow. Międzybódz. (25-lecie Banku Ludowego.) Dnia 8 bm., obchodził tutejszy Bank Ludowy uroczystość 25-lecia swego istnienia. Obchód rozpoczął się mszą św., celebrowaną przez miejscowego proboszcza, ks. radcę Landowicza. Po nabożeństwie odbyło się posiedzenie w sali p. Fechnera. Zebranie jubileuszowe zgalił prezes rady nadzorczej p. hr. Dobiesław Kwilecki, który w dłuższym przemówieniu dziękował zarządowi, a w szczególności założycielowi i jubilatowi p. Fr. Ciepińskiemu za owocną pracę, wręczając im zarazem dyplomy z patronatu. Sprawozdanie z działalności Banku Ludowego przedstawił wyczerpująco kierownik Banku, p. J. Gierliński. Na uroczystość przybyli delegaci z okolicznych spółdzielni: Międzybódz, Sieraków, Lwówka i Chrzypka. Z innych nadesłano telegramy. Bank Ludowy w Kwileczu, założony w grudniu 1904 jako pierwsza tego rodzaju instytucja w po-

wiecie, przez dewaluację przechodził ciężki kryzys, teraz zaś rozwija się coraz pomysłniej.

SPORT

Hokej na lodzie

Kanadyjczycy — druż. komb. Villars 23:0. W dotychczasowych 15 spotkaniach w Europie Kanadyjczycy zwyciężyli uzyskując stosunek bramek 139:11. (Radio)

Narciarstwo

Stanisław Gasienica-Sieczka — który w tym sezonie nie mógł startować w skokach z powodu zajęć zawodowych, wraca obecnie znowu na skocznię i wystąpi po raz pierwszy w niedzielnym konkursie. Wiadomość ta wywołała żywe zainteresowanie w kręgach miłośników narciarstwa, gdyż obok Bronka Czecha jest Stanisław Gasienica-Sieczka najpopularniejszym skoczkiem polskim, którego fenomenalny styl budzi stale entuzjazm nawet zagranicą. (tel. wł.) A. K.

Na słowiańskie zawody skoków w Mostranicy ma wyjechać w połowie lutego Sieczka wraz z sześciu innymi zawodnikami. Jadą m. in. Antoni Szostak, Wł. Czech, Cukier oraz Br. Staszek Polankowa. (tel. wł.) A. K.

Krzepkowski Andrzej I. startować będzie w najbliższym konkursie skoków, który ze względu na udział dobrych narciarzy zapowiada się bardzo interesująco. (tel. wł.) A. K.

W ostatnich zawodach pań nie startowała Staszek-Polankowa z powodu wyjazdu w sprawach prywatnych do Żywca. Po raz pierwszy wystąpi ona w tym roku na zawodach o mistrzostwo okręgu podhalańskiego w dniu 25 bm. Silną przeciwniczką Broni może okazać się p. Stopkówna, również góralka startująca z doskonałymi wynikami od roku zeszłego, to też nasza mistrzyni nie bagatelizuje sprawy i przygotowuje się pilnie do tego pierwszego spotkania. (tel. wł.) A. K.

Ruch wre w Zakopanem. Warunki śnieżne dobre, w górach jednak za mało śniegu, tak, że ruch wycieczkowy osłabił ogromnie. Za to w samym Zakopanem ruch narciarski, saneczkowy i łyżwiarski — bardzo duży. Tor łyżwiarski oświetlony do późna w nocy, gromadzi stale tłumy, ponadto czynną jest strzelnica małokalibrowa. Na stadionie konnym odbywają się od kilku dni treningi koni rasowych do zawodów hippicznych. — Większy zjazd gości spodziewany jest 18 bm. w związku z otwarciem zawodów hippicznych. (tel. wł.) A. K.

Różne

W akademickich mistrzostwach świata w Davos w sportach zimowych ostateczna klasyfikacja przedstawia się następująco: 1. Włochy 56 pkt., 2. Niemcy 46 pkt., 3. Austria 40 pkt., 4. Czechosłowacja i Szwajcaria po 26 pkt., 6. Anglia i Holandia po 16 pkt., 8. Węgry i Rumunia po 10 pkt., 10. Francja 4 pkt. (Radio)

Tennis

Komitet rozgrywek o puchar Davisa podzielił Europę, wobec dużej liczby zgłoszeń, na dwie strefy. Podział ten jest ostateczny i może być zmieniony na życzenie zainteresowanych państw. Do strefy północnej zaliczono: Polskę, Niemcy, Danię, Belgię, Anglię, Finlandię, Norwegię, Szwecję, Irlandię i Holandję. Do strefy południowej: Austrię, Węgry, Hiszpanię, Rumunię, Grecję, Włochy, Czechosłowację, Jugosławię, Szwajcarię, Monaco i Portugalję.

Wioślarstwo

P. T. W. „Tryten” powołało do życia osobną sekcję do której przyjmuje się młodzież nie zarobkującą zawodowo na ulgowych warunkach. Informacje i zgłoszenia u wiceprezesa techn. p. Chudzińskiego ul. Fr. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo — firma „Dania” telefonicznie nr. 3880). Zawiadamia się też członków czynnych o ćwiczeniach gimnastycznych które rozpoczynają się 22 bm. i odbywać się będą co środę o godz. 19,15 w miejskiej sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach. Zaprawy w zimowych basenach pod kierownictwem trenera p. Schmidta odbywają się w niedzielę i niedziele dla początkujących, oraz we wtorki, piątki i niedziele — dla pozostałych członków czynnych.

Wśród zawodowców

W spotkaniu o mistrzostwo Europy w pięciarstwie w wadze lekkiej, Francois Sibille — Alf. Howord pierwszy za niskie uderzenie został zdyskwalifikowany tracąc tytuł. (Radio)

Życie organizacyjne

Roczne walne zgromadzenie K. S. „Warta” odbędzie się dnia 11 lutego o godz. 19 na sali wykładowej Biblioteki Uniwersyteckiej Fr. Ratajczaka 5—6.

Na roczne walne zebranie ligi PZPN w Warszawie w dniu 18 i 19 bm. wyjeżdża z z ramienia K. S. „Warta” p. Stanisław Broniarz.

K. S. Praga — Poznań komunikuje swym członkom że roczne walne zgromadzenie odbędzie się dnia 18 bm. w lokalu p. Bohta przy ul. Bukowskiej 23.

DEFICYT HANDLOWY MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, w piątek „Hrabina”. W sobotę, 18 bm. stale wyprzedana „Krysia Leśniczanka” z doskonałą przedstawicielką partii tytułowej p. Fontanówną oraz z pp. Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt.

W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”; wieczorem opera komieczna „Casanova” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Kisielewską, Drabikiem, Karpackim i in.; kapelmistrz dyr. Wojciechowski. W poniedziałek, 20 bm. „Hrabina Marica” z p. Grabowską, We wtorek „Żydówka”.

Gościnne występy p. Ewy Bandrowskiej zapowiadają się tak pod względem artystycznym jak i kasowym ze wszelkim miarą doskonałą. Znakomita ta artystka będzie po raz pierwszy w Poznaniu kreować „Lucję z Lamermooru”, w której jest wprost bezkonkurencyjna.

Z Teatru Polskiego. Dziś raz jeszcze pełna humoru, lekka komedia Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz”, na której na ostatnich dwóch przedstawieniach teatr był przepelniony, a publiczność bawiła się wybornie, nagradzając frenetycznymi oklaskami sztukę i wykonawców. Jutro wraca na afisz ostatnią nowość repertuarowa Wiktora Kelemana „Komedia o prawdzie”, która zdobyła pełny sukces.

W niedzielę po południu po cenach znizowanych śliczna bajka dla dzieci Walewskiego „Kopciuszek”, na której dotychczasowe wszystkie przedstawienia były wyprzedane do ostatnich miejsc.

Z Teatru Nowego. Dziś, w piątek fascynująca amerykańska sztuka „Rywale”, która na scenie Teatru Nowego zdobyła ogromny sukces. Rozentuzjowana publiczność, na której sztuka pozostawia głębokie, niezatarte wrażenie, darzy wykonawców nie milknącymi oklaskami przy otwartej kurtynie. Przekomiczne sytuacje i prosty żołnierski humor, w których króluje pp. Chmurkowski, Działosz i Smoczyński, wywołują żywy śmiech i oklaski rozbawionej widowni.

„Dziecie szczęścia” — bajka w Tetrze Nowym. W niedzielę o godz. 3 po poł. przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Dziecie szczęścia”, która stała się ulubionym widowiskiem naszych miłośników.

Klub literacko-artyst. „Żdźbko” przygotowuje nową szopkę poznańską p. t. „Wielkie pranie”. Napisali ją Sobótka i Knock-out. Premiera w końcu stycznia b. r.

W niedzielę, dnia 19. bm. wystąpi Stanisława Argasińska

(organiz. dyr. koncertów Rozmarynowicza). Zapowiadany koncert znakomitej śpiewaczki Stanisławy Argasińskiej, który odbędzie się w niedzielę, dnia 19. bm., wieczorem o godz. 8.15 w sali Domu Ewangelickiego (ul. Wjazdowa 8), wywoła żywe zainteresowanie wśród miłośników uczeszczyjących na pierwszorzędne koncerty. Argasińska, która rozporządza cudownym lirycznym sopranem, znajduje się dziś w szczytu swego rozkwitu, to też wieczór, który słuchacz przeżywa na jej koncercie, należąc będzie do najbardziej udowodnionych z koncertów wokalnych. Artystka nie tylko w kraju cieszy się wielką sławą, zagranicą potrafi ją wywołać koncerty Argasińskiej w Londynie, Paryżu, Berlinie i innych centrach muzycznych, należa do rzędu atrakcyjnych artystów. Krak. Kurjer Ilust. pisze o koncercie Argasińskiej: „Głos p. Argasińskiej dźwięczy nutą nadzwyczajnej szerokości... dziś znajduje się w pełni rozkwitu, nie zatraciwszy swej pieśniewi miękkości. Wykwintny smak artystyczny, szlachetne odczucie oraz umiejętność oddania właściwego wyrazu w barwnych odcieniach i w inteligentnym frazowaniu nadała odwiecznej sztuce tej śpiewaczki wdzięku niezwykłego”. Oprócz Schuberta, Wolfa, Straussa, Czajkowskiego, Szymanowskiego, Moniuszki, Lefelda, Brzostowskiego i innych, odpiewa artystka Mozarta arie Pamina z op. „Zaczarowany flet” i Debussiego arie z op. „L'enfant prodigue”. Przy fortepianie prof. Jerzy Lefeld. Sprzedaż biletów u p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 2 do 8 zł, w niedzielę od godziny 11 do 1.30 i od godz. 7 wiecz. przy kasie w Domu Ewangelickim. zw 21.247

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina” — opera Moniuszki. Sobota, 18. 1. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno. Niedziela, 19. 1. popoł. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego. Niedziela, 19. 1. wiecz. „Casanova”, opera komieczna Różyckiego. Poniedziałek, 20. 1. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana. Wtorek, 21. 1. „Żydówka”, opera Hallevyego. Początek o godz. 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz”. Sobota, 18. 1. „Komedia o prawdzie”. Niedziela, 19. 1. popoł. „Kopciuszek”. Niedziela, 19. 1. wieczorem „Komedia o prawdzie”. Poniedziałek, 20. 1. „Kopciuszek”. Początek o godz. 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”. Sobota, 18. 1. „Rywale”. Niedziela, 19. 1. o godz. 15 „Dziecie szczęścia” bajka dla dzieci. Początek o godz. 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarskiego, narożnik ul. Gwornej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZBIORY RAPPERSWILSKIE

Czasu „Pewuki” była w Pałacu Rządowym sala, poświęcona bibliotece naukowej. W niej to, obok wykresów, fotografii i t. p. zwracali uwagę zdjęcia, przedstawiające transport zbiorów rapperswilskich do Polski: szereg wozów kolejowych, wypełnionych skarbami pamiątek i dokumentów, zbieranych na obczyźnie, a wracających do kraju.

Przewóz Biblioteki dokonał się w październiku r. 1927, a to na podstawie uchwały sejmowej z r. 1921, że zbiory rapperswilskie przejmują się na własność państwa polskiego. Weszły one w skład Biblioteki Narodowej, otrzymawszy tymczasowe pomieszczenie w gmachu dawnej Podchorążówki przy Alejach Ujazdowskich, tam gdzie mieści się Centralna Biblioteka Wojskowa oraz Polskie Archiwum Wojenne.

Przewiezienie zbiorów rapperswilskich do Polski ma doniosłe znaczenie naukowe. Doniedawna mogli z nich korzystać nieliczni tylko badacze, którzy warunki pozwalały na wyjazd zagranicę. Dziś są one otwarte i dostępne dla wszystkich. Korzystanie z nich ułatwia znakomicie „Katalog rękopisów Biblioteki Rapperswilskiej”, który ukazał się świeżo w opracowaniu kustosa dra Adama Lewaka, jako wydawnictwo Biblioteki Narodowej w Warszawie. Katalog obejmuje materiał źródłowy do czasów przed powstaniem styczniowym. Tom II., będący w przygotowaniu, zawierać będzie materiały, odnoszące się do r. 1863 i do czasów późniejszych. Celem katalogu jest ułatwienie badaczom poszukiwań w archiwum rapperswilskim, zwrócenie uwagi na szereg zagadnień, dotychczas nieznanych lub niewyży-skanych, a mających ważne znaczenie dla nauki.

Zbiory rapperswilskie są jedynym w swoim rodzaju warsztatem pracy nad historią naszych walk niepodległościowych, przemian politycznych i społecznych, spraw literackich i ogólnokulturalnych wieku XIX. Materiały te, gromadzone na emigracji (w Szwajcarii, Francji i Anglii), zawierają źródła, których nie było w bibliotekach krajowych, znajdujących się pod obcymi zaborami. Idee, skrepowane i prześladowane w kraju chroniły się bezpiecznie do Rapperswilu. Rok 1830, Wielka Emigracja, lata: 1846, 1848, 1863 — znalazły tam oświe-tlenie bogate, jakkolwiek niezawsze kompletne, co się tłumaczy tem, że archiwum rapperswilskie jest w znacznej części dziełem przypadku i że powstało z darów i ofiar przygodnych.

Założycielem Biblioteki był Władysław hr. Plater, którego kolekcja rękopisów stała się jej zawiązkiem; fundamentem zbiorów były jednakże materiały, zgromadzone przez Leonarda Chodźkę odnoszące się do Polski w czasie rozbiorów, do Legionów, Księstwa Warszawskiego, Królestwa Kongresowego, Powstania Listopadowego, Emigracji itd. Zbiór ten stał się rychło ogniskiem, które zaczęło skupiać rozproszone zagranicą księgozbiory i archiwa polskie. Dzięki licznyemu darom Muzeum rościło szybko, stając się bogatą kopalnią materiałów historycznych i pamiątek narodowych.

Z zainteresowaniem czytamy przedmowę z której dowiadujemy się, w jaki sposób autor uporządkował archiwum, przywracając mu pierwotny stan organicznej całości. Dr. Lewak włożył w „Katalog” wiele rzetelnego trudu i umiejętnej pracy. Doskonałą pomocą w poszukiwaniach jest indeks osób, miejsc i rzeczy, pilnie i sumiennie zestawiony. (Jakie mnóstwo zagadnień przesuwają się tam przed naszymi oczyma! Dziejopisza zajmują przede wszystkim zdarzenia dziejowe, historia literatury osobistości literackie; materiały moc wielka, czerpać zeń można obficie). Badacze przeszłości narodowej, wdzięczni za tom I, oczekują niecierpliwie II-go.

St. Wierczyński.

Poznań.

*) Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej. I. Zbiory Biblioteki Rapperswilskiej. Tom I. (1—1314). Opracował Adam Lewak, Warszawa 1929. Str. XVIII, 507.

Z Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny odbył posiedzenie naukowe z referatem czł. L. Sternbacha pt.: „Parerga”. Pracę dr. K. F. Kumanieckiego pt. „De consiliis personarum apud Euripidem agentium” przedst. dr. S. Hammer.

POZNAJMY NASZE GWARY

Gwara zachowała przeszłość języka — A także wybija w przyszłość — Mapka z czarnymi punktami — Ciekawe teksty gwar — Dialektów mamy siedm — A są i poddialekty — Nie fałszować gwary w literaturze! — Łaciny także! Kaszubszczyzna Grabińskiego — Tetmajer zawsze górą

Jeżeli ktoś chce poznać jakiś język nie dla względów praktycznych tj., by w nim czytać względnie porozumiewać się, jeżeli chce zrozumieć jego rozwój, temu nie wystarczy zaznajomienie się z gramatyką opisową i tekstami współczesnymi; będzie on musiał przestudiować gramatykę historyczną, zaznajomić się z zabytkami, przedstawiającymi różne fazy rozwojowe danej gwary, a nadto z dialektami, które z jednej strony, zachowując niejedną starą rys języka, pomagają do lepszego zrozumienia jego przeszłości, z drugiej — nie krępowane normami spowijającymi literacki język, wybiegają w niejednym punkcie naprzód, znacząc jego przyszłe etapy rozwoju języka literackiego. Com wyżej powiedział, odnosi się oczywiście także do języka ojczystego, w tym wypadku polskiego. Studium zabytków języka polskiego ma słuchacz-polonista znacznie ułatwione dzięki istnieniu kilku już wyborów tekstów staropolskich jak: Nehringa, Kryńskiego, Taszyckiego, Wierczyńskiego, Brücknera. Nie było dotąd takiego wyboru tekstów gwarowych; pałacej jego potrzebie zaradził prof. Nitsch).

O kłopotliwym zadaniu układacza takiego wyboru mówi autor w przedmowie, mówi o nim także rzut oka na dołączoną „Mapkę orientacyjną do polskich tekstów gwarowych”; wpisane w nią czarne punkty oznaczają miejscowość, z których pochodzą teksty, podane w „Wyborze”. Otóż tych, punktów jest dziwnie mało, przytem gęstość ich jest bardzo nierównomierna: z całych ogromnych połaci terytorium językowego polskiego nie mamy tekstów gwarowych, tak między innymi z południowej i wschodniej Wielkopolski, z północno-zachodniej Małopolski, z dalszego Mazowsza etc. Byłoby jeszcze gorzej, gdyby autor nie zaangażował do zbierania tekstów całego szeregu dialektologów a także sumiennych amatorów. Wybór z dotychczas tylko drukiem ogłoszonych tekstów gwarowych dałby obraz zupełnie niewystarczający, gdyż tekstów zadowalniających, ściśle fonetycznie zapisanych drukiem dotąd ogłoszono bardzo niewiele, a w tekstach, mających służyć do celów językoznawczych, ściśle i wierne oddanie szaty fonetycznej jest rzeczą najważniejszą. Obraz tych części obszaru gwarowego polskiego, które są zilustrowane tekstami „Wyboru”, jest mniej więcej wystarczający, jakkolwiek wielorako niedojednolity.

Więc najpierw chronologicznie: są teksty jeszcze z roku 1869 (śląskie Malinowskiego) i są zapisane w roku 1929 — przez pół wieku zgórą z pewnością pochodzą w wielu dialektach różne zmiany. Gdyby mieć ze wszystkich miejscowości takie podwójne, pół wiekiem różniące się teksty, byłoby to z niezmierną korzyścią dla historycznej dialektologii — niestety kilka tylko lokalnych gwar użyskało takie podwójne chronologiczne oświetlenie. Następnie dokładność zapisywania tekstów jest różna, zależnie od przygotowania językoznawczego zapisywawczy, no i oczywiście od słuchu. Łączy się z tem kwestja transkrypcji, której napotykamy w tekstach różne rodzaje, od ściśle fonetycznej do dzisiejszej literackiej. Dość jeszcze należy, że między tekstami jest kilka zapisanych nie z ust osobników z ludu, nieoświeconych, ale napisanych gwara przez inteligentów z ludu, którzy kontaktu z ojczystą gwara nie zerwali i świadomie ją pielęgnują. Dodano też kilka listów nieortograficznych ludowych, których ortografia właśnie nieudolna, pozwala wnikać w system fonetyczny pisanego. Druga część przedmowy poświęcona jest przedstawieniu podziału dialektów polskich i wyjaśnieniu ich stosunku do siebie, jakoteż ich historii. Zasadniczych regionów dialektycznych rozróżnia prof. Nitsch cztery: Wielkopolska, Pomorze, Mazowsze, Małopolska.

*) Lwowska Biblioteka Sławiściżna etc. Tom dziesiąty. Kazimierz Nitsch. „Wybór polskich tekstów gwarowych”. — Lwów 1929. Nakład i własność K. S. Jakubowskiego Spółki z ogr. odp.

ska: na tem tle dopiero przeprowadza podział szczegółowy na siedem dialektów, z poddialektami każdy; podział ten jest uwidocznił na mapie.

Teksty opatrzone najniezbędniejszemi tylko objaśnieniami, nie dodano też słownika. I całkiem słusznie. „Wybór” to podręcznik uniwersytecki, który ma być gruntownie studjowany przez słuchaczy-polonistów, przechodzących fachowe studia językoznawcze — dla nich będzie korzystniejsze żmudne przedzieranie się przez tekst z pomocą Nitscha „Dialektów języka polskiego” (Gramatyka języka polskiego (zbiorowa) Kraków, Akademia, 1923, str. 409—520) i Karłowicza „Słownika gwar polskich”, niż przechodzenie do gotowego z pomocą specjalnego słownika i nadmiaru objaśnień. „Wybór” może jeszcze oddać dobre usługi tym pisarzom, którzy posługują się w swojej twórczości językiem ludowym — może on im pomóc do zrozumienia rzeczy, zdawałoby się oczywistej, a tak, niestety jakos nie rozumianej, że mianowicie gwary nie wypada fałszować, jak nie wypada fałszować żadnego języka literackiego choćby np. łaciny, którą haniebnie skarykaturał Sieroszewski w swoim „Twardowskim”, co mu wykazał prof. Sinko. Takich fałszerzy gwary dziś coraz więcej grasuje, w miarę,

jak gwara w literaturze staje się coraz modniejsza, i jeszcze się spotykają z pochwałami ze strony oficjalnej krytyki literackiej; tak np. przez K. Czachowskiego w „Czasie” nr. 275 r. 1929 pochwalony został za kaszubszczyznę w powieści „Klasztor i morze” Grabiński, któremu p. Pniowski w J. P. XIII, str. 154-6 udowodnił czarne na białem, że kaszubszczyznę, a zwłaszcza fonetyczną jej stronę, grubo fałszował St. Witwicki znowu w „Wiadomościach literackich” nr. 38 r. 1929 twierdzi, że Jan (sc. Pawlikowski) przeszedł Tetmajera autentycznością zakopiańszczyzny w swej „Bajdzie o Niemrawcu”, gdy naprawdę dużo jej chybia, a Tetmajer dotąd w jej autentyczności pozostał nieprześcigniony.

Poza stroną czysto językową daje książka treść interesującą; w tekstach znajdujemy próbki różnych dziedzin folkloru polskiego, wierzeń, zwyczajów, obrzędów, kultury materialnej, próbki twórczości ludowej, humoru ludowego etc. Tego ostatniego najwięcej w tekstach z Podhala; są też one obrazem dialektu najczęściej z wszystkich polskich nadającego się do opracowania artystycznego, ale o tem jeszcze przy innej sposobności.

Dr. Edward Klich.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Towarzystwo geograficzne w Poznaniu. W sobotę, 18 stycznia br. odbędzie się zebranie z odczytem p. Janiny Wyszyńskiej na temat: „Badania odkrywcze na Antarktydzie według relacji Byrda” (z przeżyciami) w sali Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej (Wąły Wazów 25) o godz. 18. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości wolny.

Polska matematyka. Ostatni rocznik wydawnictwa Pol. Tow. Matematycznego „Annales de la Société Polonaise de Mathématique (t. VII. 1928) wykazuje w porównaniu z poprzednimi bardzo znaczny wzrost objętości; produkcja naukowa polskich uczonych wzrasta dzisiaj tak szybko, że dotychczas istniejące czasopisma okazują się za szczupłe na jej pomieszczenie. Oprócz ważnych rozpraw polskich matematyków pp. S. Gołaba, O. Nikodyma, S. Rusiewicza, W. Sierpińskiego, A. Turowicza i T. Ważewskiego spotykamy w tym tomie szereg prac uczonych obcych, jak M. G. Gamber (Lille), L. Godeaux (Liège), E. Lainé (Angers) i G. Vitali (Padwa). Ze sprawozdania Zarządu dowiadujemy się, że Pol. Tow. Mat. wymienia swe wydawnictwa z 59 analogicznymi instytucjami całego świata. Okoliczności powyższe są nowym dowodem pierwszorzędnej roli, jaką dzisiaj odgrywa Polska w dziedzinie matematyki. (W. Ś.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

O Malcewskim w Pradze. P. Vlastimil Hoffmann, uczeń Malcewskiego, udał się do Pragi, aby wygłosić tam odczyt o twórczości mistrza. Odczyt odbył się staraniem Akademickiego Koła Przyjaciół Polski, w wytwornej sali Hotel de Saxe. (pk) **Jana Kasprowicza „Taniec zbrojniczy”** ukazał się w ośrodku wydawniczym nakładem J. Mortkowicza. Poemat, oparty na legendzie i pieśni podhalańskiej o zbrojnikach i ich zbrodniczych wyprawach, wydano typograficznie na wysokim poziomie. Cztery plansze, inicjały i zakończenia oraz okładkę wykonał w drzeworycie Władysław Skoczylas. Plansze przedstawiają zbrojniczą biesiadę przy beczce piwa wśród dzwózków muzyki, napad konny na „hradek”, Janosika przy śpiącej kochance i pochód zbrojników ze zdobyczą. (J)

LITERATURA

Rzecz o niemieckich „tyłach”. Pisarz niemiecki Ernst Glaeser wydał, a „Rój” ogłosił w przekładzie opowieść wojenną „Rocznik 1902”. Różni się ona od innych podobnych, jak Remarque i in. tem, że przedstawia „wojnę na tyłach”, nie na froncie tj. maluje nastroje mas ludowych podczas wojny; od jej początkowych entuzjzmów i nadziei, że na Boże Narodzenie będzie koniec, aż do depresji, głodu i końcowego bankructwa światoburczej ideologii junkrów i Hohenzollernów. Bohaterem jest chłopak, który w chwili wybuchu wojny ma lat 14, więc na front się w ogóle nie dostaje aż do końca.

Jako dokument, rzecz byłaby interesująca, coż kiedy autor uniemożliwił poprostu jej czytanie tem, że obok uświadomienia się chłopaka co do wojny i jej pozafrontowych nastrojów, wplótł jako drugi wątek uświadomienie się erotyczne, ujęte w szereg scen poprostu obrzydliwych w swoim naturalizmie. Jest to nad wszelki wyraz ordynarne i wstrętne. Przed młodzieżą trzeba to oczywiście zamknąć na dwa spusty, a dorośli również nie znajdują w tych scenach nic prócz niesmaku. (In.)

POLONICA WŁOSKIE

Wspomnienie o śp. A. Begeya. Dziś, kiedy się tak wiele i może aż nadto wiele pisze o Towianismie i towianizmie, zapominamy o jednej wielkiej a oczywistej, wciąż żywej zasłudze, jaką towianizm posiada przez przyciągnięcie do kultury naszej, przez zainteresowanie nią głębsze szeregu wybitnych umysłów włoskich. Wprawdzie te wyniki osiągnął towianizm i wciąż jeszcze osiąga pośrednio, niemniej są one jego zdobyczą jako jednego z pośredników między Włochami a Polską. Widać to między innymi wyraźnie ze wspomnienia o śp. A. Begeya, które Umberto Zanotti-Bianco ogłosił w „Educazione Nazionale” w grudniu 1929 i wydał w osobnej odbitce (Roma 1929, str. 10). Treścią zasadniczą tej broszury jest określenie, czym był towianizm w życiu A. Begeya, jak silnie A. Begey z Polską się związał. Artykuł podaje w przypisach bibliografiję pism A. Begeya i sporo szczegółów z jego życia. (P.)

KRAJOZNAWSTWO

Winnice toruńskie. W „Słowie Pomorskim” znajdujemy ciekawą notatkę o uprawie winnic i tłoczeniu wina w okolicach Torunia w XIV, XV i XVI wieku. Do ziem pruskich wprowadzili hodowlę winogrodu Krzyżacy. W kronikach już pod rokiem 1362 znajduje się wiadomość, że ten rok nieurodzaju i głodu dla win był wyjątkowo pomyślny: „też jesieni wina w Prusiech były nadzwyczaj łagodne i bardzo cenione”. Ogółem w okolicach Torunia na podstawie starych dokumentów naliczyć można 25 winnic. Największe były na gruntach wsi kościelnej Siemonia; najstarsze znajdowały się na południowych stokach wzgórza nad Wisłą, na miejscu dzisiejszej Winnicy i ciągnęły się aż pod Kaszczorek. Jedną z winnic w Kaszczorku należała do ojca Mikołaja Kopernika. Krzyżacy podejmowali znakomitych nawet gości „samorodnymi” winami pruskimi. Tak w roku 1398 otrzymał w książkę litewski Świdrygiello w darze od wielkiego mistrza kilka beczek toruńskiego wina. W roku 1402 mistrz Konrad von Jungingen raczył tem winem goszczącego na zamku toruńskim Władysława Jagiełłę. Ślady uprawy wina giną w wieku XVII w czasie wojen szwedzkich i zamieszek domowych. Podjęta w końcu ubiegłego stulecia przez toruński Coppernicus-Verein uprawa winnych plantacji zupełnie zawiodła. (tk)

Pisma nadesłane

„Ruch Literacki”. Nr. 10. Treść: Z. Hajkowski: „Do genezy „Trenów” Jana Kochanowskiego”. — R. Pollak: „Uwagi o „Piramie i Tydzie” St. H. Lubomirskiego”. — J. Kleiner: „Imię „Czterdzieści i cztery” czy nazwanie czterdziestki i czwórki”. — L. Płoszewski: „Mickiewicz o ojczyźnie II”. — W. Hahn: „Przekład niemiecki wiersza Kazimierza Brodzińskiego „Matka i dziecko”. — W. Arcimowicz: „Z dziejów przyjaźni C. Norwida z Wł. Wężykiem”. — Recenzje. — Bibliografia. — Kronika. **„Przegląd Budowlany”.** Zesz. 12. Treść: III Zjazd Przemysłowców Budowlanych. — Komisja Badań Centr. Gosp. — P. B.: „Racjonalne kryteria rozstrzygnięcia przetargów budowlanych”. — Kartelizacja w przemyśle budowlanym. — Inż. Przystęski: „Racjonalizacja budownictwa”. — Inż. W. Polkowski: „Oszczędność w budownictwie”. — Bud. I. Pianko: „Cegła normalna”. — Inż. W. Zenczykowski: „Badania betonierki”. — Kronika. — Tabela.

Bliski koniec świata?

Nabieranie łatwości — Niefortunny prorok — Za dwa biliony lat

Wśród całego szeregu mniej lub więcej „pewnych” przepowiedni na rok pański 1930, znajduje się tradycyjna zapowiedź — końca świata. Prorokiem tego, dla jednych upragnionego, a dla drugich niepożądanego wydarzenia, jest niejaki Robert Reidt, mieszkaniec Nowego Jorku. Ponury apostoł ten już w początkach ubiegłego roku rozgłaszał wszem i każdemu z osobna — korzystając przytem z chętnego pośrednictwa żadnej sensacji prasy amerykańskiej — o cudownym objawieniu, jakiego doznał podczas pewnej bezsennej nocy. Według słów owego jasnowidza, datę końca świata „sfery astralne” ustawiły na dzień 6 lutego 1929 roku. Przepowiednia Mr. Reidta trafiła przedewszystkiem do przekonania tysiącennym rzeszom jego współobywateli, którzy nie zwlekając ani chwili, poczynili zawczasu wszelkie potrzebne przygotowania, aby się „godnie” przenieść w zaświaty. Gdy dzień feralny, oczekiwany z napięciem nadzszedł i minął, a słońce nie zdradzało żadnego zamiaru ruinowania naszej planety, Mr. Reidt — z zawodu malarz-dekorator — oświadczył rozczarowanym rzeszom łatwości, że „co się zwleczło to nie uciecze”, i że skutkiem pewnych zmian zaszytych w ustroju kosmicznym, katastrofa się nieco opóźniła i nastąpi tym razem już nieodwołalnie, w dniu 6 lutego 1930 r.

Tutaj należy nadmienić, że licząc od pierwszej zapowiedzi końca świata uczynionej przez biskupa Hippo w r. 395, prorocia takie pojawiały się w regularnych odstępach czasu co 25 lat, znajdując za każdym razem liczne zastępy wierzących, zwłaszcza że pomiędzy „prorokami” było wielu ludzi uczonych. I tak, słynny astrolog Stoffler przepowiadał ogólnie — ziemski potop, ustanawiając jako czas katastrofy rok, który później okazał się szczególnie — suchym! Wszakże słowom „badacza firmamentu” uwerżono do tego stopnia, że jeden z ostrażniejszych mieszkańców miasta Toulouse zawczasu zbudował sobie obłężyma skute, na wzór i podobieństwo biblijnej arki ojca Noego.

Ze nie zawsze jest bezspornie wyglądała prognozy o bliskim końcu świata, doświadczył dotkliwie na własnej skórze w średniowieczu, jeden z przyjaciół Marcina Lutra, nazwiskiem Steiffel. Według jego obliczeń, w dniu 3 października 1533 roku, ziemia miała się spalić i rozsypać całkowicie w pręstworach. Tysięczne zastępy jego zwolenników, wierząc święcie w słowa mistrza, rozsprzedali całe swoje mienie i z rezygnacją, właściwą ówczesnym ludziom, oczekiwały wielkiego „finału”. Kiedy w oznaczonym dniu nie groźnego się „niestety” nie wydarzyło, zawiedzione tłumy chciały „odręcznie” wyrazić swoje niezadowolenie niefortunnemu prorokowi, który tylko dzięki znakomitej sprawności swych nóg zdołał wyostać się z opresji.

Niepomierne panikę wśród ludności francuskiej wywołała w r. 1704 zapowiedź katastrofy światowej, głoszona przez Mikolaja de Cusa. Wyliczywszy na podstawie danych horoskopowych, że potop, nawiedzi ziemię w 94-tym okresie astrologicznym od stworzenia świata, doszedł do wniosku, że jego koniec winien nastąpić w tymże okresie ery chrześcijańskiej.

A jak reagują ludzie na myśl o bliskim końcu rzeczy ziemskich? Oczywiście — różnie. Przed paru laty pewien nauczyciel wiejski na Węgrzech, dostrzegłszy na niebie jakąś żarzącą się planetę, ostrzegł mieszkańców, że dzień ostateczny się zbliża. Wieśniacy, przyzwyczajeni uważać każde słowo miejscowego mędrca za nieomyślne, zbrali się w oznaczonym czasie, aby ostatnie chwile ziemskiego bytowania spędzić razem. Niektórzy z pośród nich zwłaszcza starsze kobiety, modliły się żarliwie, natomiast większość postanowiła wesoło zakończyć swój żywot do czasu. Spiewano więc, tańczono — no i pito „do upadłego”. Następnego dnia, kiedy poczciwe chłopki podniosły ociężałe nieco głowy, ujrzeli, że świat cały tonie... w promiennych blaskach słonecznych!

Tak więc i te, jak i inne podobne przepowiednie n. p. prof. uniwersytetu w Michigan Williama Porta, dr. Georga Hardinga, brata by. prezydenta Stanów Zjednoczonych, Spanglera, „mateczki Ship-tana” i wielu innych, nie zięciły się. Ziemia nasza wciąż jeszcze spokojnie się obraca, a mechanizm wszechświatowy działa zawsze jeszcze niezmiennie sprawnie. Niema zatem powodu do zaniepokojenia i w roku bieżącym. Koniec świata może nastąpić niewiele później jak za trzy biliony lat — taki jest bowiem rezultat najnowszych obliczeń astronomów.

Kraj rosnącego bogactwa

Od roku 1919 dochody roczne obywateli Stanów Zjednoczonych podniosły się o okragła sumę 22 500 milionów dolarów. Według raportów „National Bureau of Economic Research”, oznaczało to, że dochody potrojiły się od r. 1909. W r. 1913 wykazywano je w wysokości 35 000 milionów dolarów. Jak dobrym interesem dla Ameryki była wojna światowa, za dowód może posłużyć fakt, że rok 1920 zaznaczył się podwyższeniem dochodów do sumy 70 000 milionów dolarów. Poziom ten podnosił się od lat stale, by osiągnąć w r. 1928 wysokość 90 000 milionów dolarów. W sumie ostatniej wypada na place 32 000 milionów, na produkcję 17 500 milionów, a pozostała suma 40 500 milionów jest czystym zyskiem przedsiębiorców. Charakterystyczną cechą roku 1928 w Ameryce jest fakt, że pracownicy w porównaniu z wpływami z roku

1922 otrzymali o 13.500 milionów więcej, podczas gdy wzrost dochodów samodzielnych przedsiębiorstw wyniósł tylko 10 000 milionów.

W 1927 r. przeciętnie wpływy opodatkowanych pracowników wynosiły 2 000, a robotników 1 200 dolarów rocznie na głowę. Według danych urzędu podatkowego, ludność Stanów Zjednoczonych wynosiła w r. 1928 (pierwsza połowa roku) 119 360 000 głów. Aczkolwiek brak jest dokładnych danych o specjalizacji pracy, niemniej, według prowizorycznych obliczeń, można przyjąć, że 61% ludności Stanów Zjednoczonych żyje z zarobków pozostałych 30% ludności. Od r. 1909 liczba fachowców powiększyła się z 34 255 000 do wysokości 46 580 000. Liczba ta będzie jeszcze bez porównania większą, jeżelibyśmy wliczyli do niej 15-letnich, którzy, według obowiązujących przepisów, nie pracują fachowo, pozostając jeszcze w szkołach. W rzeczywistości jest jednak inaczej, gdyż bardzo wiele 15-letnich pracuje w rozmaitych gałęziach przemysłu.

Co do tycy narodowości Amerykanów, to można powiedzieć, że dziś trudnoby było zbadać, ile krwi anglosaskiej płynie w żyłach Amerykanów. Jeszcze w r. 1790 było około 80% obywateli Stanów pochodzenia brytyjskiego. Od tego czasu przez 140 lat do Ameryki napłynęło tyle ras, które się ze sobą kojarzyły w małżeństwach, że dziś trudno byłoby powiedzieć, jaka krew płynie w potomkach. Fachowcy w tym dziale statystyki twierdzą, że w Stanach jest jeszcze 33% obywateli o czystej krwi anglosaskiej. (I. L. L.)

Dziwaczne formy płacenia dzierżawy w Anglii

Pewne angielskie czasopismo zamieściło ciekawy artykuł, omawiający rozmaite oryginalne formy opłacania dzierżawy i komornego, z których niejedne zachowały się drogą zwyczaju do dzisiejszego dnia.

I tak np. generał brygady wojsk angielskich Craufurd ofiarował królowi Jerzemu V w październiku 1927 r. artystyczną miednicę i dzbanek za wydzierżawienie jednemu z jego przodków jeszcze przez szkockiego króla Jamesa V kawałka gruntu.

Jeden z szwagrow króla angielskiego otrzymuje od swoich włościów w pewnych okazach... białą różę, co jest równocześnie wynagrodzeniem za dzierżawę. Swoją drogą, wątpić należy, czy którykolwiek z naszych posiadzcicieli zadowoliliby się białą różą...

Pewna rodzina znów zobowiązała się od wieków, zamiast opłacania czynszów, do oryginalnej rekompensaty. Zawsze bowiem, kiedy przez wieś przejeżdża król, jeden z członków owej rodziny trzyma straż na zrosie i dmie w róg.

Rodzina barona Aylesbury ma obowiązek z dziada pradziada troszczyć się o przygotowanie postania dla króla, ilekroć gości w okolicy. Postanie to składa się ze... słomy, rozścielonej równomiernie na podłodze.

Niezwykle ciekawe zobowiązanie przypadło hrabstwu Shrewsbury. W zamian za wydzierżawienie klasztoru Worskop, członkowie tej rodziny winni płacić corocznie czynsz w wysokości: 23 funtów szterliń, 8 szterlingów i ½ pensa z tem, że w dzień koronacji króla muszą na sprawić rękawiczkę białą na prawą rękę i podczas całej ceremonii podtrzymywać królowi prawe ramie. (H. J.)

Odkrycia archeologiczne w Jerozolimie

Papieski Instytut Biblijny w Jerozolimie prowadzi prace archeologiczne w dolinie Ghor, w miejscu, gdzie obozowali Izraelici przed podbiciem ziemi Chananej-skiej. Okolica ta znajduje się między Jordanem i górami Transjordanji, które Pismo św. nazywa „Campestris Moab”. W czasie tego obozowania wielu Hebrajczyków popadło w bałwochwalstwo, oddając kult Belfegorowi.

Pracami wykopaliskowymi kierują o-sobiście ks. Alexis Mallon T. J., dyrektor Instytutu Biblijnego, oraz p. de Neuville, vice-konsul francuski w Jerozolimie. Wy-dobyto na światło dzienne cały szereg dzbanów i różnych naczyń z palonej gliny, niektóre z nich są podobne do waz z Su-zy. Znalezione również pewną liczbę krze-mieni i przedmiotów, wykutych z kamie-nia, a dalej fundamenta pięciu czy sześciu domów, gdzie odkryto piec oraz słup z wa-zą u góry, którego przeznaczenie nie jest dotychczas znane.

Wykopaliska te pochodzą, zdaniem uczonych, z okresu 2.500 lat przed narodze-niem Chrystusa Pana. Każą one przypusz-czać, że w tem miejscu musiało być mia-sto starsze od pierwotnego Jerycha z dość rozwiniętą cywilizacją babilońską.

„Najwyższe” samobójstwo

I ten rekord przypadł w udziale Sta-nom Zjednoczonym, posiadającym najwyż-sze na świecie „drapacze chmur”. Usta-nowił go niejaki Frank Zueger, skacząc z wierzchołka 61-piętrowego nowojorskie-go „drapacza chmur” t. zw. Manhattan, będącego własnością firmy Bank of Man-hattan C-o i rozbijając się na miazgę.

Rzadki jubileusz

W dniu 16 bm. obchodził 25-letnią rocznicę urzędowania bez przerwy w jednej miejscowości p. Wiktor Barabasz, nestor nauczycielstwa powiatu odolanowskiego, długoletni członek Stowarzyszenia chrześc. narod. naucz. szkół powsz. i wielu innych towa-rzystw z Tarcha Wielkich (pow. Odolanowski). Jubilat znany jest na każ-dem polu z swej gorliwej, wytrwałej i owocnej pracy. Szczęść Mu Boże w dalszych jego poczynaniach.

Grudzień w komunikacji powietrznej.

W ostatnim miesiącu ub. roku frekwencja na naszych liniach powietrznych utrzymywała się na wysokim poziomie, który P. L. L. „Lot” zawdzięcza pełnemu bezpieczeństwu i wysokiej regularności, z jaką kursują ich samoloty, a wreszcie wprowadzeniu ogrzewania samolotów. skutkiem czego w kajutach panuje temperatura pokojowa i pasażerowie bynajmniej nie są narażeni na chłód.

W miesiącu grudniu samoloty P. L. L. „Lot” dokonały ogółem na wszystkich liniach 402 loty zwykłe i dodatkowe, prze-latując przestrzeń 91.949 km. i przewożąc 704 pasażerów, 2.968 kg. poczty i 37.989 kg. frachtów (1.382 kg. gazet, 11.044 kg. bagażu pasażerskiego i 25.563 kg. towarów).

W bieżącym miesiącu samoloty kursują codziennie na wszystkich szlakach.

Budowa kolei nad Czeremoszem

Zarządca kolei leśnych w dorzeczu Czeremosza inż. Manasterski, zamieszkały w Kutach, otrzymał z min. komunikacji zezwolenie na studia dla poniższych linii kolejowych:

1) wąskotorowa kolej od miasta Kuty do Kluz Rudy długości 80 km., 2) takiejże kolei od Białego Czeremoszu do źródła tego potoku długości 15 km., 3) takiejże kolei od Burkutu do ujścia Dzembronja długości 25 km., 4) wiszącej kolei linowej lub wąskotorowej z Hrynaiwy do Szybeny długości 6 km., 5) bocznicy normalnotorowej od miasta Kuty do granicy w kierunku stacji Wyżnica (Vijnita) długości 3 km.

W myśl tego zezwolenia służy inż. Manasterskiemu prawo wstępu na obce grunta, celem dokonywania pomiarów i niwelacji za zwrotem wyrządzonych szkód. Linje powyższe będą przechodzić na terenie województwa Stanisławowskiego. (O.)

Przez szybkę

Praktyczne podarunki

Wiem, że to, o czem mówić zamierzam, jest musztardą po obiedzie, a feljeton ma wartość tylko wtedy, gdy jest aktualny. Ale potrafię się usprawiedliwić.

Mówić o podarunkach gwiazdkowych w okresie gwiazdki, byłoby trochę niedelikatnie, a dziś, kiedy niejed-nen z obdarowanych przez św. Mikolaja zastanawia się poważnie, co zro-bić z prezentami, moje uwagi będą ak-kurat na czasie.

Jest bowiem taki, zdawna przyjęty zwyczaj, że pod choinką ludzie obdarzają się wzajemnie różnemi, najczę-szej niepotrzebnymi rzeczami. To sa-mo przyjęte jest zresztą na imieniny.

Idealnym podarunkiem jest rzecz praktyczna i dla każdego stosowna. Bo i cóż: kwiaty zwiędną, cukierki goście zjedzą, a prezent praktyczny... Zresztą dla przykładu opowiem po-uczającą historijkę. Pewien właści-ciel sklepu z perfumeryą otrzymuje na gwiazdkę od swych dostawców kil-kanascie kasetek: mydło, woda koloń-ska i perfumy.

— Znajcie moje dobre serce — po-wiada i ofiarowuje kasetki perso-nelowi.

— Świetnie! — myśli jedna z pa-nienek. — Podaruję to panu Hijacyntowi.

Walne zebranie „Domu Rzemieślniczego” w Poznaniu

W czwartek 16. bm. odbyło się na małej sali Domu Rzemieślniczego roczne walne zebranie Tow. zap. „Dom Rzemieślniczy”.

O godz. 6-tej zagał zebranie prezes zarządu p. Żuromski i wobec braku quorum solwował je z tem, że następne walne zebranie, już prawomocne bez względu na liczbę obecnych — odbędzie się w tym samym dniu o godz. 7-mej wieczorem.

Punktua'nie o godz. 7-mej zagajono drugie walne zebranie, przy udziale 42 członków na 75 członków Towarzystwa. Po stwierdzeniu obecnych, nastąpiły sprawozdania, a na wniosek p. Pińskiego w imieniu komisji rewizyjnej, odmówiono zarządowi udzielenia absolutorjum, odkładając sprawę tę do następnego walnego zebrania z tem, by zarząd do tego czasu uporządkował wszelkie książki i kwity. Następnie pod przew. posła Miklaszewskiego zmieniono paragrafy 8 i 9 statutu, wybierając nowy zarząd, składający się z 5-ciu osób, oraz radę kontrolującą z 9-ciu osób.

Do zarządu weszli następujący pp.: E. Namysł, K. Juszczak, Żuromski, Miklaszewski Jan i Józef Stolski. Do rady kontrolującej wybrano pp. Baranka, Miądowicza, Wojtkowiaka, Drabętowicza, Zakrzewskiego, Trawińskiego, Neumanna i Chwiłkowskiego. O godz. 11.30 solwował przewodniczący zebranie. T a d.

Obchód gwiazdkowy

Z inicjatywy Komitetu Obchodu 11-tej rocznicy powstania wielkopolskiego urządzono obchód gwiazdkowy, na którym obdarzono pozostałych po poległych w powstaniu wielkopolskim bohaterów, a mianowicie dzieci, żony wzgl. rodziców. Przy wydatnej pomocy magistratu miasta Poznania, pomocy szeregu osób i ofiarnych instytucji komitet zebrał potrzebny na ten cel fundusz.

Uroczystość gwiazdkowa odbyła się w salce restauracji „Pod Strzechą” przy pl. Wolności. Imieniem komitetu uroczystość zagał p. Julian Lange jako przewodniczący komitetu, podkreślając, że obchód gwiazdkowy tegoroczny ma być dowodem pamięci społeczeństwa dla rodzin po poległych w powstaniu wielkopolskim bohaterach. Imieniem magistratu przemówił następnie radca dr. Z. Głowacki, poczem skarbnik komitetu p. dyr. Al. Ratajczak wskazał na sposób zdobycia funduszy i dokonał rozdziału. Ogółem obdarzono 12 rodzin po poległych powstańcach wielkopolskich, łącznym zasiłkiem w sumie przeszło 1500 zł, przyczem na poszczególne rodziny wydzielano kwotę od 100 do 150 zł, zależnie od warunków, i kwity uprawniające do odbioru kilku centnarów węgla. Na zakończenie imieniem obdarzonych przemawiali prezosi towarzystw poszczególnych dzielnic.

Zaznaczyć należy, że zasiłki gwiazdkowe wydano rodzinom po poległych w powstaniu wielkopolskim po raz pierwszy. (k)

towi. On tak lubi perfumy. Prawdopodobnie się ucieszy.

— Dobrze się złożyło — powiada sobie Hijacynt. — Mój przyjaciel, Narcyz, podarował mi na gwiazdkę krawat — mogę się teraz zrewanżować.

— Bez kłopotu! — ucieszył się Narcyz. — Nie potrzebuję się martwić o prezent dla narzeczonej.

— Phi — lawenda! Niecierpię tego zapachu — kaprysiła panna Flora. — Ale wiem! Dam kasetkę portjerowi w biurze zamiast gwiazdki.

Portjer, jak na statecznego człowieka przystało ofiarował kasetkę żonie. Trzeba trafia, że pani portjerowa żyła w wielkiej przyjaźni z kucharką od właściciela drogerji, która przez chlebodawcę została również obdarowana lawendową kasetką.

Na świątecznym przyjęciu spotkały się obie damy. I, proszę sobie wyobrazić, jak trudno było wytłumaczyć pani portjerowej, że podobne perfumy, to poprostu zbieg okoliczności. Od tego tłumaczenia miał portjer najajutrz owianą głowę.

A sens moralny z tej historii taki: Jeśli otrzymasz, czytelniku, na gwiazdkę, czy imieniny „praktyczny prezent”, to wyszukaj coprędzej przyjaciela, czy znajomą, któremu możesz go oddać.

Spiesz się, bo nieszczęście nie śpi, a prezent prędzej, czy później pokaże, co umie.

X. A w e r y.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nowy czynnik racjonalizacji: psychotechnika

Trwałą zasługą amerykańskich reorganizatorów przemysłu z końca XIX. wieku pozostanie zarówno teoretyczne uzasadnienie, jak i realizowanie postulatów, że podwyżka płac pracowników, o ile idzie w parze ze wzrostem wydajności produkcji, na głowę pracownika, nietylko nie utrudnia tego wzrostu, lecz jest jego kardynalną podstawą. Nowoczesne bowiem, na znaczną wydajność obliczone procesy wytwórcze wymagają inteligentnego i życzliwego współdziałania personelu pracowniczego. Dobrze wynagradzany pracownik, który jest materialnie zainteresowany we wzroście produkcji, najłatwiej sprostą powyższym wymaganiom.

Trzeba jednak, aby pracownik był w stanie przyczynić się do wzrostu produkcji, t. j. aby w granicach jego zdolności leżała możliwość intensywniej, a wydajniej pracy. Do niedawna badano zdolności pracownika drogą próby mniej lub więcej długotrwałej. Obecnie zaś przeprowadza się badania przedwstępne, zwane badaniami psychotechnicznymi.

Psychotechnika, jakkolwiek jest nauką młodą, niezgruntowaną i znajduje się jeszcze w stadium organizacji, wykazuje jednak znaczne postępy. W Polsce mamy 18 pracowni czynnych, z których 12 służy poradnictwu zawodowemu, zaś 13 doborowi. W tych dniach odbyła się w Warszawie pierwsza ogólnopolska konferencja psychotechniczna, na której wygłoszono szereg ciekawych referatów.

Szczególnie ciekawie wypadł referat prof. A. Baley, który zwrócił uwagę, że większe zespoły gospodarcze, jak np. kolejnictwo, poczta, policja itd. winny posiadać osobne pracowni psychotechniczne; rola ich polegać ma nie głównie na selekcji wstępnej zgłaszającego się ludzkiego materiału, lecz na przydzieleniu poszczególnym jednostkom odpowiednich rodzajów pracy wewnątrz zespołu, ich wdrażaniu i przeszkalananiu. Wielkość bowiem zespołu i wewnętrzne zróżniczkowanie jego funkcji pozwolą przy umiejętnym zestawieniu metod psychotechnicznych użytkować także materiał ludzki mniej wyborowy, usuwając w ten sposób ujemne społecznie następstwa ostrej selekcji zawodowej.

Na inne bardzo ważne zagadnienie zwrócił uwagę przewodniczący konferencji, dr. Br. Biegeleisen z Krakowa. Podniósł on, że badania ekonomicznego stanu rynku pracy stanowią jedną z najważniejszych podstaw poradnictwa, które staje się jednostronne i często fałszywe bez uwzględnienia warunków ekonomicznych każdego zawodu. Jest to część poradnictwa najbardziej u nas zaniedbana i w naszych warunkach — z braku odpowiednich materiałów statystycznych — najtrudniejsza.

Jak już z powyższych zdań wynika, psychotechnika i poradnictwo zawodowe mają przed sobą wielką przyszłość. Rozwój tak jednej, jak drugiej dziedzin przyczyni się niewątpliwie b. dodatnio do racjonalizacji naszej wytwórczości.

Krótkie informacje gospodarcze

— Jak donoszą z Warszawy w roku bieżącym przewiduje się ożywienie działalności banków długoterminowego kredytu przez wypuszczanie emisji listów zastawnych.

— W tych dniach odbędzie się na stacji granicznej w Zebrzydowicach uroczystość poświęcenia i otwarcia nowego dworca oraz szeregu gmachów pomocniczych, wybudowanych na tej stacji.

— Na skutek zachwiania się kursu srebra rząd chiński wydał inspektorowi generalnemu cel polecenie obliczenia należności z tytułu cel przywozowych według kursu złota od dnia 1/II. br.

— Organizuje się związek wszechświatowy trustów przemysłu metalurgicznego i eksploatacji rudy żelaznej i manganowej pod nazwą „Stal”. Kapitał zakładowy tej organizacji wynosić ma miliard rubli.

— Pierwsza giełda na wino w Europie została w tych dniach otwarta uroczystość w Medjolanie. Jednym z celów istnienia tej giełdy ma być popieranie standaryzacji win i ulepszenie sposobów produkcji.

— Z dniem 1 lutego wchodzi w życie nowa redakcja taryfy towarowej na przewóz przesyłek ekspresowych w komunikacji wewnętrznej.

O nowe formy organizacji eksportu zboża

W zawsze aktualnej sprawie organizacji eksportu zboża, zwłaszcza wobec ostatnich wiadomości o wstrzymaniu wydawania kwitów wywozowych otrzymaliśmy poniższe uwagi, które traktujemy jako materiał dyskusyjny. (red.)

W pierwszych dniach listopada 1929 r. złożyłem odpowiedzialnym organizatorom premjowanego eksportu zboża obszerny memoriał, uzasadniając szczegółowo konieczność wprowadzenia premji na zboże i wskazując na niebezpieczeństwa, jakie z niemieszaniem wprowadzenia premji w nasze kielkujące życie eksportowe wyniknąć mogą. Wydało mi się rzeczą wprost niemożliwą, aby przez oddanie kwitów wywozowych w ręce niezorganizowanego handlu prywatnego, czy spółdzielczego do eksportu nieprzygotowanego — można było osiągnąć te cele, jakie premje wywozowe nakładały.

Po rozważeniu materialnego i moralnego stanu całego handlu zbożowego w Polsce doszedłem do przekonania, że tylko jedna ad hoc stworzona wielka organizacja eksportowa, skupiająca w sobie wszystkie żywotne siły istniejących firm zbożowych w Polsce podjąć może tym zadaniem i tym celem, jakim cała produkcja rolna oczekiwała. Chodziło poprostu o to, aby tego rodzaju organizacja przeciwstawiła się przewidywanej spekulacji i przez komisowy zakup zboża, zapobiegła istniejącym firm zbożowych, za ułożoną prowizją pracujących, — zapobiegła nadmiernym zyskom, jakie rozdział kwitów oddawał posiadaczom. Wprowadzenie systemu kontraktowania przez cały handel prywatny i spółdzielczy zakupów zboża, dokonywanych wprost u producenta na cele eksportowe dla Centralnej Instytucji Eksportowej za ułożoną prowizję w kwocie 1 zł na 100 kg., pozwalałoby temuż handlowi uczciwie zarobić, a ponadto dawałoby gwarancję, że co najmniej 4,50 zł na 100 kg. żyta trafi wprost do kieszeni producenta. Korzyści dalsze upatrywałem w tego rodzaju Centralnej Instytucji Eksportowej i w tem, że występując jako jeden eksporter wyposażony w premje, uniemożliwiłby zużycie kwitów eksportowych na inne cele, jak walkę konkurencyjną wewnątrz kraju, następnie nierealne i zgubne uprawianie dzikiego eksportu ujmie w karby racjonalnej i celowej pracy eksportowej. W końcu taka Instytucja poparta przez cały handel, skutecznie mogłaby się przeciwstawić tym zagranicznym pośrednikom eksportowym, którzy przeciw Polsce na rynkach zbytu prowadzą ostrą konkurencję.

Przeciw powołaniu takiej jednej Instytucji Eksportowej — wypowiedzieli się wszyscy ci, którym jednoznacznie prowizja wydała się zbyt niską i ci, którzy nagle przy możliwościach otrzymania kwitów eksportowych na 4 tygodniowy termin operacyjny — poczuli się wolnymi eksporterami. Egoizm istniejących większych firm, trudniących się dotąd pośrednictwem pomiędzy kupcem prowincjonalnym, czy małą spółdzielczą firmą prowincjonalną, a pośrednikami i agentami zagranicznymi — uniemożliwił stworzenie czegoś realnego. Przeciw wszelkim przestrogom i uwagom jednostek jak i prasy powołano do życia Związek Eksporterów, złożony z żywiołów, których interesy są ze sobą skłócone, które mimowoli przeciw sobie na rynku wewnętrznym konkurencję wywołują i które całą swą energię obrócili w walkę o jak największy przydział kwitów.

Owocem pracy tego Związku było zaprzepaszczenie z trudem wywołanych u rządu kilku czy kilkunastu milionów złotych na korzyść krajowej i zagranicznej spekulacji. Organizatorzy całej akcji zyskali jeszcze jedno doświadczenie, że nawet najidealniejsze może w teorii zamierzenia wypaść musi twarda rzeczywistość, jeśli zamierzenia te nie odpowiadają wymogom wykonalności. Przeciwnicy wszelkiej centralizacji eksportu udowodnili, że cały eksport premjowanego zboża scentralizować potrafiło w rękach kilku pośredników zagranicznych jednej i tej samej, przeciw Polsce pracującej finansjery zagranicznej.

Produkcja rolna, na której rachunek rząd dał fundusze, nie otrzymała nic, a cały kraj nie też z całej akcji Związku Eksporterów nie skorzystał. Jeżeli jeszcze dziś kierownicy obecnej

akcji eksportowej premjowanego zboża chcą wmówić w społeczeństwo, że działalność ich jakąś korzyść rolnictwu czy państwu przyniosła — jeżeli chcą udowodnić, że pieniądze rządowy pobrany na walkę konkurencyjną przeciw Niemcom skutecznie zużyli — to niechaj przypatrzą się wpiętej tej walce wewnątrz kraju, jaka się o kwity rozpętała — niechaj przejrzą zyski poszczególnych eksporterów, którzy kwitami wywozowymi operowali a znajdują tam owoc swej działalności i znajdują dowody w księgach handlowych tych eksporterów domorosłych i ich zagranicznych kombatanów na to, że 90 proc. przeznaczonych na ratunek rolnictwa funduszu ugrzęzło w kieszeniach krajowej i zagranicznej spekulacji — znajdują więcej, bo dowody, że te kwity eksportowe działają na niższe cen zboża polskiego.

Ale rząd dawał pieniądze — i wierzył, że ci ludzie biorą je na walkę konkurencyjną z eksportem niemieckim, pracującym przeciw Polsce, wierzył, że biorą te pieniądze, o które dziś tak trudno — na pomoc dla zagrożonego klęską spadku cen rolnictwa — wierzył w ideowość twórców całej akcji. Dziś widzi, że się omylił.

Kto zna materialną i moralną siroinę całego handlu zbożowego zarówno prywatnego jak i spółdzielczego, kto wie, ile pośrednictwo w handlu zbożowym pożera, zanim produkt rolny dojdzie do rąk konsumenta, zrozumie, że takiemu pośrednictwu bez kontroli zarobku i bez kontroli gospodarki groźna publicznego dawać nie wolno.

Kto zna słabe materialne podstawy całego polskiego handlu zbożowego, nie uwierzy nigdy poszczególnym jednostkom, mieniącym się „eksporterami”, że potrafią samodzielnie eksportować i zdobywać rynki zbytu dla wzrastającej z każdym rokiem produkcji rolniej, nie uwierzy im nigdy nikt i oni sami w to wierzyć nie mogą. by mogli się przeciwstawić finansowanemu przez rządy obce koncernom zbożowym. Do spełnienia tej roli możliwa jest tylko jedna wielka organizacja, powołana z łona kupiectwa zbożowego, tego bezpośredniego łącznika pomiędzy producentem a rynkiem zbytu. I dlatego na walnym zebraniu samodzielnego kupiectwa zbożowego wezwałem kupiectwo do akcji organizacyjnej. Ale i tu, mimo uchwalenia konieczności takiej organizacji przemógł egoizm jednostek, interes poszczególnych grup, łaknących kwitów wywozowych, bo one dają „dobrą kalkulację”.

I za cenę kwitów wywozowych — całe zamierzenie organizacyjne zostało na razie pogrzebane. Ale ta myśl organizacyjna prędzej czy później wyda swój plon. Ci sami, którzy ją dziś pogrzebali — którzy stworzyli trudności, aby tej myśli w czyn nie przyoblekać — prędzej czy później odgrzebią ją sami, gdy twarda rzeczywistość wytrąci im możliwość bytu z ręki, gdy pod dyktando agentów zagranicznych nie będą mogli nadal pracować. Walka o zdobycie rynków zbytu dla produkcji rolniej — to walka o byt produkcji rolniej i kupca zbożowego. Kto dziś w pojedynkę nie jest w stanie tej walki podjąć — kto powołaniu do tej walki całej organizacji z egoistycznych pobudek przeszkadza, działa sam przeciw sobie.

Juljusz Walczak.

PODATKI I OPŁATY

(k) Sprawa zniesienia opłat manipulacyjnych celnych. Górnośląski Związek Przemysłowców Górniczo-Hutniczych wystąpił z żądaniem zlikwidowania opłat manipulacyjnych celnych. Rozporządzeniem min. skarbu z dn. 5 października 1929 r. Dz. U. Nr. 74 poz. 562 opłaty manipulacyjne celne zostały zniesione przy wywozie towarów, niepodlegających cłu wywozowemu. O ile idzie o zniesienie opłat manipulacyjnych celnych również i przy wywozie towarów, które opłacają cło wywozowe, a przedewszystkiem przy przywozie, to taka ewentualność nie jest obecnie rozpatrywana w decydujących sferach. Ostatnio „Lewiatan” oświadczył się również za dalszym utrzymaniem opłat manipulacyjnych w tym zakresie, a to wychodząc z tego założenia, że w całym szeregu wypadków obecna ochrona celna jest niedostateczna i że niema obecnie, tj. aż do wydania nowej taryfy celnej

możliwości poprawienia tej ochrony celnej drogą normalną, tj. przez podniesienie stawek celnych.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Wywóz w grudniu 1929 r. Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, wywóz z Polski w grudniu przedstawiał się, jak następuje: wywieziono 1.778.707 tonn towarów. Wartość wywozu wyniosła 254.751 tys. zł. W porównaniu do listopada nastąpiło zmniejszenie wywozu w wadze o 292.472 tonn, w wartości o 1.386 tys. zł. Z ważniejszych zmian zanotować należy. Zmniejszenie wywozu nastąpiło w wywozie zwierząt żywych, głównie gęsi (o 2,0 milj. zł.), materiałów i wyrobów drzewnych (o 3,4 milj. zł.), oraz węgiela (o 8,4 milj. zł. i przetworów ropy naftowej (o 2,0 milj. zł.).

(k) Zachwianie bytu 140.000 rodzin drobnych szewców polskich. Wzmagający się import obuwia zagranicznego do Polski, zwłaszcza tanich gatunków obuwia ludowego, poważnie zagraża bytowi 140 tys. rodzin drobnych szewców, pracujących na terenie całej Rzeczypospolitej. — Braki naszej taryfy celnej nie dają naszemu przemysłowi obuwicznemu należytej ochrony w walce z silną materialnie i organizacyjnie konkurencją zagraniczną. Ostatnio czeski Fort obuwiczny Baťa przystąpił do zorganizowania na terenie Polski własnych punktów sprzedaży i warsztatów reparacyjnych. Pierwszy sklep otworzył przed świętami Baťa w Łodzi, zagrażając w ten sposób bytowi nietylko naszych szewców lecz i kupców obuwianych. Jedynie zdecydowana postawa całego naszego społeczeństwa oraz zsolidaryzowanie się wszystkich czynników zainteresowanych w przemyśle obuwianym jest w stanie zapobiec niebezpieczeństwu grożącemu zniszczeniem naszego przemysłu szewskiego, mającego za sobą chlubną przeszłość i tradycję.

(k) Ograniczenie spekulacji niemi. Nieuczciwa konkurencja w handlu niemi spowodowała, iż rząd wydał rozporządzenie, wzbraniające sprzedaży nici, na których opakowaniu nie będzie uwidoczniła miara lub dokładna waga ilości nici. Oznaczenia miary długości w metrach lub jardach angielskich, albo wagi w gramach muszą być podawane z dokładnością do 3 procent. Używanie określeń w rodzaju „około” lub „circa” i innych jest zakazane. Rozporządzenie to zaczęło obowiązywać w kwietniu roku bież. celem wyprzedzenia starzych zapasów nici. (O.)

Z ZAGRANICY

(z) Wielka upadłość w Niemczech. — Znajdująca się w sferze wpływów i interesów zakładów Daimler — Benz fabryka maszyn w Karlsruhe p. f. Maschinenbau Gesellschaft in Karlsruhe zmuszona była do ogłoszenia niewypłacalności po 100 zgorą latach istnienia. Aktywa fabryki wynoszą 3.214.000 mk., pasywa 2.750.000 marek.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe komisji notowania cen.

Poznań, dnia 17. I. 1930.

Spędzono wołów 2, buhai 9 krów 32, bydlę 43, świń 359, cieląt 83, owiec —, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 385.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 17. I. 1930.

Warunki: Handel hurtowy paritet. Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a, żyta 696 gr (118,5 f. v. h.), b, pszenicy 753 gr (128,6 f. w. h.), c, jęczmienia 673 gr (114,1 f. w. h.), d, owies 508 gr (84,6 f. h.).

„Ceny orientacyjne” paritet Poznań

Zyto	22,00—22,50
Usposobienie zniżkowe.	
Pszenica	36,00—37,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	28,00—29,50
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Usposobienie słabe.	
Owies	17,00—18,00
Usposobienie zniżkowe.	
Maka żytnia w worku według urzędowo ustalonego typu (70%)	35,50
Usposobienie słabe.	
Maka pszena 65% w worku	56,00—60,00
Usposobienie słabe.	
Oreby żytnie	14,00—15,00
Oreby pszenne	16,00—18,00
Groch polny	33,00—37,00
Groch victoria	35,00—43,00
Groch folgera	35,00—41,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin biały	23,00—25,00

Ogólne usposobienie słabe

Uwaga: Rynki zagraniczne dały dziś popyt do niższych. Na rynku wewnętrznym popyt bardzo niski. Wobec wyczerpania się zastraszonych wywozowych i znacznej podażi ceny zniżują.

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 18 stycznia 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 kurs wyższy języka ang.; godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.25 gawęda harcerska; godz. 17.45 słuchowisko dla młodzieży p. t. „Grześ z Sanoka” — pisma Marii Danowskiej (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godzina 19.05 odczyt p. t. „Miesięczny przegląd artystyczny Poznania” (wygl. prof. Jerzy Soplica); godz. 19.30 interludium muzyczne w wyk. p. Władysława Gogolewiczowej (mezzosopran); godz. 20.00 gawęda reporterska (wygl. p. red. Winiewicz); godzina 20.15 ze świata kobiecego (wygl. p. Sabina Kazanowska); godz. 20.30 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godzina 22.00 sygnał czasu z obserwatorium astr. U. P. — komunikaty PAT i sportowe; godzina 22.15 koncert gramofonowy; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips” w wykonaniu orkiestry pod dyr. p. Mieczysław Winowskiego.

Niedziela, dnia 19 stycznia 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. Kazanie wygl. ks. prof. Kucharski; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 transmisja z Bydgoszczy uroczystości obchodu dziesięciolecia oswobodzenia miasta Bydgoszczy; a) 12.00 Uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej b) Powitanie wojsk na Starym Rynku następnie defilada na Pl. Wolności; godz. 17.00 koncert gramofonowy; godz. 17.45 audycja dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej, art. T. N.; godz. 18.15 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 18.30 nadprogram i komunikaty; godz. 18.50 koncert solistów. Wykonawcy: prof. Stan. Pawlak (skrzypce), prof. Tadeusz Szulc (skrzypce), Bolesław Tyllia, kapelm. op. (akomp.). Program: 1. Spohr: Duet na dwoje skrzypiec, 2. Suita na dwoje skrzypiec z tow. fortepianu; godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 19.55 galowe przedstawienie komedjo-opery Karola Kurpińskiego „Krakowiacy i Górale (transmisja z Teatru Miejskiego w Bydgoszczy); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolska” (transmisja do Warszawy).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. byłych wychodźców pod „Białym Orłem” urządza zabawę karnawałową w sobotę, dnia 18 bm. w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a; początek o godz. 19.
 — Tow. Młodzieży im. I. J. Paderewskiego. Zabawa karnawałowa w dniu 18 bm. w sali Teatru Wielkiego.
 — Związek Chrześc. Kupców Podróż. i Przedstawicieli Handl. Zebranie miesięczne odbędzie się w dniu 18 bm. o godz. 19.30 w salce Piwnicy Ratuszowej, Stary Rynek 1.
 — Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Debiec zwołuje na dzień 19 bm. na godz. 12 zebranie plenarne w lokalu p. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15.
 — Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara. Msza św. na intencję stowarzyszenia odbędzie się w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 8. Zbiórka na dziedzińcu farnym o godz. 7.45.
 — Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Warta”. Walne zebranie połączone z wydaniem nagród odbędzie się w niedzielę, dn. 19 bm. o godz. 10 w lokalu p. K. Wiesner, Chwaliszewo 58-59.
 — Kat. Tow. Robotników Polskich „Oświata” przy Św. Marcynie. Walne zebranie odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 17 na salce wikarjatu. Na porządku obrad wykład ks. patrona.
 — Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny. Zebranie odbędzie się w niedzielę, 19 bm. o godz. 16 u p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8.
 — Polski Związek Krawców i Krawczyń. Roczne walne zebranie w dniu 19 bm. o godz. 10 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.
 — Tow. Cechowych Czeladzi Piekarskich. Roczne walne zebranie dnia 19 b. m. w gospodzie piekarskiej p. Majewskiego przy ul. Woźnej 13.
 — Koło Tow. Rękodzielników. Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek

Ku uwadze naszych czytelników

„Ilustracja Poznańska” stanowi tygodniowy bezpłatny dodatek do pisma naszego. Osobno abonować ją nie można. Wszyscy abonenci otrzymują ten ładny, 8 stronicowy dodatek bezpłatnie.

dnia 21 bm. o godz. 19 w sali p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4. Na porządku obrad ważne sprawy, m. in. sprawozdanie sekretarza, skarbnika i bibliotekarza i wybór nowego prezesa.

— Koło mężczyzn Apostolstwa Modlitwy. Dnia 19 bm. o godz. 15 odbędzie się miesięczne posiedzenie w salce Marianum, klasztor OO. Jezuitów, ulica Szewska 18.

— Sodalicja Marjańska Urzędników. W niedzielę, 19 bm. o godz. 8 rano odprawi się miesięczne nabożeństwo w kaplicy sodalicyjnej przy kościele O. O. Jezuitów (ul. Dominikańska).

— Stow. Młodzieży Polskiej p. w. św. Alojzego Poznań-Fara. Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 19 bm. o godz. 19 w sali OO. Jezuitów. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— Związek Misyjny Polek. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 18.30 w Szkole Społecznej przy ul. Podgórnej 12b. Wykład: „Misja na Ceylonie” (ciąg dalszy) wygłosi O. Prowincjał Kowalski.

— Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej urządzi w niedzielę, 19 bm. o godz. 19 w sali Łoży, Grobla 25, zabawę karnawałową z niespożywkami

— Koło Śpiew. im. Moniuszki. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 19 bm. o godz. 17 w lokalu Restauracji Zamkowej (dawn. Gospoda Polska), św. Marcin 40.

— Wydział Pomoc. Krawiectwa Damskiego. Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 20 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— Wolny cech obuwniczy przypomina powtórnie o walnym zebraniu, które się odbędzie we wtorek, dnia 21 bm. o godz. 18 w sali posiedzeń Podgórną 13.

— Cech Kuchmistrzów na okręg Izby Rzemieślniczej (w Poznaniu, ul. Pocztowa 30) odbędzie roczne walne zebranie w środę, 22 bm. o godz. 12 w nocy w restauracji „Boulevard”.

— Cech Perukarzy Damskich i Fryzjerek Teatralnych odbędzie roczne walne zebranie w środę, dnia 29 bm. o godz. 19.45 w lokalu Piwnicy Ratuszowej.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Canto P. K. O. 30. Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Aleksandra Miklejewska, 4 l. 10 mies. 4 dni. Wiktorja Kupka, z domu Grunwaldówna, 55 l. Jan Jarosz, urzędnik prywatny, 32 l. Walenty Skweres, handlarz, 59 l. Franciszek Jankowski, em. przed. P. P., 49 l. Jan Ochotny, 2 mies. 21 dni. Agnieszka Łabędzka, z domu Malinowska, wdowa, 83 l. Franciszek Stefan Jaroch, 4 mies. 16 dni. Andrzej Walikowik, murarz, 56 l. Teodor Pogorzelski kołodziej, 21 l. Marjan Musiał, pomocnik handlowy, 29 l. Marcin Schallert, 4 mies. 18 dni. Stefan Kaczmarek, 4 mies. 13 dni.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Z okazji srebrnych godów małżeńskich Piotr i Zofja Parolowie 25 zł. — Marjan Włodarczyk, Czarnków, 5 zł. — Marja Kowalska, maj. Ostrowieccko z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę 10 zł. — A. D., Chodzież z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Młodzież Państw. Szkoły Wydziałowej w Żninie z wdzięcznością za wolną Ojczyznę również i za to, że wieczornica szkolna z jasełkami Rydla: „Betleem Polskie” się tak ślicznie udała oraz łaczą prośbę o błogosławieństwo w naukach i opiekę nad ukochaną swą szkołą 30 zł. —

Pawłaczykowi 5 zł. — Adolf Błażek, emer. 20 zł. — C. St., Inowrocław z prośbą w pełnej intencji 10 zł. — H. Hedingerowa 10 zł. — Wł. Chmielewska 10 zł. — Katolickie Tow. Rzemieślników Polskich 50 zł. — Wiktorja Izydorkowa 20 zł. — Zebrano na ślubie Edwarda Szczerkowskiego z p. Marią Kolaską 28/9 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1295.29 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitank: L. W. z prośbą o zdrowie i opiekę nad rodziną 5 zł. — A. B. z podziękowaniem św. Teresce za uproszoną łaskę 10 zł. — Piotroś May'owie z prośbą o zdrowie dla brata Wacława 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 484 zł.

Na ubogich m. Poznania: Z okazji srebrnych godów małżeńskich Piotr i Zofja Parolowie do dyspozycji p. Prezydenta miasta 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 724.20 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. W. Ratajczak. 1.23 zł za markę oraz odsetki za ostatnie cztery lata. Wobec choroby właściciela jest możliwosc ewentualnych dalszych pretensyj bardzo wątpliwa. (K.)

— Kacinek z W. Seksualny = na tle płciowym. Rytualny = obrzędowy, w niniejszym wypadku wynikający z zabobonu. Adresu prywatnego Forda nie znamy. (K.)

— P. Wł. Polakowski. O sprawie tej nie wiemy nic ponad to, co już ogłosiliśmy. (K.)

— Danuta. 14 lipca. (K.)

— S. 555. W przerachowaniu na 15% równowartości dług wynosi 1107 zł, do czego należy doliczyć wymienione w liście hipotecznym odsetki za ostatnie 4 lata. (K.)

— P. W. Radjoelektor, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka. Firma ta udzieli Panu wszelkich informacji. (K.)

— P. Adresy te nie są nam znane. (K.)

— Jofra, Swarzędz. Czwartej klasy niema. Potrzeba około 200 dolarów. Potrzebne paszport, wiza konsulatu amerykańskiego w Warszawie i kupno karty okrętowej; biura okrętowe są w Warszawie, Gdańsku i Gdyni. Dokładnych informacji udzieli Polskie biuro podróży „Orbis”, Poznań, pl. Wolności. (K.)

— P. K. Buszczyński. Bliższych szczegółów nie znamy. (K.)

— X. X. Wszystkie koszty ponosi Pan sam, chyba że gospodarz zgodzi się na ich poniesienie. (K.)

— K. K. Radzimy przedstawić sprawę Ministerstwu Reform Rolnych, Warszawa, plac Dąbrowskiego 5. (K.)

— Stały czytelnik „Kurjera”. Hurto-

Winiarnia Restauracja „Carlton”

Plac Wołności 17.

Pw 5730-3,92

W sobotę, 18 b. m.

Wieczór karnawałowy

Liczne niespodzianki oraz występy artystyczne wybitnych sił zagranicznych.

Tania ale luksusowa
KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA
Poznań — Pniewy — Międzychód
 przez Tarnowo, Bytyn, Kwilcz i Kamionkę
Odjazd z Międzychodu: Rynek godzina 6,15 zw 21318
Odjazd z Poznania: ul. Kościelna na Jeżycach godz. 19,15
Autobus ogrzewany na 30 osób. Kursuje codziennie.

wnia Spółek Spożywców, Poznań, Tama Garbarska 21. — Jerzy Leporowski, import kawy i herbaty, Poznań, św. Wojciech 27. — Tow. Akc. „Pluton” w Warszawie, przedstawicielstwo Poznań. W. Garbary 37. — Zagranicznych firm nie znamy. (K.)

— H. A. Zakład fotograficzny Bracia Pęcherscy, Poznań, Al. Marcinkowskiego. — „Psyche” Poznań, ul. 3 Maja 4 (K.)

— Zdzich W. Obojętne jak, byle przyswoicie; chyba że urządzający zabawę wyraźnie przepisują strój. (K.)

— Jen, Ostrów. Fabryki maszyn rolniczych, np. H. Cegielski, Tow. Akc. w Poznaniu lub Leon Czarliński, Tow. Akc. w Ostrowie. (K.)

— P. L. Pietrowicz. Ruble carskie w efektownym złocie może Pan sprzedać każdego czasu w Banku Polskim; banknoty natomiast, wobec stosunków, jakie zapanowały w Rosji, utraciły zupełnie wartość. Nie sądzimy, aby w Polsce doszło do ich urzędowej rejestracji tak jak w Chinach. (K.)

— C. Z. Nie mają wartości, chyba że są ze złota. (K.)

Magistrat m. Czempińa przyjmie zaraz rachmistrza

Reflektuje się tylko na siłę fachową z kilkoletnią praktyką w kasowości komunalnej. Pobory według 10 kl. plus 10% dodatku komunalnego. Przyjęcie nastąpi na razie na próbę, po upływie zaś czasu próbnego w danym razie na etat. Inwalidzi wojenni, przy równych kwalifikacjach mają pierwszeństwo. Szczegółowe oferty z uwierzytelnionymi odpisami świadectw, należy składać w Magistracie, Nieuwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi. dw 3912

CZEKOLADKI
 tylko z firmy
Walerja Patyk
 tak mówi każda Poznanianka
*moi rodzice tam kupowali
 a teraz moje dzieci.*
Przekonaj się i Ty!
Aleje Marcinkowskiego 6
 (przy poczcie). Pw 8781-3 95

Magistrat miasta Czempińa poszukuje sekretarza miejskiego

Reflektuje się tylko na siłę obeznaną dokładnie z administracją miejską i zdolną do pracy samodzielnej. Posada jest natychmiast do objęcia. Pobory według 10 kl. plus 10% dodatku komunalnego. Przyjęcie nastąpi na razie na próbę, po upływie zaś czasu próbnego w danym razie na etat. Inwalidzi wojenni, przy równych kwalifikacjach, mają pierwszeństwo na powyższe stanowisko. Szczegółowe oferty z uwierzyt. odpisami świadectw, należy składać w Magistracie. Nieuwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi. dw 3911

Dnia 15. 1. 1930 r., o godz. 10, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach. ś. p.
Franciszek Jankowski
 emeryt. przed. Policji Państwowej, długoletni członek Zarządu Kasy Samopomocy Funkcyj. P. P. Wojew. Poznańskiego.
 Zmarły był jednym z pierwszych organizatorów Kasy, nad rozwojem której nie szczędząc trudu i czasu, do ostatnich dni z poświęceniem pracował, przeto pozostanie w pamięci naszej na zawsze z nami.
 Rada Nadzorcza i Zarząd Kasy Samopomocy Funkcyj. P. P. Wojew. Pozn.
 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 19 b. m. o godz. 15 z Zakładu św. Józefa na cmentarz Staro-Świętojański. dw 3915

W środę, dnia 15 stycznia 1930 r., o godz. 9 rano, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, najukochańszy ojczulek, brat, zięć, szwagier i kuzyn, ś. p. zw 21311
Marjan Musiał
 przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 19. bm., o godz. 3 po poł. z kościoła cmentarza parafji Matki Boski Bolesnej w Górczynie, o czym donoszą
 w ciężkim smutku pogrążeni
 żona z synkiem i rodzina.
 Poznań ul. Krauthofera 7b.

W środę, 15 b. m., zmarła w Mysłowicach, młodsza siostra Generała Hallera, s. p.

Ewa Hallerówna

po długiej, ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami. Zmarła administrowała majątkiem rodzinnym Jurczyce. Ekspozycja zwłok w piątek, 17 b. m., do Jurczyce. Pogrzeb w sobotę, 18 b. m., po mszy św. w kościele parafialnym w Radziszowie o 10 rano. zw 21 237

Matka, siostry, bratowie i bracia.

W niedzielę, dnia 19 b. m., jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego ukochanego najszlachetniejszego i nigdy niezapomnianego męża, s. p.

Marcelego Łodzia-Ponińskiego

Sodalisa

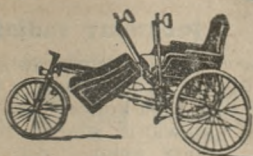
odbędzie się za spokój Jego duszy

msza św.

w kościele św. Marcina o godz. 10,30 przed południem. O modlitwę za duszę drogiego Zmarłego prosi Krewnych, Przyjaciół i wszystkich Życzących osierocona

żona.

zw 21260

Wózki dla chorych wyrabia jedyna spec. Fabryka „Auto-Pol”, Bydgoszcz, Król Jadwigi 18, tel. 665. Zadać oferty

zw 21 300

2 płaszcze

męski, damski, używane tanio sprzedam. Szulczyński, Raczyńskich 2. zdzw 91 430

Cudne melodje

do tańca na płytach poleca

KASTOR

Gramofony, rowery

Warsztaty naprawy

Św. Marcin 55.

Kw 16078

Dnia 14 stycznia 1930 r., o godz. 11 wieczorem, zmarł tragiczną śmiercią, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, s. p. zw 21 307/8

Walenty Skweres

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 19 b. m., o godz. 2 po południu, z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążeni żona z dziećmi, zięć i rodzina.

Dnia 15 stycznia, zasnął w Bogu, po długich, ciężkich cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz nam drogi, s. p.

Jan Jaropud Jarosz

przeżywszy lat 32. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 19 b. m. po południu, o godz. 14,45, z kościoła cmentarnej w Górczynie.

W smutku pogrążeni

Grono przyjaciół.

Kobylepole, Poznań, Głuchowo.

dw 3914

Najst. Załad porzeczowy P. Pianek ul. Kiasztorna 14. Tel. 27 49

W pierwszą rocznicę śmierci, za spokój duszy, s. p.

z Dopierałów

Władysławy Cabańskiej

odprawione zostanie

żałobne nabożeństwo

w kościele OO. Jezuitów ul. Dominikańska, dnia 20 stycznia o godzinie 8 rano, o czym zawiadamia się Krewnych. Przyjaciół i Znajomych.

zw 21517

Bolesław Cabański.

Dobrze zaprowadzona w rejonie nadnoteckim i Pomorza hurtownia towarów kolonialnych i palarnia kawy w Bydgoszczy, z towarami lub bez, korzystnie do nabycia. Poważni reflektanci zechcą się zgłosić do eksp. Kurj. Pozn. pod dw 3890

Przedsiębiorstwa i Zakłady

fabryczne i przemysłowo-handlowe, jak młyny, browary, olejnice, tartaki, stolarnie, cegielnie, chemiczne, maszyny i t. d. z powodu zmiany stosunków pod korzystnymi warunkami na sprzedaż

lub potrzebują współpracowników, udziałowców albo kapitałów do wydatnego rozwoju tychże. Także bydynki i place fabryczne ze związkami kolejowym na sprzedaż. Celem ścisłej dyskrekcji uprasza się o zgłoszenia reflektantów z podaniem życzenia i wysokości kapitału do Kurjera Pozn. pod zw 21250

Podróżujący

zwiedzający sklepy żelazne i stolarnie, znający branżę okucioową, z dobrą referencją może się zgłosić. Oferty do „PAR”, Toruń, Szeroka 46 pod „Podróżujący”.

Pw 8722-64.16

WYPRZEDAŻ POINWENTUROWA

z 10—25% upustem

Towary sezonowe za bezcen — poleca

J. Kaczmarek
ul. 27. Grudnia 20.

Zakład masażu leczniczych i kosmetycznych

Podaję do łaskawej wiadomości, iż z dniem 15 stycznia po gruntownej renowacji i powiększeniu oraz urządzeniu podług najnowszych wymogów techniki otworzyłam ponownie mój zakład. Jako fachowa masażystka z długoletnią praktyką wykonuję masaż całkowite oraz kosmetyczne twarzy i głowy. Usuwanie zmarszczek, wągrów, łupieżu i zapobieganie wypadaniu włosów i bólem głowy. Częściowo i całkowite naświetlania za poradą pp. lekarzy.

Dziękując Szan. mej Klienteli za dotychczasowe zaufanie proszę o łaskawe dalsze poparcie.

H. Giernatowska

Pw 8733-3,105

Dyplom. specj. masażu.

Wrocławska 19, dawn. Rom. Szymańskiego.

Szanownym naszym Odbiorcom donosimy, że obniżyliśmy ze względu na ciężki kryzys gospodarczy w rolnictwie zw 21525

ceny na nasiona

o 30%

Cenniki rozsyłamy na żądanie bezpłatnie. Specjalny Skład Nasion

ST. SAUER-POZNAŃ

ŚW. MARCIN 34.

Na karnawał

Konfetti
Lamp. ony
Wachlarze
Odnaki
Ordery
Czapki
G. rlandy

Serpentyny najlepszy fabrykat — oryginalnie zmniejszone paczki. — 100 paczek a 20 rulonów Tylko 19 zł — Nowości.

Wybór olbrzymi! Najtańsze ceny!

Fr. Szymański

ul. Pocztowa 31

przy głównej poczcie

Pw 8782 4,107

Fryzjer dla Pań i Panów

Tel. 3895

Pasaż Apollo, Fr. Ratajczaka 15.

Tel. 3895

poleca na obecny sezon karnawałowy swój zakład czysto i praktycznie urządzony dla najwybredniejszej klienteli z wszelkimi specj. elektrycznymi aparatami do masażu elektryzacji-naświetlania-parówki twarzy, okłady parafinowe Pessla-Manicure-mycia głowy według życzeń, tlenienie włosów — trwałe czernienie brwi i rzęs. Pedicure poza domem.

Specjalność

„Najwybredniejsze ondulacje i strzyżenie włosów”

Cennik

dla pań		dla panów	
strzyżenie włosów	0,80	golenie z koł.	0,40
mycie głowy od	1,—	fryzowanie	0,25
ondulacja	1,—	strzyżenie włosów	0,75
masaż po	0,75	mycie głowy	0,50
parówka twarzy	1,—	masaż	0,75
czernienie brwi	1,50	naświetlanie	0,75
tlenienie włosów	3,—	specjalnie leczenie cery	0,75
manicure	1,50	Pedicure	2,—

Wygłanianie i strzyżenie włosów elektrycznie.

LOKOMOBILA

na kołach ca. 12 — 16 K. M. dobrze utrzymana z blaszanym kominem ca. 15 mtr., do sprzedania. Obejrzeć można w ruchu.

„MATRA” — Poznań, Dąbrowskiego 142

Pw 8788/7-4,110/11

Wydział Powiatowy w Szubinie (Wojew. Poznańskie), ogłasza konkurs na stanowisko

Dyrektora szpitala powiatowego w Szubinie.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według VI. st. służbowego plac urzędników państwowych. Praktyka pozaszpitalna dozwolona.

Do podania dołączyć należy:

1. dowód obywatelstwa polskiego,
2. dyplom lekarski nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,
3. dowód kilkoletniej praktyki szpitalnej na oddziale chirurgicznym i ginekologicznym.

Podania wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem składać należy do Wydziału Powiatowego w Szubinie do dnia 1 marca 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) Kutznier, starosta powiatowy.

Fabryka obuwia drewnianego

zaprowadzona najnowszym urządzeniem, dobrze prosperująca wysokim zyskiem, dużym podwórkiem i warsztatami. Willa ładnie położona, 5 pokoi, kuchnia, 2 morgi ogrodu, 20 drzew owocowych, 12 morgi ziemi pierwszej klasy, 5 morgi łąki, 10 morgi pastwiska, żywym i martwym inwentarzem, zapasem w pełnym biegu zaraz na korzystnych warunkach na 12 rat do wydzierżawienia. Fachowiec nie konieczny. Do objęcia potrzeba 10—12 000,— zł, lub przyjmie współnika czynnego lub cichego. Zgłoszenia zw 21 324

„Biuro Agrarne” przy Biurze Pracy, Pl. Wolności 9

1920 Restauracja Ustronie 1930

Pocztowa 11.

Z okazji 10-lecia istnienia mego przedsiębiorstwa urządzam w sobotę, 18-go festyn

WIEPRZOBICIA

polecam mięso z kotła, wysmienite kiszki z kapustą, szynkę w burgundzie i inne specjalności. Dzielnie pielęgnowane piwa i inne napoje, na który jaknajprzejmiej zaprasza zw 21315

Antoni Gaiatczyński, gospodarz.

Niespodzianki dla Pań i Panów.

Jutro w sobotę, 18 b. m. Wielki Bal Maskowy

W nowo wybudowanych wspaniałych salach Domu Rzemieślniczego

Pomieszczenie dla 5000 osób! Wielki balkon dla widzów! Wykwintna restauracja. 2 orkiestry!
W programie różne niespodzianki - premjowanie masek - najnowsze tańce.

Poznański świat sportowy spotyka się na balu maskowym Tow. Wioślarzy „Polonia”.

Cenne premje dla masek i kostjumów!
Konfetti — Baloniki — Serpentynty

Filmowanie! - Reflektory!

Wstępne: zł 5,—.

Początek o godzinie 21-szej.

Strój: maska wzgl. kostjumowy lub wieczorowy.

Towarzystwo Wioślarzy „Polonia” T. z.

Pw 8721-3,76

Jutro, w sobotę, dnia 18 stycznia 1930 roku **OTWARCIE**

Śniadalni i Restauracji „MIESZCZAŃSKIEJ”

Poznań, plac Wolności 5 — Telefon 5637.

BUFET obfity, zimny i gorący. — Kuchnia polska. — Piwa z beczki:
Pilsner, Okocim, Hugger, Kobylepole, Porter Żywiecki.

Wódki — wina — likiery krajowe i zagraniczne.

Polecamy się łaskawym względem

W. Różański, K. Zembaty.

zw 21325

„Poszukujemy większego

ŚPICHLERZA

położonego przy torze kolejowym. Oferty
prosimy nadesłać do Kurjera Poznańskiego
pod zw 21310

Zwapienie żył.

Zdenerwowania osłabienia Zadać
bezpłatnej broszury o nieszkodliwym
leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.

Kupiec - bławatnik

w starszym wieku poszukuje posady od I. II. lub
III. r. b. jako kierownika składulub podróżującego.
Kaucję posiada. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zw 21309

Bratnia Pomoc uczniów Szkoły Zdobniczej w Poznaniu

chcąc przyjąć z pomocą niezamożnym kolegom
i ułatwić im studia przez umożliwienie zarobko-
wania, przyjmuje zamówienia na wszelkiego ro-
dzaju prace z zakresu sztuki stosowanej jako to:
grafiki, malarstwa dekoracyjnego, rzeźby, archi-
tektury wnętrz, ceramiki, tekstyliu. Zamówienia
prosimy kierować do Bratniej Pomocy Państw.
Szk. Szt. Zdobn. i Przem. Art. w Poznaniu,
ul. Jezuicka 5. zw 21320

DESTYLATOR

samodzielny, odpowiedzialny kierownik fabryki,
z długoletnim doświadczeniem, **poszukiwany za-
raz**. Wymagana znajomość przepisów, dotyczą-
cych akcyzy. Zgłoszenia reflektantów, którzy nie
mogą się wykazać długoletnią praktyką, są bez-
celowe. Oferty z podaniem życiorysu oraz wyso-
kości żadanego wynagrodzenia, kierować sub:
„Destylator” do Tow. Rekl. Międz. g. r. RUDOLF
MOSSE, WARSZAWA, Marszałkowska 124.
Tw 955

Poszukuję

2 ekspedjentek

na Górny Śląsk, jedną pierwszą siłę i jedną drugą siłę dla
składu rzeźniczego i wyrobów mięsnych przy wolnej stan-
cji i utrzymaniu. Warunek: znajomość języka polskiego
i niemieckiego. Pierwsza siła musi być biegła w rąbaniu
mięsa. Osobiste przedstawienie we wtorek, dnia 21. 1. 1930,
między 4 i 5 po południu w Hotelu Continental, Poznań,
u portjera.

zw 21319

2 OSADY

po 20 ha, pierwszorzędną kompletne zabudowania (podział
folwarku), z żywym i martwym inwentarzem, kompletny,
ziemia pszenna, sztucznie nawodniana łąka, położona przy
dobrej szosie, nadają się wybitnie do prowadzenia hodowli
tucznych bydła i nierogacizny oraz gospodarstwa rybnego
Objęcie zaraz, wpłata na osadę 50 000.— zł, reszta w 3 latach
Osobiste zgłoszenia przyjmuje dnia 20—21—24 stycznia r. b.
Zarząd Maj. Drzeczkowo, st. kol. Lipno Nowe, poczta Osiecz-
na, pow. Leszno. P 8658-3,30

Zdolne stenotypistki

w wieku ponad lat 20, znają dobrą, stałą posadę. Warunki:
kilkuletnia praktyka kupiecka, zupełnie dobra znajomość
języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie i steno-
grafji. Wyczerpujące oferty w obydwóch językach należy
spiesznie skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21278

Krakowski Urząd Wojewódzki
L. Ad. 3138/29.

OGŁOSZENIE

o zamierzonej zmianie nazwisk.

1. Eugenjusz Bobek, urodzony 16. 10. 1900 w Fryszaku,
pow. Strzyżów, syn Karola i Anny, z domu Boguszew-
skiej, student IV. roku Akademji górniczej w Krakowie;
2. Kamila Marja 2 im. Bobek, urodzona 8. 2. 1905 w Frysz-
taku, pow. Strzyżów, córka Karola i Anny, z domu Bo-
guszewskiej, studentka medycyny na U. J. w Krakowie;
3. Samson Dresner, urodz. 3. 3. 1881 w Nowosiółce, pow.
Podhajce, syn rytualny Reisi Dresner i Fischla Biera;
em. porucznik W. P. w Krakowie, ul. Krowoderska 74;
4. Szymon Goldmann, urodzony w r. 1896 w Nowym Sączu,
syn Jenty Goldmann, rzeźnik w Nowym Sączu, ul. Ku-
negundy 39;
5. Abraham Heller, urodz. 5. 8. 1895 w Dolinie, pow. Dolina,
ryt. syn Sosi Heller i Samuela Prisma, adiunkt kan-
celaryjny Starostwa Grodzkiego w Krakowie, ul. św.
Kingi 13;
6. Roman Jakób 2 im. Hujdus, urodz. 25. 7. 1899 w Krako-
wie, syn Walentego i Marjanny, z domu Wyroba, pra-
cownik kolejowy w Krakowie, ul. Prochowa 3.
7. Jan Kosek, urodz. 6. 12. 1878 w Izdebniku, pow. Wado-
wice, syn Piotra i Marji, z domu Nowak, majster komi-
niarski w Borku Fałęckim, pow. Kraków oraz syn jego
Mieczysław Jan 2 im. Kosek, urodz. 23. 8. 1906 w Podgó-
rzu, szeregowiec 2 p. lotniczego w Rakowicach;
8. Selman Kreps, urodz. 21. 1. 1893 r. w Grębowie, pow. Tar-
nogród, syn Sary Kreps, krawiec w Krakowie, ul. Cel-
na 6.
9. Antoni Mazgaj, urodz. 19. 10. 1873 w Kaim ad Biezanów,
pow. Wieliczka, syn Franciszka i Zafji, z domu Lasoń,
robotnik w Krakowie, ul. Czarneckiego 14.
10. Bronisława Urszula 2 im. Michalska, urodz. 19. 7. 1890
w Podgórzu, córka Jana i Antoniny, z domu Mojżeszek,
prywatna w Krakowie, ul. Kościuszki 7, oraz jej córka
Stanisława Joanna 2 im. Michalska, urodz. 6. 2. 1908
w Podgórzu;
11. Ludwik Nędza, urodz. 24. 7. 1883 w Skrzyszowie, pow.
Ropczyce, syn Stefana i Marji, z domu Karwackiej, kel-
ner w Krakowie, ul. Krupnicza 22, oraz syn jego Tade-
usz Michał Ludwik 3 im. Nędza, urodz. 5. 7. 1907 w Krako-
wie;
12. Ignacy Nicpoń, urodz. 11. 7. 1905 w Żolyni, pow. Łańcut,
syn Józefa i Zofji, z domu Kołcz, kleryk i członek Zako-
nu O. O. Paulinów w Krakowie na Skałce;
13. Władysław Okulski, urodz. 10. 11. 1914 w Wieliczce, syn
Stanisławy Teresy 2 im. z Okulskich Kozakowej, uczeń
szkoły powszechnej w Wieliczce, ul. Szpunara 123;
14. Stanisław Osioł, urodz. 25. 1. 1902 w Bystrej, pow. Gor-
lice, syn Macieja i Antoniny, z domu Smolkowicz, rol-
nik w Bystrej;
15. Eljakim Gad 2 im. Peterfreund, urodz. 17. 10. 1882 w Za-
łubińcu, pow. Nowy Sącz, syn ryt. Sary Nechy 2 im. Pe-
terfreund i Barucha Landaua, kupiec w Nowym Sączu,
ul. Słepa;
16. Józef Maciej 2 im. Pyzda, urodz. 1. 10. 1902 w Chrzano-

wie, syn Marcina i Magdaleny, z domu Bisaga, górnik
w Jaworzniu;

17. Ernest Radłowski, urodz. 23. 10. 1912 w Przywzie, pow.
Morawska Ostrawa, Czechosłowacja, syn Karoliny, uczeń
w Morawskiej Ostrawie, ul. Nádrazni 7;
18. Franciszek Siatko, urodz. 15. 8. 1908 w Sierapowie, pow.
Wieliczka, syn Jana i Karoliny, z domu Motyka, prak-
tykant sądowy III kat. w Krakowie, ul. Grodzka 48;
19. Chaim Pinkus 2 im. Syna, urodz. 18. 11. 1897 w Rado-
myślu, pow. Mielec, syn Chany Syna, czapnik w Rado-
myślu Wielkim;
20. Józef Szatan, urodz. 13. 1. 1892 w Rajbrocie, pow. Bochnia,
syn Macieja i Marjanny, z domu Łażnia, robotnik
w Polomiu dużym, pow. Bochnia;
21. Michał Szatan, urodz. 26. 8. 1898 w Rajbrocie, pow. Bochnia,
syn Macieja i Marjanny, z domu Budka, robotnik
w Polomiu dużym, powiat Bochnia;
22. Antoni Zwoliński, urodz. 15. 1. 1875 w Pisarach, pow.
Chrzanów, syn Stefana i Józefy, z domu Łukasik, robot-
nik zbrojowni w Krakowie, ul. św. Jana 16;
23. Józef Latała, urodz. 23. 3. 1904 w Krakowie, syn Marjan-
ny, student w Krakowie, ul. Grodzka 33;

wnieśli prośby o zezwolenie na zmianę nazwisk rodowych,
a mianowicie:

1. Bobek, na Daniewski, Zaniewski, Orański lub Wenecki;
2. Bobek, na Daniewski, Zaniewski, Orański lub Wenecki;
3. Dresner na Bier;
4. Goldmann na Klaffer;
5. Heller na Prizant;
6. Hujdus na Hadziński, Wolski lub Radwański;
7. Kosek na Alpiński, Zasielski lub Jasmiński;
8. Kreps na Brod;
9. Mazgaj na Maroński lub Marowski;
10. Michalski na Włodek;
11. Nędza na Nędzowski;
12. Nicpoń na Nipocki;
13. Okulski na Kozak;
14. Osioł na Dyszczyński, Zagrodzki lub Leonowicz;
15. Peterfreund na Landau;
16. Pyzda na Pyszyński;
17. Radłowski na Senft;
18. Siatka na Białobrzęski, Siemieński lub Stopnicki;
19. Syna na Denn;
20. Szatan na Budka lub Budkowski;
21. Szatan na Budka lub Budkowski;
22. Zwoliński na Grzymalski;
23. Latała na Lauer.

Powyzsze prośby podaje do powszechnej wiadomości
z nadmienieniem, że w myśl art. 4 ustawy, z 24. 10. 1919 (Dz.
U. R. P. nr. 88, poz. 478) w brzmieniu ustalonym w § 1 rozp.
minist. z 11. 10. 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 93, poz. 828), wolno
w przeciągu 90 dni od dnia ogłoszenia niniejszego obwieszc-
zenia w Monitorze Polskim zgłosić do Urzędu Wojewódz-
kiego sprzeciw w przedmiocie zamierzonej zmian nazwisk.
Do sprzeciwu należy dołączyć metrykę urodzenia lub
inne dowody, wykazujące prawo osoby wnoszącej sprzeciw,
do używania nazwiska, o które chodzi.

K r a k ó w, dnia 2 stycznia 1930 r.

Wojewoda.

Walne Zgromadzenie

likwidacyjne członków Spółdzielczego Stowarzyszenia
Mieszkaniowego Urzędników P. K. O. w Poznaniu

odbędzie się

dnia 30 stycznia rb., o godz. 17, w gmachu P. K. O.
z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego.
2. Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zebrania.
3. Sprawozdanie Zarządu.
4. Wniosek Komisji Rewizyjnej co do udzielenia abso-
lutorjum. zw 21314
5. Wniosek o przejście w stan likwidacji.
6. Wybór likwidatorów.
7. Sprawa konwersji pożyczki B-ku Gospodarstwa Kra-
jowego.
8. Wolne wnioski.

Rada Nadzorcza.

UCHWAŁA. Odmawia się wnioskowi **Hersza Borsztejna**, właściciela firmy „Wefna” w Poznaniu, ul. Woźna 10, o udzielenie **odroczenia wypłat na jego koszt**. Poznań, dnia 11 stycznia 1930 r. Sąd Grodzki 2a. nw 6387

7. N. a 16/29.

UCHWAŁA

Firmie **Drogerja Wiktorja w Kruszwicy**, Rynek 14, właściciel **Wiktor Nowicki w Kruszwicy**, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy po myśli rozporz. Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 6. 3. 1928 (Dz. U. nr. 27, poz. 244). Nadzorcą sądowym mianuje się zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych **Włodzisława Kolodziejaka** z Inowrocławia. nw 6388

Inowrocław, dnia 11 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki

Przy **Miejskim Gimnazjum koedukacyjnym typu humanistycznego w pow. mieście Ostrzeszowie** (Wlkp.), wakujaż zaraz posady

NAUCZYCIELI

języków: łacińskiego dla klas od IV—VIII włącznie i polskiego dla klas od I—VI włącznie.

Wynagrodzenie stosownie do norm państwowych z dodatkiem komunalnym według umowy. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu i odpisu świadectw, przyjmuje do 1 lutego 1930 r.

Ostrzeszów, 16 stycznia 1930 r.

Magistrat miasta Ostrzeszowa.

UCHWAŁA. Na wniosek Firmy **Centrala Odzieży, Roman Tilgner, Sp. z o. o. w Poznaniu**, ul. Wodna 27, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od dnia 13 stycznia 1930 do 13 kwietnia 1930. Nadzorcą sądowym mianuje się adwokata **Bogdańskiego** w Poznaniu, Pl. Wolności 3. Poznań, dnia 13 stycznia 1930. Sąd Grodzki IIa. nw 6386

Na podstawie uchwały IX. Zwyczajnego Walnego Zebrania, z dnia 8 stycznia 1930 r., **wypłacamy za rok obrachunkowy 1928/29 dywidendę** w wysokości zł 2,50 od 1 akcji, za oddaniem kuponu nr. 9, w kasie głównej naszej Spółki w Poznaniu, przy ul. Cieszkowskiego 5, codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 8—13.

AKWA WIT

Rektyfikacja Okowity i Fabryka Chemiczna

Pw 8475-3,117

Spółka Akcyjna.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 18 stycznia r. b., o godz. 11 przy ul. Górna Wilda 134, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

większej ilości desek, blochów dębowych, 14 biur, szafy żelaznej i 4 maszyn do pisania.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 15 stycznia 1930 r.

Magistrat XIII/4.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE**Naręczonym**

pierścionki, obrączki ślubne, szczyro złote i zegarki ręczne poleca **Chwikowski**, Poznań, św. Marcin 40. zdw 91404

Sypialnię

debową z powodu nieodebrania 300 zł. tanio sprzeda. **Stolarnia**, Szyperska 3. zdw 91072

Indyjska

trawę skubaną poleca **Teofil Szlagowicz**, Poznań, Tama Garbarska 25/28, telefon 27-11. zdw 90546

Segregatory

„Rekord” — poleca **Kartonaż**, Dąbrowskiego 48, telefon 7468. zdw 89792

Restauracja

kawiarnia centrum Poznania, cena 8000 sprzed. „**Krakus**”, Poczta 30. zdw 91057

Meble

najtaniej za gotówkę, na raty poleca **Kalkus**, Wrocławska 19. zdw 87245

Sprzedam

skład białawców, konfekcji i galanterji z mieszkaniem na prowinji z powodu zmian rodzinnych za cenę 50000 zł. Obrót stwierdzony urzędowo za 28 rok 270.000 zł. Zgłoszenia: **Krzesiński**, Piekary 8. zdw 90959

Z powodu

wyjazdu zagranicę jest do sprzedania dobrze zaprowadzona fabryka, artykuły do codziennej potrzeby, egzystująca od 10 lat bez konkurencji w Poznaniu za 40 tys. zł. Adres wskaże **Kurjer** zdw 90958

Realność

z kompletnym urządzeniem składowym, nadająca się na każde przedsiębiorstwo z ogrodem owocowym, 7 mórg roli, około 1/2 mórg łąk, stajnie, stodoły, 8-pokojowe mieszkanie w dobrym położeniu w Gorznie pow. Brodnica stacja Radoszki natychmiast do sprzedania lub wydzierżawienia. T. Mazdziński, Inowrocław, ulica Solankowa 33. zdw 91435

Skład

3-pokojowe mieszkanie, przy rynku z urządzeniem, dzierżawa 125 zł. zaraz sprzedam za 1500 zł. Zgłoszenia **Bazar Amerykański**, Nakło. zdw 91439

Sprzedam

dom z ogrodem w Poznaniu. Cena 45000 zł. Adres **Kurjer** zdw 91525

Skład

kolonialny dwa pokoje sprzedam. Adres: **Jeżyce**, ul. Żółwia 7. zdw 91526

Gramofony

i płyty poleca **Brzdękowski i Ska**, Aleje Marcinkowskiego 8 na I. piętrze. Wymiana starych płyt, naprawa mechanizmów, tel. 4051. zdw 89723

Planino

Ibach Berlin 3200, **Ratajczaka** 17, II. front. zdw 89860

Hotel

„Dom Polski” z kinem z przyległą kamienicą czynszowa i z placami budowlanymi w mieście powiatowym gimn. wojsko dwa kina na miejscu, dalej „Ogród zamkowy” z restauracją, scena i duża sala krzyżystnie na sprzedaż, wskutek likwidacji spółdzielni. Oferty składać należy u likwidatora **A. Kralewskiego** w Świeciu n/Wisła. zdw 90012

Majątek

700 mórg zamienie na kamienicę z dopłatą 40—50 tys. **Piast**, św. Marcin 47. zdw 90648

Kompletne

urządzenie skład kolonialnego z powodu likwidacji zaraz tanio sprzedam. Adres **Kurjer** zdw 91527

Gospodarstwo

600 mórg, ziemia pszenno-buraczana, budynki w dobrym stanie, inwentarz żywy i martwy kompletny, blisko Poznania. Cena 300 000 zł. Wpłaty 130 000 zł. Zgłoszenia: **Spółdzielnia Osadnicza**, Poznań, św. Marcin 49. zdw 91457

Gospodarstwa

zamienie na kamienicę różnej wielkości. **Piast**, św. Marcin 47. zdw 90649

Folwark

944 mórg pszenno-buraczanej ziemi, bonitacja 3.75 mk., blisko Gniezna, z żywym i martwym inwentarzem oraz wszelkimi pasami zboża i paszy. Cena 450 tysięcy zł. Wpłaty 200 000 zł. Na odpowiedź załączyć znaczek. Zgłoszenia: **Spółdzielnia Osadnicza**, Poznań, św. Marcin 49. zdw 91459

Resztówka

720 mórg, ziemia pszenna, żywe i martwe inwentarze kompletne, światło elektryczne, wodociąg i kanalizacja, dwór o 12 pokojach z komfortem, blisko miasta przy szosie. Cena 400 000, wpłaty 150 tysięcy zł. reszta hipoteka Państwowego Banku Rolnego z amortyzacją. Na odpowiedź znaczek. **Spółdzielnia Osadnicza**, Poznań, św. Marcin 49. zdw 91469

Tanio

sprzedam parcelę 1000 m², 15 minut od placu Wolności. Oferty **Kurjer** zdw 91466

Gospodarstwa

10—140 mórg na sprzedaż. **Piast**, św. Marcin 47. zdw 90650

Majątek

450 mórg kompletny inwentarz, na sprzedaż. **Pomorzanie**, wpłaty 200 tys., 300 mórg bonitacji 6 mk., żywy i martwy inwentarz, wpłaty 150 tys. **Piast**, św. Marcin 47. zdw 90651

Maszyny do szycia

wielki wybór, niskie ceny, dogodnie warunki spłaty. „**Titania**”, T. z o. p., Poznań, ul. Gwarna 15. Pw 8626.3.35

Oliwa pyłochłonna

Universum na podłogi surowe chroni pluća i desinfekuje! Zapach balsamiczny! kg. 1.20. **Drogerja Universum**, Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 38. Pw 7343-46.196

Bufet

czarny debowy, salonowe lustro, lampy gazowa, willk rasowy, 8 miesięczny na sprzedaż. **Górna Wilda** 31, I. prawo. zdw 91510

Sypialnię

debową z powodu nieodebrania, 300 zł. taniej sprzeda. **Stolarnia**, Szyperska 3. zdw 91072

Folwark

300 mórg ziemi buraczanej, 50 mórg lasu, willa nowa 12 pokoi, budynki masywne, 30 sztuk bydła, 50 świń, 12 koni, 50 owiec, martwy inwentarz kompletny, — cena handlowa 160 000 zł., wpłaty 80 000, kościół, szkoła w miejscu, sprzedaż z powodu choroby. Zgłoszenia przyjmuje **Banaszak**, Poznań, ul. Słowackiego 10, dom ogroduowy. zdw 91481

Skład

urządzeniem mieszkaniem 5000. Zgłoszenia — **Szczepański**, św. Marcin 15, I. prawo. zdw 91491

Kilimy

artystyczne poleca **pracownia Kalksteinowej**, Wierzbice 13. zdw 91495

Młyn

wodny z gospodarstwem sprzedam tanio. Oferty **Kurjer** zdw 91496

Frakowe

ubranie i czarny płaszcz zimowy dobrze utrzymane tanio sprzedam. Zgłoszenia **Cieszkowskiego** 71., godz. 6—8. zdw 91540

Skład

blawatów, urządzeniem, towarami lub bez, nadaje się na każdą branżę, miasto powiatowe, cena 4 000, w tem rok dzierżawa zapłacona, sprzedam. **Strabel**, Poznań, Wierzbice 43. zdw 91501

Willa

7 pokoi 55 000, wpłaty 25 000. Willa 5 pokoi, morga ogrodu 22 000, wpłaty 14 000. **Tomczak**, Poznań, św. Marcin 55, II. piętro. zdw 91470

Rower

meski 90 zł. Skryta 11, parter, prawo. zdw 91521

Salon fryzjerski

w centrum Zakopanego okazjnie sprzedaż z powodu wyjazdu właściciela — **Biuro Kubińskiego**, Zakopane. zdw 91240

Piekarnia

z składem, mieszkaniem, bardzo dobrze prosperująca tanio na sprzedaż. Adres wskaże **Kurjer** zdw 91242

Konia

na biegach jak nowy bardzo tanio sprzedam. Zgłoszenia: **Wodna** 10, II. pr. lewo. zdw 91243

Sukienka

nowa, balowa, różowa, georget, tania. **Wierzbice** 59, parter, prawo. zdw 91258

Skład

kolonialny mieszkanie Poznaniu 3000. **Centrala** św. Marcin 78. zdw 91397

W Gdyni

sprzedam parcelę pod budowę. Zgłoszenia **Kurjer** zdw 91288

Kasę National

na 4 eksp. w dobrym stanie — sprzedam tylko za gotówkę za cenę 4 tysiące złotych. Zgłoszenia do **Kurjera** Poznańskiego zdw 97302

Ładna

młoda para siwów pięcioletnich zaraz na sprzedaż. **Górna Wilda** 111, **Karpiński**. zdw 91320

Sprzedam

drożkę samochodową 6 osobową „**Limuzyna**”, stała koncesja. — Gdzie? wskaże **Kurjer** zdw 91335

Piękne

2 koldry nowe atlasowe okazjnie sprzedam. **Aleje Marcinkowskiego** 11, wejście 7, II. lewo. zdw 91338

Młyn wodny

15 mórg ziemi bardzo dobra okolica, powiat Konin 75 000, wpłaty 45 000, wymieniam na kamienicę właściciela **Walczyński**, Łakowa 7. zdw 89122

2 Singera

damskie i 1 kryta sprzeda. **Warsztat Mechaniczny**, Kraszewskiego 5. zdw 91422/23

Sprzedam

psa dobermana ostrego pod gwarancją. **Pawlakowa**, **Staroleka**, **Warownia** I. rw 8391-2

Gospodarstwo przy Poznaniu

78 mórg pszennej ziemi, 9 mórg łąk, budynki murowane, welbowane, dom 7 pokoi kuchnia, elektryczne światło w domu i chlewach, żywym i martwym inwentarzem, cena 30 000, wpłaty 20 000 sprzedam. **Nowak**, Poznań, G. Wilda 50, I. piętro. zdw 91383-4

Gospodarstwo

60 mórg buraczanej ziemi, budynki murowane welbowane pod dachówką, kompletnym żywym, martwym inwentarzem, położenie przy szosie, cena 30 000, wpłaty 18 000 reszta na 20 lat sprzedam. **Spieszne** zgłoszenia **Nowak**, Poznań, **Górna Wilda** 50, I. piętro. zdw 91379-80

Narzędzia

kowalsko-slusarskie rok używane zaraz na sprzedaż. **Slusarek**, skład żelaza, **Krzywin**, pow. **Kościan**. zdw 91513-4

Płaszcz

meskie i chłopców sprzedam bardzo tanio. **Wierzbice** 39a, wysoki parter, prawo. zdw 91498-9

Mleczarnię

dobrze zaprowadzoną sprzedam przy wpłacie 12—15 tys. Zgłoszenia do **Kurjera** Poznańskiego zdw 91342

Pies

niemiecka daga z rodowodem ostrą do sprzedania. Oferty do **Kurjera** Poznańskiego zdw 91346

Dom

nowy 4 ubikacje, ogród, stajnia, wolne mieszkanie 8500 sprzedam. **Kajut**, **Promno**, p. **Pobiedziska**. zdw 91351

Sypialnia

nowa, czeczotowa stylowa, duża, piękna rzecz okazjnie tanio do nabycia. Zgłoszenia **Kurjer** zdw 91269

Samochód

Landulet 6 osobowy oraz 2 zegary na taksy zaraz tanio na sprzedaż. **Kozłowski**, **Św. Roch** nr. 14. zdw 91393

Frak

z kamizelką w bardzo dobrym stanie sprzedam bardzo korzystnie. **Sontag**, **Śródka** I. śrw 82

Zakład

fryzjerski w pow. mieście, przy głównej ulicy do sprzedania. Cena 2 200 zł lub zamienie na podobny. Miejsce wolne obojętne. Zgłoszenia do **Kurjera** nw 7727

Bujak

etażerka do kwiatów sprzedam. **Szulcowska**, **Raczyńskich** 2. zdw 91431

Kolonjalka

dobrze prosperująca z towarami maglem, przyległym mieszkaniem sprzedam spiesznie z powodu wyjazdu. **Komorne** niskie. **Objęcie** 9.500. **Wskaże Strabel**, **Wierzbice** 43. zdw 91403

Duży

wózek dziecięcy sprzedam. **Fiebach**, **Skarbowska** 21. zdw 91440

5 KUPNA**Dom**

rentujący się przy wpłacie 15 tys. kupie. Oferty do **Kurjera** zdw 90954

Piekarnię

w dobrym położeniu kupie. — Oferty do **Kurjera** zdw 91291

Skład

kolonialny, delikat lub papieru w Poznaniu kupie. Zgłoszenia do **Kurjera** zdw 91311

Dykty

używane kupie. Zgłoszenia do **Kurjera** Poznańskiego zdw 91329

Skład

towarów kolonialnych lub kiosk z przyległym mieszkaniem kupie lub weźmie w dzierżawę. Oferty **Kurjer** zdw 91395

Kamienicę

kupie z wolnym mieszkaniem do 100 000 przy wpłacie 30 000. Oferty **Kurjer** zdw 91381

Willę

kupie wolne mieszkaniem, opis warunki proszę. Oferty **Kurjer** zdw 91382

Kupię

tokarnię używaną 1 1/2 metra. — **Slusarnia Golebi** 4a. rw 8394

Poszukuję

w śródmieściu skład wolnego. Oferty z podaniem czynszu **Kurjer** zdw 91451

Stare

dokumenty wojskowe z czasów **Stanisława Augusta**, nominacje itd. kupie. Zgłoszenia **Kurjer** zdw 91533

6 KAMIENICE**Sprzedamy**

2 piętrową kamienicę z ogrodem i budynkami gospodarczymi w Wolsztynie przy ul. **Gajewskich**, wolna od lokatorów **Majętność Wolsztyn**. dw 3832

Sprzedam

trzy domy na jednej h'pocie bardzo blisko **Starego Rynku**, dwa narożniki przy znaczniejszych ulicach. Dochód roczny dwadzieścia tysięcy złotych. — Wpłaty 80—100 000. Oferty **Kurjer** Poznański zdw 90940

Kamienicę

III. piętrową, 3 składy sprzedam przy wpłacie 70 000 zł. — **Czarnecki**, **Franciszka Ratajczaka** 13, parter. zdw 91124

Parcelę

5.800 m² przy ul. **Grudzieniec** — 6 zł kup. sprzedam. **Maciejewski**, **Dąbrowskiego** 88. zdw 91530

Kupię

kamienicę w Poznaniu, rentującą się, przy ruchliwej ulicy za cenę do 30 tysięcy zł., wpłaty 35 tysięcy zł. reszta według umowy. Zgłosz. do **Kurjera** z

Przyjemny
pokój, Focha 12. I. zdw 91 522

Lepszy
pokój panu zaraz Kanałowa 6.
part. prawo. zdw 91 362

Starszego
solidnego pana wspólnie. Koper-
nika 6. III. prawo. zdw 91 363

Pokój
próby lub częściowo umeblowa-
ny wynajm. przy ulicy Grun-
waldzkiej. Zgłoszenia Kurjer
zdw 91 368

Pokój
z dobrem utrzymaniem dla 2 in-
teligentnych panien lub panów.
wojny od 1. 2. cena 150 zł. Strze-
lecka 12. III. otr. lewo. zdw 91 373

Pokój
zaz. do wynajęcia. Jeżycka 43.
II. prawo. zdw 91 352

Elegancka
sympialna niekrepująca przyjezd-
ny małżeństwu wynajm. od 1
lutego (centrum). Adres Kurjer
zdw 91 355

Pokój
umeblowany Frynkowski, ulica
Patrona Jackowskiego 29. III.
lewo. zdw 91 358

Wspólny
pokój studentów zaraz. Wier-
zbice 37. part. lewo. zdw 91 359

Pokój
dwie lub trzy osoby. Matejki 45.
II. lewo. zdw 91 410

Pokoje umeblowane
polec. „Informator”. Ratajczaka
15. Pasaz. zdw 91 455

Elegancki
pokój dla pana. Zielona 3. I.
prawo. zdw 91 454

Umeblowany
ciepły 1-2 osób. od 1. elektrycz-
ność. Emilii Szczanieckiej 1. w-
soki part. prawo. zdw 91 386

Sypialnię, gabinet
dla pana lub pani elegancko ume-
blowany w centrum. elektrycz-
ność światło. Adres wskaże Kurjer
zdw 90 808

Śródmieście
dwa umeblowane trzem intelli-
gentnym panom. śniadania, obia-
dy. Strzałowa 9. I. zdw 91 411

Pokój
czysty, słoneczny, duży dla lep-
szego pana zaraz lub 1. 2. 30. —
Ul. Woźna 9. III. lewo. zdw 91 412

Do wynajęcia
pokój dla 1-3 osób z utrzyma-
niem, kuchnia małopolska. Poi-
na 16. part. lewo. zdw 91 414

Elegancka
sympialna zaraz. Patschowska.
Podgórną 13. zdw 91 417

Pokój
ładny, czysty, frontowy, elek-
tryczność dla 1 lub 2. Kaczmar-
kowa, ul. Wielka 17. zdw 91 420

Umeblowany
pokój. Plac Bernardyński 2. II.
lewo. zdw 91 407

Pokoje
dla małżeństwa, panów, pań po-
leca Czarnecki, Ratajczaka 13.
zdw 91 444

Umeblowany
pokój dla 2 panów od 1 lutego.
Św. Marcin 32, front. II. prawo.
zdw 91 421

Pokój
umeblowany, wspólny dla panów
lub studentek ewentl. z utrzyma-
niem. Niegolewskich 16. IV. p.
zdw 91 428

Pokój
słoneczny 1-2 panom wynajm.
Dominikańska 7. III. prawo.
rw 8 390

Pokój
zaz. do wynajęcia. Podgórną
7. I. zdw 91 472

Pokój
do wynajęcia, tylko dla pana. —
Zgłoszenia Ruskowski, Młyńska
nr. 3. I. prawo. zdw 91 487

Pokój
umeblowany duży, elektryczność
obiady. Wierzbice 13. part.
prawo. zdw 91 494

Pokoik
niekrepujący wolny. Wałkowiak.
Ciesława 8. zdw 91 500

Pokój
z klatki schodowej elektryczność,
wolny zaraz. Patr. Jackowskiego
19. IV. prawo. zdw 91 479

Pokój
dwuosobowy śniadek 9. II.
zdw 91 515

Pokój
frontowy świeżo remonowany. —
dobrze umeblowany wolny. Sta-
szka 8 II. prawo. zdw 91 304

12 SZUKA POKOJU

Panienska
solidna spokojna poszukuje czy-
stego pokoju w uczciwym domu.
Oferty Kurjer zdw 91 156

Poszukuje
od 1. 2. 30 pokoju jasnego sło-
necznego z elektrycznością, wy-
kwintnie urządzonego z śniada-
niem i obiadem tylko w śródmie-
ściu. Oferty Kurjer zdw 91 227

1-2
pokoje do wynajęcia Adres Ku-
rjer Poznański zdw 91 171

Seminarzystka
poszukuje od 1. 2. pokoju. Oferty
wraz z podaniem ceny proszę
składać do Kurjera zdw 91 250

Urzędnicza
szuka pokoju do 35 zł. Oferty do
Kurjera zdw 91 353

Bezdzietne
starsze, solidne małżeństwo, z
własną pościelą szuka pokoju do
brze umeblowanego, z czesio-
wym utrzymaniem, kuchnią i tele-
fonem, nie wysoko, w okolicy ul.
Mickiewicza. Zwierzyńckiej. —
Jasnej. Oferty Kurjer
zdw 91 267

Składu
obszernego możliwie o 2 oknach
wystawowych z urządzeniem lub
bez w rynku, z przytępiem 5-6
pokojami i kuchnią, wjazd, sklep
podwórze, spichlerz w większym
miejscu powiatowym celem dzier-
żawy od 1. 4. rb. lub zaraz po
szukuje. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 90 018

Dzierżawy
20-30 morgowego gospodarstwa
z dobrą ziemią blisko Poznania
poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 91 305

Ogrodnictwo
10 mórg wraz z mieszkaniem za-
raz do wydzierżawienia. Byd-
goszcz. Piotra Skarży 8. Kliche.
zdw 90 910

Krawcowa
szyjąca w domu szuka pokoju
zaz. lub później w śródmieściu.
Oferty Kurjer zdw 91 265

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju z
utrzymaniem kuchni w śródmieściu
Oferty Kurjer zdw 91 268

Zupełnie
niekrepujący pokój z osobnym
wejściem w śródmieściu. Oferty
Kurjer zdw 91 282

Pani
dwójkiem dzieci wieku szkolnym
szuka pokoju, czystego, słonecz-
nego z utrzymaniem, kuchnią, śró-
dmieście. Oferty Kurjer
zdw 91 292

Niekrepującego
pokoju z osobnym wejściem po-
szukuje zaraz. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 91 300

Pokoju
niekrepującego małego poszukuje
pani na stałe posadzie. Zgłosze-
nia ceną Kurjer zdw 91 301

Szukam
pokoiku ewentl. utrzymaniem.
okolica Stary Rynek. Oferty Ku-
rjer zdw 91 307

Pokoju
z utrzymaniem dla studenta
szkoły budowl. poszukuje. Zgło-
szenia Kurjer zdw 91 315

Poszukuje
s'ę pokoju na biuro, sekretariat
Oferty proszę skierować pod
adres: Sekretariat Zw. Denty-
stów. Poznań. Plac Sapieżyński
4. II. p. telefon 20-25. zdw 91 333

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje pokoju odrębnego, nie-
krepującego z utrzymaniem, kuchnią
łazienką, najchętniej wprost od
gospodarza. Zgłoszenia Poznań-
ski Autoskład. 27 Grudnia 15.
zdw 91 336

Małżeństwo
bezdzietne bardzo spokojne oboje
pracy, poszukują skromnego po-
koju bez pościeli z utrzymaniem
kuchni od 1. 2. 30. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 91 413

Studentka
zamieszkała z dobru domu poszu-
kuje zaraz pokoju z całkowitem
utrzymaniem. Obiady dietetyczne
Najchętniej w okolicy Uniwers.
Oferty Kurjer zdw 91 416

Niekrepujący
pokój dla kawalera, niedaleko ga-
zowni. poszukujący. Zgłoszenia
Kurjer zdw 91 417

Pokoju
2 panów, śródmieście, cena. Zgło-
szenia Kurjer zdw 8 400

Pokoju
na biuro, możliwe part. tele-
fon. w śródmieściu poszukuje. —
Oferty Kurjer zdw 91 482

Eleganckiej
sympialni, gabinetu poszukuje in-
teligentny ziemianin u osoby sa-
motnej. Oferty Kurjer
zdw 91 528

Łazienkę
obszerną do wyłącznej dyspozy-
cji z elektr. Zgłoszenia Kurjer
zdw 91 507

12 LOKALE

Pokoje
na biura poleca Piast, św. Mar-
cin 47. zdw 90 063

14 DZIERŻAWY

Składów
poszukuje dla dobrych reflektan-
tów. Piast, św. Marcin 47.
zdw 90 742

Hotel
restauracja i winiarnia wraz z
salą i pełną koncesją, jedyny na
miejscu do odstąpienia. Do ob-
jęcia potrzeba 8 10 000. Oferty
do Kurjera jw 3 251

Pies
młody boks, złoty maści, zaginął
11 b. m. Upraszam oddać za wy-
nagrodzeniem. Dolna Wilda 10.
zdw 91 465

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F Tar-
kowska plac Wolności 11 (pod
filarami) Pw 4941

Krawcowa
z Warszawy wykonuje suknie
wykwintnie i najskromniejsze.
przeróbki po cenach przystęp-
nych. Dąbrowskiego 63. Heins-
owa. zdw 91 279

Dwaj Górnolazacy
lat 23-24 pragną nawiązać ko-
respondencję z panienkami do
lat 22 w celu matrymonialnym.
Oferty Kurjer zdw 91 432

Panna
lat 20, przystojna blondynka, z
powodu braku znajomości poszu-
kuje panów myślących poważnie
i stałej posadzie. Cel matrymo-
nialny. Oferty Kurjer
zdw 91 331

Wdowa
lat 39, poważnie myśląca, blond-
dynka poszukuje panów również
myślących poważnie i na stałej
posadzie. Oferty Kurjer
zdw 91 332

Kupiec
kawaler, lat 28, posiadający do-
brze prosperujący skład kolon-
jalny i delikatesów na prowincji
szuka znajomości pań w celu
matrymonialnym. Majątek dla
powiększenia składu pożądany.
Zgłoszenia z fotografią Kurjer
zdw 91 434

Panna
inteligentna, posiadająca 10 ty-
sięcy zł. znająca wiejskie i mie-
skie gospodarstwo, pozna pana
inteligentnego, przystojnego i
eleganckiego celem zaimprowiza-
cji. — Cenie idealne serce. Panowie
od lat 30 na dobru stanowisku
lub posiadający jakiegokolwiek
realności, albo odpowiednia go-
tówkę racza się zgłosić o ile mo-
żliwie z fotografią, która natych-
miast zwracam do Kurjera
zdw 91 443

2 NAUKA

Kury stenografji
pisanie na maszynach Kantaka
1 II. pietro zdw 89 328

Szkoła tańców
Antoszewskiego
Zielona 3 Pw 8354-2 29

Tani kurs tańców
półroczniemiejszy 20 zł. Onali-
ski Mielżyńskiego 1. II. 6.30-9.
zdw 90 762

Tańców
rekordowa szybkość
przed balem 1 lekcja 3 tańce
wyucza prof. Wituszkowski.
Skarbowa 14 Pw 8 356-2 129

Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29
Pw 8342 1.13

Udziałam
języka niemieckiego. Adres Ku-
rjer zdw 91 025

Taniec najnowszy
Sześć - ósmych
wyuczenia w jednej lekcji. Vala
Jennings. Ratajczaka 29. III.
dw 3 898

Polonais parlant
excellent français cherché pour
conversation par propriétaire
agricole. 4-2-4 mois environs.
Offres avec conditions adresser
à „Par”. Poznań, rue Al. Mar-
cinowskiego 11. sous Chiffre
53.81. Pw 8 600-53.81

Vala Jennings
przyjmuje wpisy do nowo orga-
nizujących się zespołów Tańce
najnowsze Lekcje prywatne Ra-
tajczaka 29. III. dw 3 886

Poszukuje
rodowitej Francuzki dla konwer-
sacji francuskiej. Zgłoszenia z
warunkami Kurjer zdw 91 272

Fotografistka
pragnie się wyuczyć jako labo-
rantka przy roztępieniu. Oferty
Kurjer zdw 91 326

Korepetycyj
w zakresie sześciu klas gimn.
udziałam. Oferty Kurjer
zdw 91 344

Która
studentka z W. S. H. udzieli
lekcyj. Oferty do Kurjera
zdw 91 441

Student
W. H. S. poszukuje konwersacji
niemieckiego. Oferty Kurjer
zdw 91 524

Kursy stenografji
pisanie na maszynach Kantaka
1 II. pietro. zdw 89 328

25 MUZYKA

W zamian
lekcyj gry na fortepianie zajme
się kilka godzin dziennie dziećmi
pomoc w lekcjach Oferty Kurjer
zdw 91 248

Pianino
krzyżowe na dnie lub miesiąc
do wynajęcia. Dybalski. Górna
Wilda 15. zdw 91 327

Lekcyj
na fortepianie, niekrepująco star-
szym początkującym udziałam.
Aleje Marcinkowskiego 11 wci-
ście 7. II. lewo. zdw 91 337

Dzielną
młodą pianistkę do wieczorowego
koncertowania w kawiarni po-
szukuje. Zgłoszenia Kurjer
zdw 91 446

Rutynowany
skrzypek oblatz (jazztrabka)
wolny od 1. II. Zgłoszenia Eka-
puztura Kurjera Poznańskiego
Gdynia pod Skrzypek. nw 7 754

Poszukuje
od 25. 1. 30 jazzbandzisty do
pierwszorzędnej lokalności (Toruń).
Łaskawe zgłoszenia Kowalski u
p. Mzrowicza, Toruń, ul. Koper-
nika 21. zdw 91 477

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych
Jankowska Stary Rynek 48. II
zdw 90 453

Bilansista
ustawia bilanse
także na prowincji. Oferty Ku-
rjer zdw 90 920

Kto
robi siatki (filet) na zamówienie?
Oferty z podaniem ceny do Ku-
rjera zdw 91 169

Do Gdańska
wyjeżdżam przyjmie zgłoszenia. —
Oferty Kurjer zdw 91 235

Maskowe
kostiumy oryginalne nowe wy-
pożyczam Olszańska 38. Mar-
cin 38. dom boczny. prawo III
pietro. zdw 90 154

Oddam
dziewczynkę 2 1/2 roku zdrową.
ładną za własne Adres Kurjer
zdw 91 286

Piękne
kostiumy maskowe
„Feminy” Fredy 3 wyróżniała
się na każdym balu. zdw 91 082

Przyjmę
subskrypcję w mieście prowincji.
z sprzedaży losów Polskiej Lo-
terji Państwowej Oferty z po-
daniem warunków do Kurjera
Poznańskiego zdw 91 303

Piękne kostiumy
oraz suknie balowe wypożyczam
Salon Mód „Zofia”. Bukowska
nr. 3. II. pietro. zdw 91 400

Młodsza
księżkowna z praktyką poszukuje
posady. Oferty Kurjer rw 8 398

Udziałam
lekcyj robót ręcznych. Młyńska
3. drugie lewo. zdw 91 485

Przyjmuję
bieliznę do okrotkowego szycia.
Piekary 24. III. pietro. zdw 91 518

23 OŻENKI

Urzędnik
emerytowany 5 rangi 50 lat. 10
tys. własnego majątku, później
wiecej pragnie poznać miłą i dy-
stygowaną wdowę, pannę lub
rozwidkę, bezwarunkowo z mi-
łem dzieckiem, nie niż 8 lat. Cel
matrymonialny, ewentl. adopcja.
Oferty z fotografią do Ku-
rjera zdw 90 607

Brunet
kawaler lat 27 inteligentny, ci-
chego charakteru na stałym po-
ważnym stanowisku pragnie po-
znać pannę do lat 27 celem ożen-
ku. Pożądany niekonieczny lecz do-
broć serca, pożądany. Oferty
możliwie z fotografią Orodownik
zdw 90 572

Wdowa
inteligentna, lat 34, współwłaści-
cielka przedsiębiorstwa w Pozna-
niu, szuka męża kupca trzeźwego
z znajomością chemii z małą go-
tówką do przejęcia tegoż przed-
siębiorstwa. Oferty Kurjer
zdw 91 163

Kawaler
lat 28, dobrze usytuowany bo-
siedzący 10 tys. zł. z braku zna-
jomości pragnie poznać stosowną
pannę. Zupelna dyskrekcja swrot
fotografji zapewnia słowem ho-
noru. Oferty Kurjer zdw 86 792

Bratniej
duższy — człowieka szlachetnego
szuka starsza inteligentna wdowa
Cel matrymonialny. Oferty
Kurjer zdw 91 323

Inteligenta
pana z lepszej sfery któremu nie
zależy na majątku, pragnie po-
znać przystojną pannę, brunetka,
(oczy niebieskie) lat 26, sgrabną,
wykatalconą muzykalną. Cel
matrymonialny. Oferty „Par”.
Bydgoszcz. Dworcowa 72, pod
„Dobra dziewczynka”.
Pw 8 734-81.30

Wydzierżawę
restaurację z mieszkaniem, kon-
cesją zapewnioną na bardzo do-
godnych warunkach, w rynku w
mniejszym miasteczku, najlep-
sza restauracja w miejscu. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
pod nr 7726

Majątek
700 mórg wydzierżawie na Po-
morsku, do objęcia 50 tys. Piast.
św. Marcin 47. zdw 90 647

Skład
w jednym lub więcej pokojami w
miejście w rynku od kwietnia r.b.
do wydzierżawienia. Nadaje się
na każdą branżę. — Zgłoszenia
Kurjer zdw 91 433

Skład
nada się na kolonialkę, piekar-
nię lub inne, do wynajęcia. Hil-
ger Gniezno Mieczysława 22.
nw 7 731

Dzierżawa
200 mórg pszenno-buracz. w
najwyższej kulturze, bonit. 4
mk. 1 km. od miasta powiato-
wego, budynki w najlepszym stan-
ie. Inwentarz żywy i martwy
15 tys. klas. Dochód z obory 15
tys. klas. miesięcznie. Oświetlenie
elektryczne. Obiecie 50 000 zł. Na
odpowiedź założyć znaczek. —
Zgłoszenia: Spółdzielnia Osadni-
cza, Poznań, św. Marcin 49.
zdw 91 458

Na biura
trzy pokoje próżne pierwsze
pietro przy św. Marcinie wy-
dzierżawie. Zgłoszenia Tabat.
św. Marcin 11. zdw 91 529

Dzierżawa
107 mórg pszenno-buraczanej zje-
m. okolica I klasy, ziemia. Jed-
en plan, zabudowania prima.
dzierżawa na 10 lat, obiecie in-
wentarzu, zapasów 17 000, z mor-
gi 2 centary, wskaże Strabel,
Poznań, Wierzbice 43.
zdw 91 502

15 UZDROWISKA

Krynica
Pensjonat „Flora”. Klepurowej.
obok nowych łazienek, pokoje
słoneczne, kaloryfery ciepła wo-
da bieżąca, wikt pierwszorzędny,
dziennie 15 złotych. dw 8 891

Zakopane
Pensjonat „Ziemianki”. Bulwar
Słowackiego, poleca komfortowe
pokoje centralne ogrzewanie, bie-
żąca ciepła i zimna woda. Wy-
kwintna domowa kuchnia, ceny
przystępne. Tel. 515. nw 7 669

Żeglęstów - Zdrój
poczta loco, obok Krynicy, ka-
piele mineralne kwasu węglowego.
Pensjonat „Warszawianka”.
w centrum Zakładu z nowoczes-
nym komfortem poleca pokoje z
opalem i całodziennym utrzyma-
niem po 12 zł dziennie. nw 7 617

16 OSOBISTE

Osobie
umieszczającej w wydaniu
wczorajszym w rubryce osobiste
wzmiankę o zareczynach na-
szych, radzimy pilnować własne-
go nosa i nie interesować się
zbytino sprawami osobistymi
trzech osób. — Janina Sobko-
wiakówna, Bernard Szeler.
zdw 91 402

2. ZGUBY

Zgubiono
portfel z 50 zł dyplomem szofer-
skim, dowodem osobistym i inne-
mi dokumentami na nazwisko
Józef Klein, sierżant straży og-
niowej. Upraszam o zwrot docu-
mentów. Zórawia 19. I. pietro.
zdw 91 2767

Unieważnia
się zgubione księżeczki oszczęd-
nościowe Polskiego Banku Han-
dlowego nr. 8449 (403 Oddział To-
ruń) na nazwisko Aniela Kecka
i nr. 8450 (405 Oddział Toruń)
na nazwisko Władysław Kecki.
zdw 91 311

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej rzetelnie cenie
drobnych

Rutynowana
księżkowna kilkoletnia praktyka,
znająca język polski, niemiecki,
poszukuje posady. — Zgłoszenia
Kurjer zdw 90 487

Fryzjerka
starsza dzielna szuka pracy za-
raz Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 90 494

Maszynistka
młoda wzgl. biuralistka poszukuje
posady. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 90 535

Panienska
z lepszej rodziny (sierota) poszu-
kuje posady jako ekspedientka,
brunetka obojętna. Łaskawe zgło-
szenia do Kurjera Pozn. pod
zdw 91 080

Dekorator
ekspedjent z kursem w Berli-
nie, prima referencje, zmiany po-
sady. Zgłoszenia Kurjer dw 3864

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 90 973

Dentysta
technik samodzielny w pracach
technicznych oraz początkujący
asystent szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 90 985

Uczciwy
robotnik-woźnica obecnie wedli-
niarz wożący na delikatosty i
soki, zmieni od 1. II. posadę.
Miejscowość i zajęcie obojętne.
Łaskawe szczegółowe oferty Ku-
rjer zdw 91 183

Gospodyni
kucharka zmieni posadę od 1 lu-
tego. Najchętniej na probostwo
wiejskie. Oferty Kurjer
zdw 90 836

Panna
służąca lat 29 uczciwa, sumien-
na, która była także do dzieci i
szyciem i cerowaniem pragnie
zmienić posadę od 1. 2. do dzieci
lub pielęgnowania chorej osoby.
Oferty do Kurjera pod zdw 90 836

Dziewczyna
lat 17, poszukuje posady do dzie-
ci od 1. 2. Świadek 2 1/2 roku.
Oferty Kurjer zdw 90 927

Poszukuje
pracy w charakterze księżkowno-
go-bilansisty w godzinach wie-
czornych. Zgłoszenia Kurjer
zdw 90 929

Gospodyni
kucharka znająca dobra kochanie
pieczenie różnych ciast, chów
drobiu poszukuje posady we dwo-
rze. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 90 934

Nauczycielka
wychowawczyni z kilkoletnią
praktyką władająca obcemi je-
zykami poszukuje posady zaraz.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 90 950

Prasowaczka
szuka pracy poza dom. Oferty
Kurjer zdw 90 996

Prasowaczka
czysto i tanio prasująca szuka
pracy. Dybalska, Piekary
25, part. podwórze, pralnia.
zdw 91 166

Zastępstwo
lub inną posadę, przyjmie młody
samotny mężczyzna. Kurjer
zdw 91 536

Prosi
o posadę woźnego, portjera, lub
inne zajęcie, kawaler, zamie-
scowy, były powstaniec podofi-
cer. Kurjer zdw 91 537

Biuralistka
poszukuje posady. Zgłoszenia
Kurjer zdw 91 541

Stolarz
szuka pracy, własne narzędzia
stolarskie. Zgodzi się na każdą
pracę lub za stróża. Adres Ku-
rjer zdw 91 146

Szukam
posady do fabryki do polerowa-
nia. Oferty Kurjer zdw 91 504

Ogrodnik
zakłada ogrody oraz wykonuje
wszelkie prace wchodzące w za-
kres ogrodnictwa. Zgłoszenia Fr.
Nowak, Mickiewicza 19. II. otr.
zdw 91 508

Dzielną
ekspedientką z branży cukierni-
czo-piekarskiej lat 22. 7 lat prak-
tyki. poszukuje zaraz tylko
pierwszorzędnej firmy. Oferty
Kurjer zdw 91 509

Posługaczka
zafana szuka posady całodzi-
ennej. Oferty Kurjer zdw 91 505

Kucharka
samodzielna szuka posady do
dwójki osób od 1. 2. Oferty Ku-
rjer zdw 91 512

Kuchmistrzyni
zawodowa poszukuje posady w
restauracji lub lepszym domu
bez spania. Zgłoszenia Kurjer
zdw 91 289

Rybak
samotny poszukuje posady do
dworu jako rybak i połowy Oferty
Kurjer zdw 91 290

Panienska
jako biuletowa poszukuje posady
zaz. Oferty Kurjer zdw 91 293

Samochód
Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S A w Poznaniu, św. Marcin 70
Nr. 16 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Samoloty wśród nocnych ciemności
z ilustracjami

ZAJĄCEz ostatniego polowania bez skórki **zł 8,50**

poleca Najstarszy dom delikatesów

WOŹNIAK i KOSICKI

(dawn. Jacob Appel) Aleje Marcinkowskiego 7.

W 874-103

Biegła stenotypistka**biuralistka**

z praktyką biurową i adwokacką poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer K w 1499/500

Książkowa

z praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer K w 91319

Poszukuje

posady początkującej maszynistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański K w 91324

Książkowy

zwolniony z wojska szuka jakiegokolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer K w 1501/502

Inteligentna

panna szuka posady do dzieci. Sna szyć. Oferty Kurjer K w 91328

Uczniwa

młoda posługaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer K w 91330

Dziewczyna

lat 17 szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer K w 91334

Dziewczyna

poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer K w 91336

Młoda

energiczna panna poszukuje posady w składzie lub fabryce do ekspedycji ewentualnie do dzieci w lepszym domu lub do pielęgnacji chorej osoby. Referencje i świadectwa na żądanie. Oferty do Kurjera Poznańskiego K w 31 099

Rządca - administrator

wszechstronnie wykształcony posiadający chlubne świadectwa i rekomendacje poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański K w 89 075

Osoba

inteligentna, uczciwa, postać reprezentacyjna, znająca gruntownie gospodarstwo domowe oraz szyć, poszukuje posady zarządczyni domu, także z opieką nad dziećmi. Oferty Kurjer K w 90 627

Zarządczyni

intelig. zaufana, znająca dobra kuchnia, domowe gospodarstwo, przyjmie posadę u samotnego pana (chętnie gdzie dzieci) dobre świadectwa. Oferty Kurjer Stary Rynek K w 8374

Dziewczyna

poszukuje posady od 1. 2. z gotowaniem do wszystkiego. Zależy mi tylko na dobrym traktowaniu, reszta warunków przy umówieniu. Łaskawe oferty Kurjer K w 91360

Niania

szuka posady od 1. 2. do niemowlęcia lub dwojga starszych dzieci, albo jako pokojowa tylko do lepszych państwa najchętniej w Poznaniu. Warunek dobre traktowanie i odżywianie. Łaskawe oferty Kurjer K w 91361

Szofer

szukam maszynowy obczany z prowadzeniem traktora, światła elektrycznym oraz naprawą wszelkich maszyn w zakresie rolnictwa wchodzących poszukuje posady. Oferty Kurjer K w 91233

Rutynowana

bufetowa szuka posady zaraz. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański K w 91341

Dziewczyna

porządna i uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer K w 91345

Posługaczka

z gotowaniem i dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer K w 91347

Szofer - ogrodnik

kawaler z praktyką dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Drzewiecki. Sobota, poczta Rokietnica. K w 90 633/4

Samodzielną

gospodyni szuka posady do samotnej osoby od 1 lutego w Poznaniu. Oferty Kurjer K w 91349

Dziewczyna

chętna pracownica poszukuje posady od 1. 2. do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer K w 91348

Służąca

poszukuje posady z gotowaniem od pierwszego. Oferty Kurjer K w 91394

Ekspedjentka

młoda, brzozy bławatów, konfekcji i t. p., poszukuje posady początkującej zaraz. Oferty Kurjer K w 91424

Dziewczyna

z gotowaniem, bez prania szuka posady zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer K w 91488

Panienska

poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer K w 91204

Rządca

gosp. rutynowany pracownik, lat 32, znacznej rodziny Wlkp. lepszemu wychowaniu poszukuje posady zaraz. Okolica obojetna. — Zgłoszenia Kurjer Poznański K w 91306

Inteligentna

panienka szuka posady jako wychowawczyni do dzieci z niemiec- kim. Oferty Kurjer K w 91350

Dziewczyna

z dobrymi świadectwami szuka posady zaraz. Oferty Kurjer K w 91253

Sierota

starsza poszukuje posady do dzieci lub wyrzycielki pani domu. Oferty Kurjer K w 91256

Ekspedjentka

poszukuje posady brzozy obo- jętnej. Oferty Kurjer K w 91257

Ogrodnik

lat 22, poszukuje posady jako samodzielną na mniejszy folwark lub do wili. od 1 lutego, lub za- raz. Zgłoszenia do Kurjera K w 91259

Panna

lat 25, pragnie zmienić posadę od 1. 2. zna wszelką pracę domową jak pranie i prasowanie, pilna, dobre świadectwa. Oferty Kur- jer K w 91270

Panienska

uczniwa, z lepszej rodziny, z do- bromi świadectwami, mająca za- miłowanie do dzieci poszukuje odpowiedniej posady, miejscowość obojetna. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera K w 91271

Panienska

poszukuje posady najchętniej do fabryki czekolady. Oferty Kurjer K w 91280

Kawa słodowa Kneippa -

dla dziecka najzdrowszy napój!

P w 8560-2,7

Chłopiec

(sierota) inteligentny lat 16 szuka jakiegokolwiek zajęcia, naj- chętniej jako praktykant biurowy lub w większym majątku lub nauki praktycznej za utrzymanie. Oferty Kurjer K w 91281

Asystentka

farm. z dłuższą praktyką, sła pierwszorzędną, biegła także w języku niemieckim, szuka posady w większym mieście od 1. 2. — Oferty Kurjer K w 3819

Gospoia

w średnim wieku, poszukuje po- sady od pierwszego, do starszego państwa lub do samotnej osoby. Zna dobrze gospodarstwo. Oferty Kurjer K w 91185

Fotograf

samodzielnie pracujący, specjali- sta w technice, operator, portre- tista i retuszer, z dłuższą prak- tyką w kraju i zagranicą, lat 28, inteligentny, poszukuje posady kierownika od 1 marca wżgl. kwietnia. T. B. Klar, Mogilno, Hallera 7. P w 8449-63,34

Nauczycielka

domowa z kilkoletnią praktyką z pozwoleniem kuratorium, poszu- kuje posady. Nauczka dzieci tylko do lat 10. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 902

Początkująca

siła biurowa znająca stenografię i maszynę poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer K w 90 503

Dzielną

krawcowa szyć po domach 2,50 dziennie. Oferty Kurjer K w 91177

Gospodyni

kuchmistrzynie z kilkoletnią praktyką, z do- bromi poleceniami, poszukuje po- sady od 15. bm. lub później. Zgło- szenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 91161

Sekretarz

adwokacki, młody, z dobrym świadectwem, obczany z kse- gowością poszukuje posady u adwokata lub w większym przed- sięwzięciu handlowym. Oferty Kurjer K w 90 493

Ekspedjentka

samodzielną z kilkoletnią prak- tyką poszukuje posady zaraz w brzozy kolonialnej, sprzątek ku- chennych względnie bielizny. — Łaskawe oferty Kurjer K w 90 511

Dziewczyna

uczniwa, szuka posady do wszyst- kiego lub do dzieci zaraz lub 1. 2. z świadectwami. Oferty Kurjer K w 91213

Poszukuje

pracy biurowej w godzinach wie- czornych. Zgłoszenia Kurjer K w 90 508

Gospodyni

z dobrym gotowaniem szuka po- sady do samotnej osoby. Oferty Kurjer K w 90 526

Posługi

z praniem poszukuje Oferty Ku- jer K w 90 527

Służąca

do wszystkiego poszukuje po- sady. Oferty Kurjer K w 90 532

Panienska

ekspedjentka znająca haft i szyć przyjmie jakiegokolwiek posadę Okolica obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego K w 90 633

Krawcowa

poleca się w dom. Oferty Kurjer K w 90 814

Krawcowa

rutynowana poszuk je posady. — Oferty Kurjer K w 90 703

28 WOLNE MIEJSCA**Szofer - stangret**

żonaty, potrzebny od 1. 4. 1930 r. do Majętności Tarnowo, poczta Kruszwica. K w 91436

Biurowa

stenotypistka polsko niemiecka, z kilkoletnią praktyką, pisząca biegle podług dyktanda, potrze- ba zaraz w godzinach popołudnio- wych lub wieczornych, o ile moż- ności z znajomością książkowości polskojęzycznej. P. Stachowski, ul. Krasieńskiego 2, I. dw 3 897

Panienska

do dzieci z praki i znaj począt- ków muzyki potrzebna od 1. 2. Zgłoszenia do Kurjera Pozna-ńskiego K w 91230

Ucznia

syna uczelny rodziców, do składu kolonialnego połączonych z wyszynkiem i składu żelaza przyje. Antoni Kaczmarek. — Oferty Kurjer K w 91234

Akwizytorzy

do lekkiej akwizycji potrzebni. Początkujących poszukamy. Śniad- deckich 30. II. 4-7. K w 1479

Młody

technik dentystyczny który chciałby się udoskonalić we wszystkich złotych pracach i w kauczku poszukiwany zaraz przy wolnym utrzymaniu. Oferty z odpisem świadectw i życiory- sem nadesłać do Kurjera Poznańskiego K w 3 910

Poszukuje

intelig., starszej pani (frebl. z szyć i robotkami do dwóch dziewczynek 6 i 8 lat. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 21. K w 7 729

Ekspedjentka

z brzozy potrzebna. Łazarski skład obuwi. Marz. Focha 65. K w 91475

Potrzebne

uczniwa do krawieczyny. Al. Marcinkowskiego 3 a, II. lewo. K w 91489

Ekspedjentka

z brzozy ekwierniczej, dzielna w swym zawodzie zaraz potrzebna. Fr. Łączkowski, św. Marcin 29. K w 91492

Panienska

do lekcji dla 2 dzieci potrzebna. Piekary 9, III. lewo. K w 91493

Podkucharki

poszukuje się zaraz, która pra- cowała w restauracji. Jezuicka 4 Restauracja. K w 91497

Kowal

dominjalny z pomocnikami i uczniem, obczany dokładnie z kuciem koni, maszynami i urza- dzeniem elektrycznym, potrzebny od 1. IV r. b. do Maj. Czesła- wice, p. Lipiny, koło Golańczy. powiat Wągrowiec. K w 91476

Dzielną

fryzjerka potrzebna zaraz. Da- browskiego 41a K w 91516

Służąca

do wszystkiego potrzebna od 1. 2. Św. Wojciech 27, front. I. pr. lewo. K w 91249

Emeryt.

sekreterz sądowy może się zło- sić do Poznańsko-Warszawskie- go Tow. Ubemp. Posada wolna zaraz. K w 91254

Dzielných**przedstawicieli**

na rejon powiatowe w całej Rzeczypospolitej Polskiej natych- miast angażuje celem sprzedaży kupcom artykuł. Kassa - Alar- mowa cena za sztukę zł 150 Zgłoszenia jedynie 17. 19. i 20 stycznia od 9-6. Małeckiego 23. III. pietro lewo, front wejście z bramy. Przyjme współnika (czke) z gotówką 4-5.000 zł. K w 91260

Dziewczyny

wiejskiej która była zajęta przy dzieciach i pomocną w gospodar- stwie od 1. 2 poszukuje. Przeła- dównia Miejska, ul. Szyperka, berlinka Depka. K w 91274

Bufetowa młodsza

dobrze polecona z obsługą gości, potrzebna zaraz. Zgłoszenia do Hotelu Hüttner. Środa. Stary Rynek 12. P w 8664 3.85

Biurowa

pisząca na maszynie i prowadzą- ca książki przyima Zakłady Gra- ficzne F. Pilczek. Fr. Ratajczka 38. P w 8665-53.95

Drogerzysty

młodszy, dzielny pomocnik i do- brego ekspedienta obczanego z art. fotograf. władającego językiem polskim i niemieckim poszukuje zaraz Łaskawe oferty z podaniem pensji uprasza T. Wardziński, drogeria, Świecie, W. W. K w 3904

Fryzjer damski

i fryzjerka zaraz potrzebni — „Fryzjer Monopol” Sew. Miel- żyńskiego 21. K w 91297

Panienska

maszynistka współpracująca do bu- ra repoz. z gotówką 400 zł po- szukuje. Zgłoszenia do Kurjera K w 91296

Dzielną

ekspedjentka do składu rzet- nickiego może się zgłosić. A. Wu- jec, Kraszewskiego 7 K w 3252/33

Młyn wodny

poszukuje czeladnika od 3.000 do 5.000 złotych udział w sykach. żonaty ma 2 pokoje, kawaler i 1 pokój Zgłoszenia piśmiennie fir- ma B. Kosiński, W. W. Zyg- munta Augusta 1. Poznań. K w 91318

Drogerzysta

wymowny z lepszym wykształce- niem, nadający się na podróżują- cego do zwiedzania aptek i dro- geryj na pensję i prowizję po- trzebny. Kurjer K w 91357

Chłopiec

do posyłek potrzebny do kancel- larii adwokata i notariusza Ci- chowicza, Plac Wolności 18. — Zgłoszenia z świadectwem szkol- nym w kancelarii. K w 91359

Bufetowa

potrzebna zaraz „Oaza”, Da- browskiego 53/55. K w 91364

Książkowa - kasjerka

samodzielną zaraz lub od 1. 2. potrzebna. życiorys, fotografie, warunki pensji potrzebne. Zna- czek na odpowiedź. Oferty Ku- jer K w 91366

Dziewczyna

do wszystkiego. Grobla 1 b. III. lewo. K w 91369

Potrzebna

starsza słuźąca znająca wszelką pracę domową oraz gotowanie. z własną pościelą od 1. 2. 30. Mle- czarnia Łazarska, Łazarszczyca 41. K w 91354

Fryzjera

znającego prace damskie i me- skie przyjme zaraz. Zgłoszenia Rybaki 20. K w 91371

Ogrodnik

samotny, lat 24, z dobrymi świa- dectwami (ezaminowany) po- szukuje posady, miejscowość obo- jętnej. Łaskawe zgłoszenia Jan Olejnik, Wytonyśl, pow. Nowy Tomysl. K w 91372

Panienska

lub pan do sprzedaży tow. spo- żywczych, pewna czystość, z kaucją potrzebna zaraz. Zgło- szenia do Kurjera Poznańskiego K w 91343

Humor zagraniczny

— Oto rzadka niewiasta, która się nigdy z mężem nie kłóci.

— Doprawdy?

— Oznajmia jedynie to, czego chce — i na tem koniec. (London Opinion) S. F.

Przedpłata

na luty 1930 r. za oba wydania razem z datką ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po- znaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem kwartalnie zł 14.00, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłkę w wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 15 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wy- nia porannego przyjmujemy do godz. 13.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a strona do wy- dania wieczornego do godz. 10. w dn. przedświątecznym do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłosze- nia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwa nie odpowiada